

Govern

Disposicions de caràcter general

Decret d'ordenament del nivell de batxillerat del Sistema Educatiu Andorrà

Exposició de motius

Davant dels nous reptes educatius en un món cada vegada més globalitzat i un cop observades les noves perspectives formatives dels alumnes de batxillerat, s'ha detectat la necessitat de millorar aquests estudis i les condicions d'accés a l'ensenyament superior a nivell europeu. El sistema educatiu andorrà creix en tots els seus nivells educatius i cada cop són més nombrosos els alumnes que volen accedir als estudis superiors.

Com estableix la Llei qualificada d'educació, del 3 de setembre del 1993 en el seu article 16, el present decret ordena i estructura el nivell educatiu de batxillerat.

D'acord amb el que es defineix al capítol 3 del títol 3 de la Llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà, del 9 de juny de 1994, la finalitat del nivell educatiu de batxillerat és proporcionar als alumnes l'adequada formació que els permeti l'assoliment d'una maduresa intel·lectual i cívica que els possibiliti seguir estudis de nivell superior.

La citada llei determina les diferents opcions de batxillerat i regula les competències que corresponen al Govern en relació al desenvolupament d'aquest nivell educatiu.

Per tal de donar resposta a la realitat específica de cada centre, correspon als seus equips docents el desenvolupament i la concreció dels diferents aspectes establerts en aquest decret.

Així doncs, el present decret defineix en els seus principis generals els objectius per al conjunt d'aquest nivell educatiu, el seu plantejament lingüístic i les condicions d'accés.

Al capítol II, s'estructuren les modalitats, les diferents assignatures que les componen, el seu pla d'estudis, es descriuen els elements dels diferents programes i es regulen els aspectes organitzatius.

En el capítol de l'avaluació, es concreten els mecanismes i els documents per al procés d'avaluació per aquest nivell educatiu. La principal novetat és la introducció de la prova oficial de batxillerat que complementa l'avaluació final dels cursos de batxillerat i garanteix l'objectivitat necessària per a l'obtenció del títol de batxiller. Per tal de vetllar per la qualitat del nivell educatiu i la correcta aplicació dels processos d'avaluació i d'acreditació es crea la comissió de qualitat del nivell de batxillerat.

A les disposicions, es detalla la normativa anterior que queda derogada a partir de l'entrada en vigor del present decret.

A proposta del Ministeri d'Educació, Formació Professional, Joventut i Esports, el Govern en la sessió 21 de novembre del 2007, ha aprovat el present Decret d'ordenament del nivell de batxillerat del sistema educatiu andorrà.

Capítol I. Principis generals del batxillerat

Article 1

Objectius del batxillerat

Els objectius del batxillerat s'orienten a desenvolupar en l'alumne capacitats relacionades amb les llengües, amb la cultura, les habilitats socials i de participació ciutadana, de desenvolupament personal, d'aprendre a aprendre, habilitats relacionades amb la metodologia científica, l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació i en les capacitats específiques relacionades amb l'orientació.

1. Mostrar un ús ric, subtil i precís de la llengua catalana per a comprendre i produir textos en tota la diversitat de registres de l'àmbit acadèmic, social, literari i de la comunicació, manifestant un domini dels aspectes formals de la llengua.

2. Utilitzar la llengua francesa i la llengua castellana de manera flexible i eficaç que li permeti comprendre i produir textos complexos de l'àmbit acadèmic, social, literari i de la comunicació,

demonstrant un ús controlat dels aspectes formals de la llengua.

3. Tenir un coneixement de la llengua anglesa que li permeti interactuar amb certa fluïdesa i espontaneïtat, comprendre i produir textos relativament complexos, orals i escrits, en l'àmbit social, acadèmic, literari i de la comunicació.

4. Comprendre el món i la realitat d'Andorra a partir de la seva història, tradició i herència cultural, i la interacció entre els esdeveniments del present i els corrents de pensament.

5. Analitzar i valorar críticament les problemàtiques del món contemporani, considerant les dependències intercontinentals, la comunicació entre les diferents cultures i les interaccions a través de l'espai i el temps.

6. Assumir els principis i valors democràtics, tot respectant la diversitat, els drets i llibertats fonamentals, i exercir solidaritats socials, econòmiques i ecològiques.

7. Consolidar les competències cíviques i ciutadanes, exercint una participació activa i responsable.

8. Apropiar-se d'elements de les diverses expressions culturals i estètiques i manifestar la pròpia expressió creativa, d'idees, d'experiències i d'emocions.

9. Mostrar un grau d'autoconeixement, d'autonomia, d'iniciativa personal, de maduresa intel·lectual i emocional que li permeti construir el seu projecte de futur.

10. Adoptar uns hàbits saludables i d'esforç per assolir un equilibri i benestar personal.

11. Utilitzar, en situacions individuals i de grup, amb autonomia i eficàcia, un repertori ampli d'estratègies de treball, de resolució de problemes i de recerca i tractament de la informació, adaptant-les a les característiques de les situacions que se li plantegen i als seus recursos personals, en especial la seva competència plurilingüe.

12. Aplicar els procediments del mètode científic per la resolució de problemes, per ampliar i produir coneixements, en el marc de les diferents disciplines.

13. Gestionar la informació disponible a través de les tecnologies de la informació i la comunicació mostrant una actitud crítica i reflexiva, prioritzant els aspectes que afavoreixen l'ampliació de coneixements i fent-ne un ús responsable.

14. Utilitzar els recursos tecnològics per informar-se, aprendre i comunicar en diferents situacions i contextos, mostrant uns coneixements avançats i eficiència en la selecció dels suports a l'abast.

15. Mostrar unes competències específiques pròpies de cada modalitat per orientar-se vers uns estudis superiors i una activitat professional posterior.

Article 2

Plantejament lingüístic

El nivell de batxillerat té com a finalitat ampliar en els seus alumnes la competència plurilingüe, necessària en un context globalitzat, i capacitar-los per accedir a estudis superiors en entorns lingüístics i culturals diversos.

Amb aquest objectiu l'aprenentatge de llengües és un dels principals eixos de l'estructura del pla d'estudis del batxillerat i s'organitza al voltant de les assignatures pròpiament lingüístiques i la vehiculació de diferents assignatures en llengua catalana, castellana, francesa i anglesa.

En concret, al finalitzar el nivell educatiu de batxillerat, els alumnes han de poder expressar-se en llengua catalana de manera rica i matisada en una gran diversitat de registres i situacions comunicatives formals, amb un domini de la varietat estàndard i un reconeixement de les principals variants lingüístiques.

D'igual manera els alumnes han de poder utilitzar la llengua francesa i la llengua castellana de manera flexible i eficaç que els permeti desenvolupar-se en l'àmbit acadèmic i social, demostrant un ús controlat dels aspectes formals de la llengua.

Així mateix els alumnes han de mostrar un coneixement de la llengua anglesa que els permeti interactuar amb certa fluïdesa i espontaneïtat i desenvolupar-se amb certa seguretat en l'àmbit social i acadèmic.

Article 3

Accés

Les condicions d'accés al batxillerat presencial són:

1. Tota persona andorrana o legalment establerta al país menor de 19 anys que estigui en possessió del títol de graduat en segona ensenyança o títol equivalent reconegut pel Govern d'Andorra. En casos excepcionals relacionats amb l'edat d'accés, cal l'autorització de la inspecció educativa.

2. En el cas d'alumnat provinent d'un sistema educatiu altre que l'andorrà, és necessari demostrar un domini suficient de les llengües vehiculars de batxillerat, mitjançant unes proves o acreditant els nivells de llengües del Marc Europeu Comú de Referència (B1 en les llengües catalana, castellana i francesa, i A2 en llengua anglesa).

Capítol II. Estructura del batxillerat

Article 4

Estructura

El nivell de batxillerat s'estructura en dos cursos acadèmics.

Article 5

Assistència

En ser una modalitat presencial, l'assistència a classe de tot l'alumnat és obligatòria. La no assistència a classe de forma reiterada pot comportar la pèrdua del curs escolar.

Pel que fa a les autoritzacions d'absència, les seves justificacions, i el seu control cal tenir en compte la normativa que regula la prevenció de l'absentisme escolar als centres educatius del Principat d'Andorra. El centre escolar regula les mesures concretes sobre la no assistència en el seu reglament de règim intern.

Article 6

Durada

L'alumne disposa d'un màxim de tres cursos per cursar una modalitat de batxillerat. Tanmateix, en casos excepcionals, l'alumne pot romandre un any més al centre amb una causa degudament justificada. En aquest cas, la persona ha d'adreçar per escrit una sol·licitud a la inspecció educativa que ha de resoldre el cas.

Article 7

Opcions i modalitats

El batxillerat ofereix tres opcions, tècnica, científica i humanística, que es despleguen en diferents modalitats:

- a) batxillerat artístic i de la comunicació
- b) batxillerat científic i tecnològic
- c) batxillerat econòmic i social
- d) batxillerat humanístic i lingüístic

Article 8

Modificació de les modalitats

El Govern pot modificar o ampliar les modalitats de batxillerat mitjançant els procediments legals establerts, si les necessitats socials del país o si les necessitats educatives dels alumnes ho requereixen.

Article 9

Canvi de modalitat

Una vegada formalitzada la matrícula, l'alumne té la possibilitat de canviar una sola vegada de modalitat de batxillerat, a finals de curs. Un canvi de modalitat comporta el fet d'iniciar la nova modalitat de batxillerat escollida des del primer curs.

Article 10

Tipus d'assignatures

Cada modalitat de batxillerat s'estructura en assignatures obligatòries i assignatures optatives.

Les assignatures obligatòries proporcionen una formació global als alumnes, potencien el seu desenvolupament maduratiu i s'adeqüen a les intencionalitats formatives específiques de cada modalitat.

Les assignatures optatives completen la formació de l'alumne i li ofereixen la possibilitat d'individualitzar el seu recorregut educatiu en funció de les seves necessitats i expectatives acadèmiques i professionals.

Article 11

Assignatures obligatòries i optatives

Els alumnes han de cursar totes les assignatures obligatòries i cada curs en poden escollir dues d'optatives entre les proposades a cada modalitat.

Article 12

Canvi d'optatives entre primer i segon

L'alumne que hagi cursat una assignatura optativa que tingui una continuïtat a segon curs pot deixar de cursar-la i matricular-se a una altra assignatura, sempre i quan aquesta comenci i acabi al segon curs.

Les assignatures optatives que tinguin una continuïtat al segon curs es poden cursar sempre i quan s'hagi cursat l'assignatura corresponent de primer curs.

Article 13

Pla d'estudis

El pla d'estudis de cada modalitat de batxillerat, amb les assignatures, els còmputos horaris setmanals, els coeficients i la llengua vehicular, són proposats pel Govern i es publiquen en forma d'annex al present decret.

El pla d'estudis es recull a l'annex 1 del present decret.

Article 14

Programes

Els programes de les assignatures de batxillerat s'estructuren en una introducció, la contribució a l'educació per a la ciutadania, les competències disciplinàries, els continguts, l'avaluació - orientacions i criteris - i orientacions didàctiques.

Els programes es recullen en l'annex 2 del present decret.

Article 15

Aspectes transversals de les competències

Les competències disciplinàries de cada assignatura també contemplin aspectes transversals de caire intel·lectual, metodològic, personal, social i de la comunicació.

Aquests aspectes tenen un abast més ampli que la pròpia especificitat de cada assignatura i proporcionen a l'alumne unes eines essencials per viure en una societat, on les situacions i les interaccions són complexes i en constant evolució.

El seu desenvolupament, en el marc de cada assignatura i en les activitats de centre, és responsabilitat del conjunt dels docents.

Article 16

Projecte Curricular de Centre

El projecte curricular de centre és el document que recull les decisions en relació als diferents components curriculars, defineix els mitjans i les característiques de la intervenció pedagògica per dotar-la de coherència al llarg del nivell educatiu i facilitar-ne la planificació.

El projecte curricular de centre és específic per a cada centre. Concreta els diferents components curriculars a partir de les finalitats del nivell educatiu i dels programes, tenint en compte les especificitats del context, la singularitat dels alumnes i dels altres sectors de la comunitat educativa del centre.

El projecte curricular de centre concreta:

la relació dels objectius generals de nivell amb les competències disciplinàries de totes les assignatures.

els aspectes transversals que afecten el conjunt de les assignatures.

la seqüenciació de les competències disciplinàries i dels continguts per modalitats i cursos.

les decisions sobre les variables metodològiques que afecten el conjunt del centre.

les decisions relacionades amb l'avaluació (criteris d'avaluació, models d'informes...)

La seva elaboració és responsabilitat de l'equip docent del centre sota la supervisió de l'equip directiu. Les decisions sobre què, com i quan s'ha d'ensenyar i avaluar es prenen de forma col·lectiva.

El projecte curricular de centre ha de ser revisat i actualitzat regularment. Cada centre educatiu n'establirà la periodicitat.

Capítol III. Avaluació

Article 17

Funcions de l'avaluació

L'avaluació té una funció diagnòstica, formativa i sumativa en el procés d'ensenyament i aprenentatge, i una funció acreditativa dels resultats obtinguts. L'avaluació inclou tres moments diferenciats: inicial, continu i final.

1. L'avaluació inicial té una funció diagnòstica i orientadora per a la intervenció educativa i permet conèixer la situació de l'alumne a l'inici del procés d'ensenyament i aprenentatge.

2. L'avaluació contínua té una funció formativa per a la intervenció educativa. Es relaciona amb la presa de decisions per part dels docents i l'alumne en qual-sevol moment de l'itinerari acadèmic per ajustar la intervenció docent i el procés d'aprenentatge dels alumnes.

3. L'avaluació final té una funció sumativa al final de cada curs establint el grau d'assoliment de les competències disciplinàries i dels objectius generals del nivell, i una funció acreditativa al finalitzar el batxillerat atorgant una titulació oficial amb els efectes legals corresponents.

Article 18

Notació

En el batxillerat s'utilitza l'escala numèrica en sentit ascendent de 0 a 10. L'avaluació de les assignatures s'expressa amb fraccions de mig punt, en què els valors de 0 a 4,5 signifiquen una valoració negativa, i els valors entre el 5 i el 10 signifiquen una valoració positiva. Les notes finals de cada curs i la nota de batxillerat s'expressen amb dos decimals.

Article 19

Responsabilitat de l'avaluació

Durant els dos cursos de batxillerat, la responsabilitat de l'avaluació dels objectius generals de nivell, les competències disciplinàries i els seus aspectes transversals correspon a cada professor i al conjunt de l'equip educatiu.

Article 20

Equip educatiu

1. L'equip educatiu es compon del conjunt de professors del grup classe. Té com a funcions, el seguiment del procés d'ensenyament i aprenentatge de l'alumne, la presa de decisions sobre mesures educatives i el seu seguiment. L'equip educatiu pot sol·licitar la participació d'altres agents.

2. El professor tutor coordina l'equip educatiu, fa el seguiment dels acords presos, d'interlocutor entre l'equip educatiu i l'equip directiu i comunica les de-

cisions als pares o tutors legals i als alumnes.

Article 21

Junta d'avaluació

1. La junta d'avaluació és l'òrgan encarregat de prendre decisions sobre les mesures educatives en relació al procés d'ensenyament i aprenentatge de l'alumne, així com la promoció o permanència en finalitzar el primer curs, i d'emetre les notes finals de primer i de segon curs.

2. La junta d'avaluació es compon dels membres que se citen a continuació i que desenvolupen les funcions següents:

a) el director de centre com a president de la junta, convoca la junta d'avaluació per a cada grup classe i vetlla pel seu correcte funcionament.

b) el cap d'estudis com a vicepresident de la junta, garanteix la coherència pedagògica del procés i, en cas d'absència del director, n'assumeix la presidència.

c) el tutor de la classe com a secretari, fa el seguiment dels acords presos i comunica les decisions als pares o tutors legals i als alumnes.

d) els professors del grup classe, comuniquen la nota corresponent de la seva assignatura i informen del procés d'ensenyament i aprenentatge dels alumnes en relació als objectius generals de nivell, a les competències disciplinàries i transversals, prenent com a referència els criteris d'avaluació i proposen les orientacions pertinents.

e) el psicopedagog, aporta informació complementària sobre l'orientació acadèmica i professional dels alumnes.

3. La junta pren les decisions de forma consensuada entre els seus membres. En cas de desacord es procedeix a la votació. Les decisions es prenen per majoria absoluta. En cas d'empat, el vot del president de la junta esdevé de qualitat.

4. La junta d'avaluació es reuneix tres vegades cada curs.

5. La nota final de cada curs per a cada alumne es recull en l'acta d'avaluació, organitzada per curs acadèmic i grup

classe. Aquest document oficial és omplert pel professorat i signat per tots els membres de la junta d'avaluació. Les actes d'avaluació s'arxiven a la direcció del departament corresponent del ministeri encarregat de l'educació.

6. Per obtenir les notes de cada curs de batxillerat es calcula la mitjana ponderada de les notes de les assignatures amb els seus coeficients.

7. A l'acta d'avaluació hi consta:

a) els cognoms i nom dels alumnes

b) el curs escolar

c) el grup classe

d) la modalitat

e) les assignatures

f) les notes obtingudes

g) la mitjana de les notes amb coeficient

h) la decisió de promoció o permanència

i) identificació i signatura dels membres de la junta d'avaluació

Article 22

Comunicació de l'avaluació

Les decisions sobre l'avaluació dels aprenentatges dels alumnes preses en junta d'avaluació es comuniquen periòdicament a les persones interessades i als pares o tutors, per mitjà d'entrevistes personals i d'informes escrits, que queden registrats al dossier personal de l'alumne i sota la custòdia del centre.

S'han de garantir un mínim d'una entrevista personal i un mínim de tres informes escrits durant el curs escolar.

L'informe reflecteix la valoració del procés d'aprenentatge de l'alumne, les notes obtingudes a les diferents assignatures, els aspectes personals que es consideri oportú esmentar i les mesures educatives complementàries que s'hagin pogut adoptar. El format de l'informe es recull en el seu projecte curricular de centre.

Article 23

Promoció

1. Per promocionar de primer a segon curs de batxillerat l'alumne ha d'obtenir una nota de primer curs igual o superior

a 5/10, i no tenir més de tres assignatures amb una valoració negativa.

En casos excepcionals, es pot autoritzar la promoció d'un alumne amb quatre assignatures amb una valoració negativa, quan la junta d'avaluació consideri que aquest alumne pot seguir amb èxit el curs següent amb unes expectatives favorables, i consideri que la promoció aporta un benefici a la seva evolució acadèmica.

2. En finalitzar el segon curs, tots els alumnes han de realitzar la prova oficial de batxillerat.

Article 24

Permanència

Els alumnes que no promocionen a segon curs han de tornar a cursar integralment el primer curs.

Capítol IV. Prova oficial de batxillerat

Article 25

Convocatòria i accés

El ministeri encarregat de l'educació convoca, una vegada a l'any, la prova oficial de batxillerat que complementa l'avaluació final dels cursos del batxillerat i en garanteix l'objectivitat.

Accedeixen a la prova oficial de batxillerat, els alumnes inscrits al batxillerat andorrà, en la modalitat cursada.

La prova consisteix en la realització d'uns exàmens escrits i orals que permeten avaluar les competències específiques de les assignatures obligatòries de cada modalitat així com el grau de maduresa dels alumnes en relació als objectius generals del nivell educatiu de batxillerat.

Article 26

Estructura de la prova oficial de batxillerat

La prova oficial de batxillerat s'estructura en diferents proves, segons cada modalitat.

a. Batxillerat artístic i de la comunicació:

a) llengua i literatura catalanes

b) llengua anglesa

- c) llengua castellana
- d) llengua francesa
- e) filosofia
- f) història de les arts
- g) arts plàstiques i gràfiques
- h) comunicació i realització audiovisual
- b. Batxillerat científic i tecnològic:
 - a) llengua i literatura catalanes
 - b) llengua anglesa
 - c) llengua castellana
 - d) llengua francesa
 - e) filosofia
 - f) biologia o dibuix tècnic
 - g) física i química
 - h) matemàtiques
- c. Batxillerat econòmic i social:
 - a) llengua i literatura catalanes
 - b) llengua anglesa
 - c) llengua castellana
 - d) llengua francesa
 - e) filosofia
 - f) economia
 - g) història
 - h) matemàtiques aplicades a les ciències socials
- d. Batxillerat humanístic i lingüístic:
 - a) llengua i literatura catalanes
 - b) llengua anglesa
 - c) llengua i literatura castelleses
 - d) llengua i literatura franceses
 - e) filosofia
 - f) literatura universal
 - g) història
 - h) llengua i cultura llatina

L'annex 3 determina, per a cada modalitat, les assignatures, els coeficients, les llengües vehiculars, així com les proves, la seva tipologia i les competències que s'avaluen en cadascuna d'elles.

Article 27

Organització i elaboració de la prova oficial de batxillerat

1. L'organització general i l'elaboració de la prova oficial de batxillerat és competència del departament de la inspecció general del ministeri encarregat de l'educació que vetlla pel correcte desenvolupament de les proves garantint els principis de confidencialitat de les proves i d'anonimat dels candidats.

2. Per a l'elaboració i la correcció de les proves així com per constituir els tribunals examinadors, el departament encarregat de la inspecció general convoca especialistes en les assignatures objecte de les proves i que estan en possessió d'un títol de segon cycle universitari.

Article 28

Comitè tècnic del batxillerat

1. El comitè tècnic del batxillerat és un òrgan ministerial extern als centres educatius que es compon dels membres següents:

- a) direcció del departament encarregat de la inspecció general
- b) subdirecció del departament de l'Escola Andorrana
- c) cap de l'àrea encarregada de la inspecció del nivell de batxillerat
- d) un inspector de cada modalitat del nivell de batxillerat
- e) tècnic pedagògic d'exàmens

2. Les funcions del comitè tècnic del batxillerat són:

- a) determinar les proves de la convocatòria anual a partir de les propostes d'exercicis aportades i seleccionades per l'àrea encarregada de la inspecció educativa.
- b) calcular la nota de la prova oficial de batxillerat a partir dels resultats dels diferents exàmens.
- c) calcular la nota de batxillerat.
- d) fer la relació dels candidats que poden accedir a les proves de recuperació.
- e) redactar i signar l'acta d'acreditació.

Article 29

Acta d'acreditació

L'acta d'acreditació és un document oficial signat per tots els membres del comitè tècnic del batxillerat s'arxiva al departament encarregat de la inspecció general del ministeri encarregat de l'educació.

A l'acta d'acreditació hi consta:

- a) els cognoms i nom dels alumnes
- b) any acadèmic
- c) la modalitat
- d) la nota mitjana dels dos cursos de batxillerat
- e) la nota de la prova oficial de batxillerat
- f) la nota de batxillerat
- g) la resolució APTE o NO APTE
- h) identificació i signatura dels membres del comitè tècnic de la prova oficial de batxillerat

Capítol V. Títol de batxiller

Article 30

Procediment per a l'obtenció del títol de batxiller

La nota de batxillerat es calcula considerant la nota mitjana obtinguda en els dos cursos de batxillerat amb un valor de 50% i la nota de la prova oficial de batxillerat amb un valor del 50% d'acord amb els coeficients que figuren a l'annex 3. Els alumnes que obtenen una nota de batxillerat igual o superior a 5/10 reben el títol de batxiller.

Article 31

Accés a les proves de recuperació

En el cas que l'alumne obtingui una nota de batxillerat compresa entre 4,5/10 i 4,99/10 té la possibilitat de tornar-se a examinar de dues proves que l'alumne esculli en la mateixa convocatòria. Els resultats substituiran automàticament els anteriors i serviran per calcular de nou la nota de la prova oficial de batxillerat i la nota de batxillerat.

Article 32*No obtenció del títol de batxiller*

L'alumne que obté una nota inferior a 5/10 a la nota de batxillerat queda declarat no apte.

El candidat declarat no apte per a l'obtenció del títol de batxiller pot cursar novament el segon curs, sense reserva de notes. En tot cas s'han de respectar els criteris de permanència estipulats a l'article 6.

Article 33*Inscripció al registre oficial*

Els títols atorgats s'inscriuen en el Registre Oficial de Títols d'Ensenyament obligatori i postobligatori de caràcter estatal.

Article 34*Comissió de qualitat del nivell de batxillerat*

La comissió de qualitat és un òrgan ministerial que té com a missió garantir i impulsar mesures per a la millora de la qualitat del nivell educatiu de batxillerat i per la correcta aplicació dels processos d'avaluació i d'acreditació.

1. Els membres que componen la comissió de qualitat són els següents:

- a) el ministre encarregat de l'educació, que la presideix
- b) la direcció encarregada de la inspecció general
- c) la direcció encarregada de l'Escola Andorrana
- d) la/les direcció/ons encarregada/es de les àrees de suport de l'ensenyament

2. Funcions de la comissió de qualitat del nivell de batxillerat:

- a) establir línies de millora per al nivell educatiu a partir de l'anàlisi dels resultats obtinguts pels alumnes a cada convocatòria i dels informes elaborats des de les diferents àrees dels departaments del ministeri encarregat de l'educació.
- b) resoldre les demandes de revisió dels resultats dels alumnes, trameses al departament encarregat de la inspecció general.
3. La comissió de qualitat es reuneix com a mínim una vegada a l'any.

Disposició transitòria

Les persones inscrites al batxillerat per a candidats lliures amb anterioritat a la publicació del present decret, se'ls conservarà les notes obtingudes en les assignatures realitzades i per obtenir el diploma de batxiller hauran de cursar la resta d'assignatures d'acord amb el nou pla d'estudis.

Disposició derogatòria

Amb l'entrada en vigor del present decret queden derogades les normes assenyalades a continuació:

1. totes les disposicions anteriors recollides al Decret d'avaluació del sistema educatiu andorrà publicat al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra amb data del 21 de juny de 1995, en allò que contradiguin el present decret.

2. el Decret de modificació i ampliació als annexos del Decret d'avaluació del sistema educatiu andorrà publicat al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra amb data del 12 de juny de 1996.

3. la Normativa que desenvolupa el Decret d'avaluació del sistema educatiu andorrà del 21-6-95 en relació amb els estudis de batxillerat i publicada al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra amb data del 23 d'octubre de 1996.

4. el Decret de creació de la modalitat del batxillerat artístic i de la comunicació publicat al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra amb data del 28 de juliol de 2004.

Disposició addicional

El ministeri encarregat de l'educació establirà les condicions d'accessibilitat i els recursos de suport que afavoreixin l'accés al currículum dels alumnes amb necessitats educatives especials i adaptarà els instruments, els temps i els recursos si escau per tal d'assegurar una correcta avaluació d'aquest alumnat.

Disposició final

El present decret entrarà en vigor el mateix dia de la seva publicació al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Andorra la Vella, 21 de novembre del 2007

Albert Pintat Santolària
Cap de Govern

Annex 1

Batxillerat artístic i de la comunicació

Primer curs			
Assignatures obligatòries	Hores	Coefficients	Llengua vehicular
Llengua i literatura catalanes I	3	4	Català
Llengua i literatura franceses I	3	3	Francès
Llengua i literatura castelleses I	3	3	Castellà
Llengua i literatura angleses I	3	3	Anglès
Història I	2	3	Català
Història de les arts I	3	4	Castellà
Arts plàstiques i gràfiques I	4	5	Francès
Comunicació i realització audiovisual I	4	5	Català
Filosofia I	2	3	Català
Educació física I	2	3	Francès
Assignatures optatives (a cursar-ne dues)			
Publicitat I	2	2	Català
Cinema I	2	2	Català
Música I	2	2	Català
Dibuix tècnic I	2	2	Català
Fonaments del disseny	2	2	Castellà
Teatre	2	2	Anglès i francès
Llengua alemanya I	2	2	Alemanys
Llengua italiana I	2	2	Italià
Llengua portuguesa I	2	2	Portuguès
Total assignatures	33	40	
Tutoria	1	0	Català
Total global	34	40	

Segon curs			
Assignatures obligatòries	Hores	Coefficients	Llengua vehicular
Llengua i literatura catalanes II	3	4	Català
Llengua i literatura franceses II	3	3	Francès
Llengua i literatura castelleses II	3	3	Castellà
Llengua i literatura angleses II	3	3	Anglès
Història II	4	3	Català
Història de les arts II	3	4	Castellà
Arts plàstiques i gràfiques II	3 o 5 ¹	4 o 5 ²	Francès
Comunicació i realització audiovisual II	3 o 5 ¹	4 o 5 ²	Català
Filosofia II	3	3	Català
Assignatures optatives (a cursar-ne dues)			
Publicitat II	2	2	Català
Cinema II	2	2	Català
Música II	2	2	Català
Dibuix tècnic II	2	2	Català
Aplicacions informàtiques al disseny	2	2	Castellà
Literatura universal	2	2	Francès ³
Llengua alemanya II	2	2	Alemanys
Llengua italiana II	2	2	Italià
Llengua portuguesa II	2	2	Portuguès
Llenguatge periodístic	2	2	Català
Fotografia	2	2	Castellà
Educació física II	2	2	Francès
Total assignatures	34	36	
Tutoria	0	0	-
Total global	34	36	

¹ L'alumne tria quina de les dues assignatures ("Arts plàstiques i gràfiques II" o "Comunicació i realització audiovisual II") vol cursar a 5h i quina a 3h segons el seu itinerari curricular (o artístic o comunicació).

² En funció de les hores setmanals en què es cursa l'assignatura, 3h o 5h, el seu coeficient és, respectivament, 4 i 5.

³ L'assignatura de "Literatura universal" es vehicula en llengua francesa però els textos literaris en català, francès, castellà i anglès, es tracten en la llengua d'origen.

Batxillerat científic i tecnològic

Primer curs			
Assignatures obligatòries	Hores	Coefficients	Llengua vehicular
Llengua i literatura catalanes I	3	4	Català
Llengua i literatura franceses I	3	3	Francès
Llengua i literatura castelleses I	3	3	Castellà
Llengua i literatura angleses I	3	3	Anglès
Història	2	3	Català
Matemàtiques I	4	5	Castellà
Física i química I	4	4	Francès
Informàtica I	2	3	Català
Biologia I o Dibuix tècnic I	3	4	Català
Educació física I	2	3	Francès
Assignatures optatives (a cursar-ne dues)			
Dibuix tècnic I o Biologia I	2	2	Català
Ciències de la terra I	2	2	Català
Pràctiques de laboratori	2	2	Francès i català
Psicologia	2	2	Castellà
Llengua alemanya I	2	2	Alemanys
Llengua italiana I	2	2	Italià
Llengua portuguesa I	2	2	Portuguès
Total assignatures	33	39	
Tutoria	1	0	Català
Total global	34	39	

Segon curs			
Assignatures obligatòries	Hores	Coefficients	Llengua vehicular
Llengua i literatura catalanes II	3	4	Català
Llengua i literatura franceses II	3	3	Francès
Llengua i literatura castelleses II	3	3	Castellà
Llengua i literatura angleses II	3	3	Anglès
Filosofia	3	3	Català
Matemàtiques II	5	5	Castellà
Física i química II	5	4	Francès
Informàtica II	2	3	Català
Biologia II o Dibuix tècnic II	3	4	Català
Assignatures optatives (a cursar-ne dues)			
Dibuix tècnic II o Biologia II	2	2	Català
Ciències de la terra II	2	2	Català
Principis fonamentals d'electrònica	2	2	Francès
Matemàtiques	2	2	Castellà
Llengua alemanya II	2	2	Alemanys
Llengua italiana II	2	2	Italià
Llengua portuguesa II	2	2	Portuguès
Educació física II	2	2	Francès
Total assignatures	34	36	
Tutoria	0	0	-
Total global	34	36	

¹ L'assignatura d'"Informàtica" es vehicula en català, però els textos de l'assignatura es treballen en anglès.

² Els alumnes han d'escollir entre "Biologia I i II" i "Dibuix tècnic I i II", a partir del seu itinerari d'especialitat, sigui científic o tecnològic. Els alumnes que triïn una assignatura han de cursar obligatòriament l'altra com a optativa.

Batxillerat econòmic i social

Primer curs			
Assignatures obligatòries	Hores	Coefficients	Llengua vehicular
Llengua i literatura catalanes I	3	4	Català
Llengua i literatura franceses I	3	3	Francès
Llengua i literatura castelleses I	3	3	Castellà
Llengua i literatura angleses I	3	3	Anglès
Història I	3	4	Català
Economia I	4	5	Francès
Matemàtiques aplicades a les ciències socials I	3	4	Castellà
Informàtica I	2	3	Català
Geografia	3	3	Català
Educació física I	2	3	Francès
Assignatures optatives (a cursar-ne dues)			
Organització i gestió d'empreses	2	2	Francès
Publicitat I	2	2	Català
Psicologia	2	2	Castellà
Turisme	2	2	Francès
Llengua alemanya I	2	2	Alemany
Llengua italiana I	2	2	Italià
Llengua portuguesa I	2	2	Portuguès
Total assignatures	33	39	
Tutoria	1	0	Català
Total global	34	39	

Segon curs			
Assignatures obligatòries	Hores	Coefficients	Llengua vehicular
Llengua i literatura catalanes II	3	4	Català
Llengua i literatura franceses II	3	3	Francès
Llengua i literatura castelleses II	3	3	Castellà
Llengua i literatura angleses II	3	3	Anglès
Història II	3	4	Català
Economia II	5	5	Francès
Matemàtiques aplicades a les ciències socials II	4	4	Castellà
Informàtica II	2	3	Català
Filosofia	4	3	Català
Assignatures optatives (a cursar-ne dues)			
Tècniques d'administració i gestió d'empreses	2	2	Francès
Publicitat II	2	2	Català
Sociologia	2	2	Castellà
Literatura universal	2	2	Francès
Llengua alemanya II	2	2	Alemany
Llengua italiana II	2	2	Italià
Llengua portuguesa II	2	2	Portuguès
Llenguatge periodístic	2	2	Català
Història de les arts	2	2	Castellà
Educació física II	2	2	Francès
Total assignatures	34	36	
Tutoria	0	0	-
Total global	34	36	

¹ L'assignatura d'"Informàtica" es vehicula en català, però els textos de l'assignatura es treballen en anglès.

Batxillerat humanístic i lingüístic

Primer curs			
Assignatures obligatòries	Hores	Coefficients	Llengua vehicular
Llengua i literatura catalanes I	4	5	Català
Llengua i literatura franceses I	4	4	Francès
Llengua i literatura castelleses I	4	4	Castellà
Llengua i literatura angleses I	4	4	Anglès
Història I	2	3	Català
Filosofia I	4	5	Català
Llatí I	3	4	Castellà
Literatura universal I	2	3	Francès
Educació física I	2	3	Francès
Assignatures optatives (a cursar-ne dues)			
Grec I	2	2	Català
Llengua alemanya I	2	2	Alemany
Llengua italiana I	2	2	Italià
Llengua portuguesa I	2	2	Portuguès
Teatre	2	2	Anglès i francès
Música I	2	2	Català
Cinema I	2	2	Català
Psicologia	2	2	Castellà
Turisme	2	2	Francès
Total assignatures	33	39	
Tutoria	1	0	Català
Total global	34	39	

Segon curs			
Assignatures obligatòries	Hores	Coefficients	Llengua vehicular
Llengua i literatura catalanes II	5	5	Català
Llengua i literatura franceses II	4	4	Francès
Llengua i literatura castelleses II	4	4	Castellà
Llengua i literatura angleses II	4	4	Anglès
Història II	3	3	Català
Filosofia II	4	5	Català
Llatí II	4	4	Castellà
Literatura universal II	2	3	Francès
Assignatures optatives (a cursar-ne dues)			
Grec II	2	2	Català
Llengua alemanya II	2	2	Alemany
Llengua italiana II	2	2	Italià
Llengua portuguesa II	2	2	Portuguès
Llenguatge periodístic	2	2	Català
Música II	2	2	Català
Cinema II	2	2	Català
Sociologia	2	2	Castellà
Història de les arts	2	2	Castellà
Educació física II	2	2	Francès
Total assignatures	34	36	
Tutoria	0	0	-
Total global	34	36	

* La llengua vehicular és la llengua francesa però els textos literaris en català, francès, castellà i anglès, es tracten en la llengua d'origen.

Annex 2

Arts plàstiques i gràfiques I i II

1. Introducció

El programa pretén que l'alumne s'apropii d'un procés de recerca autònom i creatiu, amb l'ajuda dels suports visuals del conjunt d'obres d'art estudiades. El camp d'investigació dels diferents àmbits plàstics i artístics afronta totes les grans problemàtiques que s'han fet paleses al llarg del segle XXI i que encara continuen vigents (al voltant del color, la matèria, la forma, l'organització de l'espai pictòric, el volum, l'entorn, la imatge i el cos). El conjunt d'aquestes problemàtiques s'ha de considerar tant des del punt de vista de les qüestions materials, tècniques i operacionals com dels aspectes simbòlics, semàntics i semiològics. A mesura que els alumnes assoleixin coneixements tècnics i teòrics, adoptaran un vocabulari personal d'expressió plàstica i artística tot explorant-ne el potencial en funció d'una intenció donada.

El programa s'organitza sobre la base d'uns principis sòlids d'estratègia didàctica, a fi i efecte de permetre a l'alumne d'adquirir un mètode de recerca, una pràctica de l'experimentació, un domini de la reflexió i una experiència de l'argumentació constructives. No es tracta, en cap cas, d'un taller de pràctica lliure.

La pràctica reflexiva plàstica i artística, l'experimentació, l'exploració, l'explotació, l'explicitació i la realització es troben a l'epicentre del dispositiu pedagògic. Tot prenent com a punt de partida l'experiència sensible dels alumnes, s'acompanyarà progressivament a l'alumnat vers l'adquisició d'una cultura plàstica, tècnica i artística. D'un seguit de pràctiques exploratòries, se n'extrauen, per mitjà de l'observació i la confrontació, les regles teòriques necessàries per a una reinversió expressiva de les nocions descobertes.

S'ha de prestar una atenció especial a les arts gràfiques, que proporcionaran a l'alumne un mitjà d'expressió personal i d'investigació del món, alhora que li permetran d'afirmar-se com a dibuixant en

l'àmbit de les arts gràfiques, plàstiques i tècniques.

2. Contribució a l'educació per a la ciutadania

La relació entre l'emocional i el racional, entre l'universal i el personal, entre la realitat i l'imaginari, l'espacial i el temporal, el material i l'espiritual, l'artístic i el tècnic, així com l'expressió artística i la seva exploració constitueixen una experiència única i irremplaçable en el camí de la creació i permeten a l'alumne d'afirmar la seva personalitat artística de ciutadà andorrà, europeu i mundial. La valoració i el domini dels grans corrents de l'art contemporani li permeten de comprendre i actuar en el món artístic del futur. La pràctica i el domini de les noves tecnologies –publicació assistida per ordinador (PAO), dibuix assistit per ordinador (DAO)–, li proporcionen les eines indispensables per esdevenir un agent en la vida econòmica de la seva època. L'adquisició d'aquestes nocions essencials ha de permetre a l'alumne, en el decurs de la seva carrera, de poder transmetre als altres un coneixement artístic fonamental i de formar, al seu torn, els alumnes de les futures generacions.

3. Competències disciplinàries

1. Organitzar elements plàstics en un espai pictòric o espacial en funció d'una intenció precisa.

2. Posar en sinergia els coneixements i les competències adequades a un procés determinat.

3. Construir una estratègia de recerca i una gestió de projecte segons unes directrius determinades.

4. Defensar i argumentar les seves opcions plàstiques i artístiques.

5. Comprendre i dominar el vocabulari específic que caracteritza la pràctica de les arts plàstiques i de la reflexió crítica estètica.

6. Conèixer i dominar les principals pràctiques plàstiques que s'utilitzen al segle XXI en la seva dimensió, el seu potencial i les seves especificitats, així com aplicar-les en una pràctica original i personal.

7. Comprendre i dominar els reptes simbòlics, expressius, semiològics i semàntics de la seva pràctica plàstica i artística.

8. Localitzar i explicitar les correlacions entre la seva pràctica i els grans corrents artístics contemporanis.

9. Emetre un judici i argumentar-lo en relació amb una creació plàstica o gràfica.

4. Continguts

Primer curs

1. Al voltant del color.

1.1. Rol del color en la comunicació visual, els còmics i els dibuixos animats.

1.2. Utilització expressiva del color

2. Al voltant de la matèria.

2.1. Utilització i variació dels suports i dels materials, les eines, les postures i la gestualitat.

2.2. Operacions plàstiques: marques, empremtes, rascades, fregaments, emmotllaments, intervenció en els suports, intervencions en els materials.

3. Al voltant de la forma.

3.1. Utilització de les tècniques de representació gràfiques: proporcions i modelatges.

3.2. Les representacions de la figura humana i les representacions de l'espai en les aplicacions infogràfiques.

4. Al voltant de l'organització de l'espai pictòric.

4.1. Els elements de l'espai pictòric.

4.2. Ritmes, dinàmiques, estructures.

5. Al voltant del volum.

5.1. Relació amb l'espai.

5.2. Relació amb la llum.

6. Al voltant de l'entorn.

6.1. Utilització de materials reciclables naturals, industrials.

6.2. Explotació d'un lloc natural, cultural.

7. Al voltant de la imatge.

7.1. Relació entre objecte i imatge.

7.2. Relació entre realitat i imaginari.

7.3. Intervenció sobre la imatge: alteració, degradació, integració, associació, dissociació.

8. Al voltant del cos.

8.1. Les representacions del cos.

8.2. Les representacions del moviment.

9. Al voltant dels dibuixos animats.

9.1. Realització audiovisual.

9.2. Expressió i comunicació.

Segon curs

1. Al voltant del color.

1.1. Contrasts successius, contrastos simultanis, complementarietat i valor del color.

2. Al voltant de la matèria.

2.1. Combinacions diverses d'aglutinants, pigments, sorres, pastes, coles.

2.2. Collages, acoblaments, muntatges, instal·lacions, materials naturals i industrials.

3. Al voltant de la forma.

3.1. Utilització de les tècniques de representació gràfiques (perspectives, anamorfosis).

4. Al voltant de l'organització de l'espai pictòric.

4.1. Posada en confrontació dels diferents espais pictòrics.

4.2. Exploració de les nocions d'harmonia, composició, expressió.

5. Al voltant del volum.

5.1. Acoblaments de materials naturals i/o industrials.

5.2. Instal·lacions, entorns, utilització de tècniques mixtes i multimèdia.

6. Al voltant de l'entorn.

6.1. Intervenció, instal·lació, recorregut.

6.2. Escenografia, espai sonor, *performance*.

7. Al voltant de la imatge.

7.1. Estudi de les relacions entre signe i significat en una imatge.

7.2. Estudi de les relacions entre imatge i escriptura en una imatge.

7.3. Estudi de les nocions d'expressió i de comunicació en una producció.

7.4. Intervenció sobre la imatge: permuta, combinació, declinació, enquadrament, desenquadrament, reenquadrament.

8. Al voltant del cos.

8.1. El cos dins la imatge

8.2. *Action painting*, *performances*.

9. Al voltant dels dibuixos animats.

9.1. Realització d'una pel·lícula d'animació.

9.2. Sonorització i diàlegs.

Biologia I i II

1. Introducció

L'ensenyament de les diferents ciències a l'Escola Andorrana de Batxillerat hauria de tenir un fort atractiu per la capacitat d'admiració i de curiositat que induïxen, pel seu aspecte cultural i per la possibilitat d'associar-les a una assignatura interdisciplinària com és l'educació de l'entorn o l'educació de la salut. En el cas de la biologia, aquest desenvolupament és més complex perquè consisteix en un anar i venir entre l'observació, l'experiència, la conceptualització i la modelització. La ciència ja feta, la que s'imparteix a classe (assignatura escolar), no correspon a la que s'està fent en els espais de recerca (disciplina científica). No hauria d'entrar en el dogma que va poder habitar-lo en el passat i mostrar que lluny de les certituds que sens dubte ha cregut establir, les seves conclusions sempre són provisionals, evolucionen amb el temps i, que els paradigmes successius que ha proposat, basats en les concepcions dels científics, estan condemnades als seus reemplaçaments.. D'aquí la necessitat d'introduir en aquest ensenyament una dimensió epistemològica (certament limitada, per realisme) per ajudar l'alumne a agafar la distància necessària i que eviti així, ell també, l'escull del dogmatisme.

Els coneixements biològics s'inscriuen, juntament amb altres coneixements científics, en contrastos econòmics (agricultura i gana en el món, salut i malalties emergents, mediambient-

tals i desenvolupament sostenible...) però la biologia es diferencia de les altres ciències per la importància de la seva influència en aspectes ètics (alimentació dels pobles, lluita contra les epidèmies, artificialitat de la reproducció i clonatge, empelts i cèl·lules mare, OGM...) i ideològics (identitat biològica i determinisme, racisme, eugenèsia...) que hi estan interconnectats.

Les especificitats de la biologia són:

- El ràpid renovament dels coneixements en aquest àmbit, i la seva inversió sovint espectacular a través de la recerca aplicada, situa sovint aquesta disciplina com a capdavantera en els mitjans de comunicació el que pot fer-la indubtablement atractiva però al mateix temps també sospitosa i suscitar, lògicament, neguit.

- L'evolució dels coneixements té com a conseqüència directa un canvi necessari dels programes a un ritme més ràpid que en el passat.

- Aquesta evolució té conseqüències pel que fa a la conscienciació de la fragilitat de les hipòtesis i / o conclusions emeses pels investigadors, els quals en el passat van erigir certituds molt ràpidament. La introducció d'elements d'història de les ciències, que mostrarien l'evolució dels coneixements, prepararia per realitzar una anàlisi crítica i ajudaria a no caure en el dogmatisme.

- Una visió global sobre l'excel·lent desenvolupament de les ciències de la vida, durant aquesta darrera meitat de segle, permet observar un enfocament, força molecular, que es podria qualificar de reductor, un enriquiment tècnic i nous modes de tractament de les informacions que han portat a privilegiar en l'estudi dels problemes biològics la globalitat en detriment de la particularitat (descuidant d'aquesta manera l'individu i la seva diversitat), un desenvolupament considerable de la neurobiologia i de les ciències cognitives, una introducció massiva de les aplicacions biotecnològiques en els àmbits de la salut i del món vegetal (que es voldria que estiguessin dotades de noves propietats), uns elements que obrin tot un camp nou de reflexió sobre les relacions entre ciència i societat.

2. Contribució à l'educació per a la ciutadania

L'ensenyament de la biologia articula unes dimensions cognitives a unes dimensions afectives i a diverses opinions. Aquestes darreres no poden ser ignorades perquè poden funcionar com a obstacles per a l'adquisició de nous coneixements. Identificar valors, actituds i normes permetria dominar millor les pròpies interaccions amb l'adquisició de coneixements.

Un treball previ a tot ensenyament, que podria recolzar-se en els treballs de diversos comitès d'ètica, podria ser el d'especificar les conviccions, els límits de la validesa científica dels discursos filosòfics amb relació a un sistema de valors ètics, filosòfics i / o religiosos.

La biologia ajuda a la formació ciutadana desenvolupant determinades actituds i responsabilitzant-nos a través de l'adquisició de nocions pròpies per conèixer millor el món i actuar de manera més autònoma en els àmbits de la salut i de la higiene personal i familiar, del manteniment dels equilibris ecològics, de les activitats professionals amb relació a la biologia. Així ens pot ajudar a adquirir:

- Un millor coneixement del propi cos i de la salut en particular i de la vida i el seu respecte en general.
- Un millor coneixement de l'entorn en les seves dimensions naturals i en les seves diverses interaccions (turisme, agricultura, indústria...) orientat al respecte del medi ambient.
- Una conscienciació de la responsabilitat dels propis fets i actituds i sobretot del principi de precaució, concepte necessari per a la integració en la societat del segle XXI.
- Una manera de pensar en la complexitat que es pot aplicar a la majoria de les situacions quotidianes.

3. Competències disciplinàries

1. Comprendre els grans conceptes de la biologia.
2. Adquirir les competències en l'aplicació intel·lectual i pràctica d'aquests conceptes.

3. Desenvolupar-se personal i socialment en una perspectiva ciutadana responsable i autònoma.

4. Realitzar enquestes d'opinió a la població sobre els grans problemes explicats al paràgraf anterior.

5. Desenvolupar un esperit rigorós i crític recolzat en un raonament científic.

6. Crear una aproximació positiva de cara a aquesta i/o a altres ciències per a la comprensió dels grans conceptes biològics – herència, reproducció, origen comú de les espècies, regulacions fisiològiques i neurofisiològiques, immunitat i complementarietat dels metabolismes – contribuint a la unitat de l'ésser viu.

4. Continguts

Primer curs

1. L'organisme i el seu funcionament

1.1 L'activitat física i els paràmetres fisiològics

1.2 L'activitat cardiorespiratòria i l'aportació d'oxigen als músculs

1.3 Les funcions de l'organisme durant una activitat física

2. Cèl·lula, ADN i unitat de l'ésser viu

2.1 La cèl·lula: unitat estructural i funcional

2.2 Universalitat i variabilitat de la molècula d'ADN

2.3 Parentiu i diversitat dels organismes

3. Del genotip al fenotip, relacions amb l'entorn

3.1 La diversitat dels fenotips

3.2 Els enzims

3.3 La síntesi de les proteïnes

3.4 Les relacions entre gens, fenotips i entorn

4. La morfogènesi vegetal i l'establiment del fenotip

4.1 La diversitat morfològica dels vegetals

4.2 La mitosi

4.3 L'auxina i el creixement vegetal

5. La regulació de la glicèmia i els fenotips diabètics

5.1 L'homeòstat glicèmic

5.2 Els fenotips diabètics

6. Dos temes a escollir entre els quatre proposats a continuació

6.1 Alimentació, producció alimentària, entorn

6.1.1 Comportaments alimentaris i satisfacció de les necessitats

6.1.1.1 Tria dels aliments

6.1.1.2 Avaluació de les necessitats nutricionals

6.1.1.3 Conseqüències d'una ració desequilibrada

6.1.2 Producció alimentària i entorn

6.1.2.1 Avaluació de les produccions alimentàries

6.1.2.2 Funcionament d'un agrosistema, les seves conseqüències mediamambientals

6.2 Dels inicis de la genètica a les biotecnologies

6.2.1 Els inicis de la genètica: els treballs de Mendel (1870)

6.2.2 La teoria cromosòmica de l'herència

6.2.3 L'entrada de la biologia molecular: una nova ruptura

6.2.4 La revolució tecnològica de principis dels anys 70

6.2.5 Què suposen actualment les biotecnologies?

6.2.5.1 La transgènesi i la construcció d'organismes genèticament modificats (OGM)

6.2.5.2 Les biotecnologies i la genètica humana

6.3 Una font indispensable: l'aigua

6.3.1 L'aigua al planeta

6.3.2 Tractament i gestió de l'aigua

6.4 Una font natural: la fusta

6.4.1 La fusta, un material d'ús corrent

6.4.1.1 Usos de la fusta: propietats generals posades en joc

6.4.1.2 Estructura i propietats

6.4.1.3 Naturalesa química de la fusta: usos específics i reforçament d'algunes propietats físiques

6.4.2 Importància i gestió dels ecosistemes forestals

6.4.3 Participació de la fusta en els grans equilibris del planeta

6.4.3.1 Activitats industrials i gestió dels boscos

6.4.3.2 Biotecnologies, la indústria de la fusta

Segon curs

7. Parentiu dels éssers vius actuals i fòssils – Filogènesi - Evolució

7.1 La recerca de parentiu en els vertebrats - L'establiment de les filogènies

7.2 El llinatge humà – El lloc de l'Home en el regne animal

7.3 De l'Australopithec a l'Homo sapiens

8. Estabilitat i variabilitat dels genomes i evolució

8.1 L'aportació de l'estudi dels genomes: les innovacions genètiques

8.2 El paper de la meiosi i la fecundació en l'estabilitat de l'espècie

8.3 El paper de la meiosi i fecundació en la recombinació genètica

8.4 Estudi de l'impacte de les mutacions genètiques

9. La procreació

9.1 La reproducció sexuada

9.2 Del sexe genètic al sexe fenotípic

9.3 Regulació fisiològica de l'eix gonadotròfic:

9.3.1 Per a l'home

9.3.1.1 Activitat testicular

9.3.1.2 Control per l'hipotàlem

9.3.2 Per a la dona

9.3.2.1 Cicle uterí i cicle ovàric

9.3.2.2 Control per l'hipotàlem

9.3.2.3 Trobada dels gàmetes i principi d'embaràs

9.3.3 Aspecte comportamental

9.3.4 Domini de la procreació: regulació dels naixements i ajuda medicalitzada per a la procreació

10. L'immunologia

10.1 Una malaltia que afecta el sistema immunitari: la sida (síndrome d'immunodeficiència adquirida)

10.1.1 El VIH i la primoinfecció

10.1.2 La fase asimptomàtica

10.1.3 La sida en fase simptomàtica

10.2 Els processos immunitaris posats en joc –Generalització

10.2.1 Els anticossos: agents del manteniment de la integritat del medi extracel·lular

10.2.2 Els limfòcits T citotòxics (T8) agents del manteniment de la integritat de les poblacions cel·lulars

10.2.3 Els limfòcits T4 pivots de les reaccions immunitàries específiques

10.3 Les vacunes i la memòria immunitària

10.3.1 Les esperances per a una vacuna contra el VIH

10.3.2 El fenotip immunitari: interacció entre el genotip i l'entorn

11. El funcionament del sistema nerviós

11.1 Les propietats integradores dels centres nerviosos i el funcionament de les neurones

11.1.1 El reflex miotàtic

11.1.2 Els potencials d'acció i els missatges nerviosos

11.2 El còrtex sensorial i la plasticitat del sistema nerviós central

12. Medicaments del sistema nerviós central i drogues

12.1 Els mecanismes de la dependència

12.2 Modulació del missatge nerviós: encefalines i receptors opiacis

12.3 Modulació de l'activitat sinàptica per unes molècules exògenes: un exemple, la morfina

13. Diversitat i complementarietat dels metabolismes

13.1 Del carboni mineral als components de l'ésser viu: el carboni i la fotosíntesi

13.2 L'ATP, molècula indispensable per a la vida cel·lular

13.2.1 La respiració cel·lular

13.3 Balanç estructural i funcional d'una cèl·lula viva

Comunicació i realització audiovisuals I i II

1. Introducció

Malgrat l'evident realitat que tots vivim en un món en què les imatges i els sons són omnipresents, hem de constatar que no ens trobem davant d'un conjunt homogeni que es pugui prendre com objecte d'estudi. Ben al contrari, el món de l'audiovisual apareix en nombrosos suports, com paper, pel·lícula acetat, banda magnètica, suports digitals o optodigitals, i sota múltiples formes com ara la ficció, el documental, el reportatge, la diversió, i en activitats econòmiques tan diverses com ara la indústria de la producció i distribució cinematogràfica, la televisió, la comunicació d'empresa, etc. D'altra banda, si bé s'inscriu, sense ambigüitats, en l'àmbit dels mitjans de comunicació, quines són les seves relacions amb l'Art? Ens podem demanar si la creació audiovisual té res a veure amb el cinema, la fotografia, el còmic o si, al contrari, ho engloba tot amb el risc, aleshores de no tenir identitat pròpia?

El fet, és que des de la invenció de la fotografia, del cinema després i, finalment, la televisió, i més enllà de la semblança (l'analogia) que les imatges visuals o sonores tenen amb el que representen, s'han elaborat uns codis que aquest programa pretén estudiar i aplicar a realitzacions audiovisuals.

És important dotar tots els alumnes amb eines que els permetin analitzar aquests missatges audiovisuals, i poder sortir de l'aparença enganyosa de la semblança, de l'evidència del que s'ha de veure i sentir. Qualsevol imatge visual o sonora sempre és un punt de vista, és a dir, una selecció feta per la persona que les enregistra i organitza.

L'eina que utilitzarem serà, essencialment, la de la semiologia de la imatge. Molt sovint es retreu a la semiologia la seva fredor, el fet de mantenir a distància el seu objecte. No obstant això, constitueix un instrument eficaç i pedagògicament productiu.

2. Contribució a l'educació per a la ciutadania

A primer cop d'ull, sembla com si la comprensió de la comunicació audiovisual és espontània i natural, siguin quins siguin els missatges que es transmeten. En certa manera, és una il·lusió de transparència de les imatges i els sons que tenen la particularitat de tenir, amb el que presenten, un fort poder de semblança que dissimula els codis utilitzats, és a dir, el significat subjacent produït pel realitzador en el moment de prendre la imatge o realitzar el muntatge. Desenvolupar competències en l'anàlisi i la producció de missatges audiovisuals permet formar individus informats, amb més capacitat per donar una opinió crítica respecte de la quantitat cada vegada més important, i que no deixa de créixer, de les imatges i els sons difosos pels mitjans de comunicació de masses.

Rarament, la creació audiovisual és el fet d'un sol individu. Més aviat es tracta del producte del treball d'un equip, en què cadascun treballa, segons les seves competències, compartint les tasques i en el respecte dels altres. Dur a terme una producció audiovisual requereix haver de passar per un cert nombre d'etapes que mobilitzen competències molt diverses i que difícilment poden ser assumides per un sol individu. El treball en equip és intrínsec a l'activitat i, generalment, de la seva qualitat depèn la pròpia qualitat del producte ja acabat. Existeix doncs una necessitat de col·laborar que també es tradueix, en el moment de l'aprenentatge, per la descoberta dels diferents "oficis" de l'audiovisual. D'aquesta manera, cada un pot, en funció dels seus gustos, els seus interessos, descobrir quines són les competències que posarà al servei del grup de producció. Una altra conseqüència és la responsabilització de tots respecte del grup i el treball que cal realitzar. Això requereix la capacitat indispensable de saber escoltar, respectar els altres i col·laborar, capa-

citats que cada alumne podrà reinvertir en les seves relacions amb els altres.

3. Competències disciplinàries

1. Designar els elements materials del missatge.

2. Dir quins són els codis que relacionant aquests elements són a la base del significat.

3. Comprendre el principi de funcionament de les eines utilitzades en el marc de la realització d'una producció audiovisual: càmera, micròfon, taula de muntatge.

4. Fer funcionar de manera pertinent i adaptada els diversos aparells utilitzats.

5. Produir missatges que comportin imatges visuals i sonores.

6. Dominar les diferents etapes d'un procés de realització.

4. Continguts

La comunicació

I - Els models de la comunicació

1. El telègraf.

2. L'orquestra.

3. L'hipertext.

Aquí, la comunicació es presenta com un debat amagat entre els actors d'una mateixa estructura social, el significat del qual no es dona d'entrada sinó que resulta de les lectures de les interpretacions que en facin aquests actors.

4. La selecció del model.

Hem triat tres exemples entre una multitud de models existents. Tots no són adequats per treballar amb els alumnes, i cada un correspon a preocupacions particulars de la persona que l'utilitza. És el motiu pel qual ens hem inclinat, a l'hora de triar, per l'esquema circular de Lasswell i de Jakobson. Té el mèrit de ser senzill i permet la identificació ràpida dels seus elements.

La realització audiovisual

I - Aproximació Semiològica

1. La imatge visual.

1.1. La imatge com a sistema de signes.

1.2. La noció de codi.

1.3. L'analogia i el seu condicionament.

1.3.1. Enquadrament.

· El pla de detall o gran primer pla (augment d'una part d'un personatge o del decorat).

· el pla mig curt (personatge tallat a l'alçada del pit).

· el pla americà (mostra el personatge des dels genolls cap amunt).

· el pla mig (personatge dempeus).

· el pla general (el personatge es troba en un decorat més ampli).

· el gran pla general (el personatge es perd en el decorat).

1.3.2. Angulació.

· la posició normal es restitueix amb la càmera horitzontal.

· l'angle picat resulta d'un eix de filmació orientat cap avall.

· l'angle contrapicat o emfàtic resulta de l'eix orientat de baix a dalt.

1.3.3. Profunditat.

· la nitidesa, el *fou*, el mogut.

· el color, el blanc i negre.

· la llum.

1.4. La polisèmia i la seva reducció.

1.4.1. Redundància: el text repeteix allò que mostra la imatge.

1.4.2. Ancoratge: el text precisa el sentit de la imatge.

1.4.3. Rellu: el text dona un sentit que la imatge no pot expressar.

1.5. Lectura d'una imatge.

1.5.1. Des del punt de vista de la denotació:

· L'analogia: identificació dels diferents "objectes" visuals que apareixen en la imatge.

· Condicionament de l'analogia: identificació dels diferents mitjans tècnics que l'autor de la imatge ha utilitzat.

· Fabricació de l'analogia: identificació dels elements de la imatge que participen directament a la fabricació de l'analogia.

1.5.2. Des del punt de vista de la connotació:

- Producció lliure i espontània de diversos significats de connotació.
- Recerca dels seus significants.
- Classificació els significants.
- Classificació les connotacions.

2. La imatge visual múltiple.

2.1. La imatge tabular: el còmic i la fotonovel·la.

2.1.1. Codis no específics de la imatge (enquadrament, eixos, ...).

2.1.2. Codis específics de la imatge (organització de la pàgina, orientació de la lectura, codi de les bafarades, traducció del moviment ...).

2.1.3. Realització de produccions a partir de la fotografia digital o de les paletes gràfiques.

2.2. La imatge animada: el cinema i la televisió.

2.2.1. El moviment.

- El moviment en la imatge i el moviment de la imatge.
- Diferenciació entre tres formes principals de moviment: el *tràveling*, la *panoràmica* i el *tràveling-panoràmica*.

2.2.2. El muntatge.

- L'efecte *Koulechov* i el paisatge imaginari.
- La noció de pla.
- Els *raccords*.

3. El so.

3.1. Els diàlegs, el comentari, els efectes sonors, la música.

3.1.1. Estudi de la banda sonora de les pel·lícules o documents audiovisuals i diferenciació dels diferents que les componen.

3.1.2. Lligam entre banda sonora i imatge.

3.1.3. Distinció de la veu "in" i veu "off" en els diàlegs (font sonora dintre o fora del camp).

3.1.4. Anàlisi del comentari segons la seva funció en la relació amb la imatge (redundància, ancoratge, relleu).

3.1.5. Els efectes sonors i la representació de la totalitat o una part del paisatge sonor de l'escena.

3.1.6. Anàlisi de la música en relació a les escenes de la pel·lícula –diegètica, no-diegètica-, i en les seves funcions (dramatització, exaltació,...).

3.2. El so com a element d'estructuració de l'espai i el temps.

3.2.1. Estructuració de l'espai mitjançant la creació de paisatges sonors, i estructuració del temps a través de la continuïtat o la discontinuïtat dels diàlegs, el recobriment dels talls d'imatges.

4. Algunes nocions de dret.

4.1. La propietat intel·lectual en les imatges i els sons - el copyright.

4.2. El dret a la imatge.

4.3. Les autoritzacions de rodatge.

II – Aproximació tècnica

1. Coneixement i domini de l'eina vídeo.

1.1. Els formats de la imatge.

1.1.1. Els formats analògics: aquests formats estan en vies de desaparició progressiva. Es tracta dels formats VHS i 8mm de vídeo compost, SVHS i HI 8 en composant Y/C i Beta SP en composant analògic.

1.1.2. Els formats digitals: el DV i Digital 8.

1.2. El mostratge i la compressió digital.

1.2.1. El mostratge del senyal YUV (4:2:2, 4:1:1, 4:1:0).

1.2.2. La compressió digital.

1.2.3. La compressió espacial.

1.2.4. Els diferents estàndards de compressió (CODEC): MJPEG, MPEG1, MPEG 2, DV.

1.3. La càmera digital i la presa de vistes.

1.3.1. El òrgans de les càmeres digitals.

1.3.2. Les funcions que influeixen en la imatge.

- L'automatisme.

· El balanç de blanc i l'equilibri dels colors.

· El diafragma i el control de la llum.

· L'obturador i el domini del moviment.

· El guany (GAIN) i el treball amb poca intensitat de llum.

1.4. La presa de so.

1.4.1. El so integrat i els camescopis digitals.

1.4.2. La presa de so amb micròfon exterior:

1.4.3. Característiques essencials dels micròfons:

· El tipus dinàmic, amb condensador, electrostàtic.

· La directivitat: hipercardioides, cardioide, omnidireccional.

· La sensibilitat, i la resposta en freqüència.

1.5. El muntatge digital

1.5.1. L'estació digital i la seva arquitectura

1.5.2. Ergonomia dels programaris d'adquisició i edició.

· Interfície dels programaris.

· Funcionalitats dels programaris.

1.5.3. El muntatge: les grans etapes.

· El *dérushage* o consignació.

· La captura.

· L'edició o muntatge.

· L'exportació de la pel·lícula acabada vers suports diferents (banda magnètica analògica o digital) o fitxers destinats a ser enregistrats sobre CD ROM o DVD o difosos pel WEB.

III – Aproximació pràctica: la realització audiovisual

1. Metodologia.

1.1. Definició d'un projecte de comunicació.

1.2. Preparació del projecte: documentació, guió i retallada.

1.3. Definició del plec de condicions: aproximació econòmica del projecte.

1.4. Repartir les tasques (els "oficis" de la imatge: realitzadors, actors, operadors de so, *script*, llum, etc.).

1.5. El rodatge.

1.6. El muntatge i la finalització.

Dibuix tècnic I i II

1. Introducció

El programa de dibuix tècnic proposa uns mètodes de treball i d'investigació fundats en l'anàlisi, la recerca, la realització i la comunicació. A partir de l'estudi documental d'un conjunt d'imatges, objectes o entorns, es tracta de descobrir, experimentar, explorar, explotar i explicitar les regles de funcionament que actualment s'utilitzen en la realització de projectes artístics, científics i tecnològics, així com les seves tècniques.

El programa pretén que els alumnes assoleixin una pràctica tècnica competent en l'àmbit de la ciència, la tecnologia, les arts gràfiques i les arts aplicades. S'orienta vers un aprenentatge del saber fer característic de les tasques gràfiques i tècniques (edició, il·lustració, publicitat, disseny, estilisme, arquitectura). I els objectes d'estudi són: la imatge descriptiva, la imatge narrativa, l'objecte usual, l'objecte mobiliari, l'objecte arquitectònic, i l'objecte de l'entorn.

Els aprenentatges tècnics i artístics que es proposen amplien el camp de competències dels alumnes en les seves pràctiques d'expressió artística fonamental i de caràcter tècnic. La diversitat de les pràctiques desenvolupades enriqueix recíprocament el potencial creatiu i artístic de la formació tècnica.

La recerca que es porta a terme s'ha de situar al centre del dispositiu pedagògic, a fi i efecte de comprometre l'alumne en el procés de concepció d'un objecte en funció d'una demanda específica. Aquest procés de recerca ha d'acompanyar el domini progressiu de mètodes d'organització de treball i de mitjans de comunicació oral, escrita i gràfica.

2. Contribució a l'educació per a la ciutadania

Juntament amb l'articulació dels àmbits culturals, sociològics, econòmics i

tecnològics, aquests objectes d'estudi exigeixen una estratègia de recerca a la vegada rigorosa i creativa, així com una capacitat de domini tant de la pràctica tècnica com del procés de creació artístic. L'aprenentatge del mètode, el rigor i la voluntat, proporcionarà a l'aprenent unes bases sòlides per a tenir èxit en el propi projecte en el món laboral.

Les recerques i les pràctiques en el marc del dibuix tècnic ofereixen un espai privilegiat per desenvolupar la sensibilitat dels futurs ciutadans en la presa de consciència sobre d'on provenen els materials i en d'utilització de materials reciclats, respectant un desenvolupament sostenible.

3. Competències disciplinàries

Les competències assenyalades en negreta corresponen a les competències a adquirir quan es cursa l'assignatura a dues hores per setmana.

1. Analitzar les dades formals, estructurals i funcionals d'un objecte.
2. Analitzar dades, necessitats i limitacions.
3. Dominar els diferents mitjans de representació d'objectes, volums i espais.
4. Emetre hipòtesis de recerca i de propostes de resolució.
5. Conèixer els diferents sistemes de representació d'objectes, volums i espais.
6. Utilitzar les eines i els materials específics de les arts gràfiques i tècniques.
7. Utilitzar les TIC en les representacions gràfiques del pla i l'espai.
8. Demostrar una capacitat d'inventiva, de presa de riscos i de justificació de les decisions preses.
9. Crear un projecte en funció d'una demanda específica. Definir un concepte, presentar-lo i argumentar-lo. Triar els codis de representació més apropiats per al desenvolupament del projecte.
10. Presentar el projecte propi, amb l'ajuda dels coneixements tècnics i culturals, en una comunicació oral, escrita o per mitjans gràfics, tradicionals o informàtics.

11. Avaluar el valor tècnic i el valor d'ús d'un objecte.

12. Comprendre les implicacions tecnològiques, econòmiques, sociològiques i culturals de les creacions dels projectistes i dels dissenyadors del segle XX.

13. Dominar una representació gràfica de plànols de conjunt i de detall.

4. Continguts

Primer curs

1. Estudi de les imatges, dels objectes i dels entorns en funció de la seva forma, la seva estructura, el seu funcionament, la seva fabricació, la seva utilització.

2. Utilització de les eines i materials específics al disseny tècnic.

3. Utilització dels recursos informàtics i dels programaris gràfics.

4. Utilització dels sistemes de representació convencional descriptiva (plans, talls, elevacions, projeccions, traçats fonamentals, geometria plana i mètrica).

5. Utilització dels sistemes de representació normalitzat americà i europeu (formats, escales, cotacions).

6. Presa en consideració d'una proposició, d'un estudi de cas.

7. Anàlisi de les dades, de les necessitats i de les limitacions.

8. Definició dels criteris i dels eixos de recerca.

9. Aplicació dels processos de recerca documental.

Segon curs

1. Estudi de les imatges, dels objectes i dels entorns en funció del context de la seva creació en els seus aspectes tecnològics, econòmics, ergonòmics i sociològic.

2. Utilització dels sistemes de representació convencional perspectiva (perspectiva caballera, axonomètrica, dièdrica, cònica).

3. Creació i realització d'una maqueta amb l'ajuda d'un programari gràfic.

4. Disseny d'estudi, d'observació, de detall, de matèria, de textura.

5. Croquis, esquemes, *roughs*, *story boards*.
6. Maqueta, volum, plecs, acoblaments.
7. Tipografia, logos, paginació.
8. Formulació d'hipòtesis de recerca i de proposicions de resolució.
9. Definició del concepte i desenvolupament d'una argumentació.
10. Desenvolupament d'una recerca aprofundida.
11. Maqueta i realització final.
12. Modelatge i comunicació.

Economia I i II

1. Introducció

L'economia es defineix sovint tant pel seu objectiu com pel seu projecte. L'objectiu de l'economia representa l'estudi de les relacions entre els homes i també entre les seves organitzacions pel que fa a béns que donen lloc a les activitats de producció, de distribució, d'intercanvi i de consum, en el marc d'una estructura social determinada. La funció de l'economia representa l'òptima assignació de recursos rars de la col·lectivitat, en funció dels interessos dels agents econòmics (presents i futurs) que la componen (sobre aquest punt de vista, l'economia no és només una disciplina positiva i analítica sinó també normativa i praxeològica). Així, doblement definida, l'economia és a la vegada social, humana, moral i política.

Tot i que Marcel Mauss parli de "fet social global", cada ciència social exigeix una abstracció que li és pròpia i la qüestió es planteja de saber si porta tot i així a una intel·ligibilitat específica i autònoma. Davant les nombroses definicions proposades de l'economia, sempre més o menys circulars i que no arriben clarament a diferenciar entre la part econòmica i la part social, estem portats a considerar l'economia com una "totalitat": només pot ser definida per ella mateixa, és a dir a partir dels diferents i múltiples discursos que pretenen ser dits per economistes, discursos obligadament parcials, fundats en nombroses subjectivitats (la de la tria de l'objecte

d'estudi, la de la seva definició i la del punt de vista adoptat per al seu plantejament) però que reivindica tota l'objectivitat de la seva anàlisi. Com a conseqüència, l'economia és a la vegada una disciplina plural, que aplega diversos paradigmes en el sentit de Kuhn o diversos programes de recerca en el sentit de Lakatos, i una disciplina amb un enfocament científic: els seus mètodes privilegien l'elaboració de models, representacions de fenòmens a través d'elements abstractes organitzats i posats en coherència en una estructura. En aquest punt cal recordar tres característiques importants de la modelització econòmica: és a la vegada formal (amb els seus aspectes figuratiu i demostratiu), teòrica (d'aquí la necessitat de validar el model per la confrontació a les dades empíriques) i amb finalitats pròpies (els models no tenen només un objectiu descriptiu i explicatiu, també han de permetre la previsió, la simulació i la prescripció). Cal notar que paral·lelament a la construcció de models, les teories econòmiques també proposen mètodes *post factum*, considerades com heterodoxes però força pertinents: és així per als mètodes "interpretatius" com la teoria de la regulació i per als mètodes "comprensius" com la teoria de les convencions.

En la manera de modelitzar i darrere de les teories sobre les visions de l'home, de la societat i del món hi ha plantejaments reveladors d'un veritable procediment filosòfic. De fet, això és particularment propi de la concepció d'A. Smith, considerat com el pare no només de l'escola clàssica sinó també de l'economia moderna. Les seves "Investigacions sobre la naturalesa i les causes de la riquesa de les nacions" es recolzen en la seva "Teoria dels sentiments morals".

El model clàssic i sobretot neoclàssic es construeix en un axiomàtic (conceptes fonamentals i hipòtesis centrals) caracteritzat per la superioritat de l'individualisme metodològic, pel poder de regulació del mercat i pel caràcter absolut de les hipòtesis considerades, en particular la de la racionalitat absoluta i la de la informació perfecta, el que autoritza un càlcul econòmic optimitzador. Els progressos en economia dels segles

XVIII i XIX han consistit per a alguns d'entre ells a esmenar, a aprofundir, a prolongar o a ampliar aquest primer model i per a altres a discutir, al contrari, l'aspecte axiomàtic, en particular adoptant un procediment holístic, justificant l'intervencionisme de l'Estat i demostrant que els actors tenen una informació imperfecta i asimètrica així com unes capacitats cognitives limitades, per tant una racionalitat relativa, el que porta a recer-car solucions certament eficaces però només satisfactòries i no gaire més òptimes. A més, mentre el model inicial troba la seva inspiració en una filosofia que el porta a buscar les lleis naturals i universals, els models contemporanis porten a unes teories de la complexitat i de la contingència (de fet, també es revelen les regularitats i les invariants a través i pel mitjà de les particularitats i de les variacions). D'altra banda, si el model neoclàssic considera paradoxalment que l'individu és a la vegada lliure i autònom, i que el seu comportament es troba dictat per l'imperatiu de l'optimització i per la llei del mercat, els progressos de l'economia permeten als models contemporanis tornar a donar als actors el control del seu destí. Així, es passa d'una concepció determinista a una concepció constructivista de l'economia i és així que es pot parlar veritablement d'economia política. Cal remarcar que una epistemologia de tipus constructivista que desenvolupa un aspecte axiomàtic que privilegia temes com el de la racionalitat limitada sobrepassa tota divisió disciplinària estricta i desconeix les fronteres acadèmiques instituïdes: l'epistemologia i l'axiomàtica emprades en economia també són les de la gestió, no només en el sentit dels governs nacional i mundial sinó també en el sentit més habitual del management de les empreses. L'economia i la gestió es basen d'aquesta manera en el mateix sòcol epistemològic i axiomàtic: és preferible que la transposició didàctica que realitzen els programes escolars ho tinguin en compte.

2. Contribució a l'educació per a la ciutadania

La ciutadania és «una conquesta permanent, on el ciutadà és aquell que és capaç d'intervenir en la comunitat. Ser ciutadà suposa la formació d'una opinió raonada, d'una aptitud per expressar

aquesta opinió, d'exercir el seu esperit crític, d'acceptar el debat públic».

Educar a la ciutadania ha de permetre als alumnes d'entendre què és un ciutadà adult, lliure, autònom, que exerceix el seu esperit crític. Així s'ha de construir una veritable moral cívica fundada en el respecte d'altri i que permet «saber viure conjuntament».

L'aprenentatge de la ciutadania està articulat en tres eixos:

1. De la paraula a «viure conjuntament».

2. De viure conjuntament en societat a la ciutadania.

3. Ciutadania i institucions polítiques.

2. 1. L'exercici de la ciutadania: de la paraula a «viure conjuntament»

La democràcia està afavorida en el si del grup de la classe pel fet que és un conjunt educatiu i ciutadà. La paraula de l'alumne pot estar motivada per la localització i l'estructuració dels espais i dels moments, a classe i en la vida escolar, per i en situacions amb referències formatives.

Efectivament, seria convenient donar als alumnes unes referències i unes eines per formar-los en la presa de paraula recolzant-se en els dispositius escolars que requereixen competències orals: delegats de classe, consell escolar... I analitzar les diferents situacions on la paraula de l'alumne entra en joc: situacions de presa de paraula i condició de la presa de paraula a classe. Com acolim la presa de paraula de l'alumne? Com la sol·licitem? Com l'autoritzem?

Cal tenir en compte les aplicacions en el moment de les exposicions a classe sobre qüestions econòmiques i socials i en el moment dels entrenaments sobre argumentacions fetes per alimentar diferents debats. Aquests temes poden ser qüestions d'actualitat: «cal témer la tornada de la inflació?»; «Encara es pot parlar de plena ocupació laboral?», però també qüestions com: «eficàcia econòmica i justícia social»; «creixement i desenvolupament sostenible».

La paraula s'ensenya com un procés individual de construcció referent a la identitat del subjecte escolar com a per-

sona, i com un procediment col·lectiu de socialització: regulador, ètic i democràtic.

2. 2. «De viure conjuntament» en societat a la ciutadania

Els alumnes han de ser conscients que accedeixen a la «condició humana» en un marc col·lectiu que els modela però que no els limita a un estat de passivitat.

La ciutadania no es limita a la simple civilitat. Implica la participació en una comunitat política, i suposa que tota persona reconeguda com a tal (lliure i responsable, única i entera, altra i diferent) participa a la vida social. Així, la ciutadania té en compte l'arrelament social dels individus.

La ciutadania i la socialització fan referència als drets, obligacions, regles, normes, rols, condicions, sancions positives i negatives, obligació social, valors, civilitat. Alguns exemples podran servir de recolzament a l'anàlisi: l'estudi de manifestacions d'incivilitat, els drets i les obligacions que es refereixen al ciutadà en la vida familiar.

Per participar activament i eficaçment a la vida econòmica, social i política, el ciutadà ha d'estar format i informat. L'ensenyament econòmic hi contribueix perquè es recolza en diversos coneixements de referència (no només en les ciències econòmiques sinó també en la sociologia, el dret, la gestió, la història econòmica i social).

Les diferents dimensions de la ciutadania i el seu exercici en la societat han de ser estudiades. L'aprenentatge de la ciutadania implica que el ciutadà conegui les normes i els valors que les formen. En les societats modernes, existeixen grans integradors: durant els «gloriosos» trenta anys a França, importància del treball, de la família, de l'Estat. Avui dia aquests grans integradors tornen a ser «analitzats». L'estudi de la ciutadania i del treball sembla pertinent, en el sentit on el treball ha estat un dels vectors fonamentals de la integració social i és la raó per la qual atur i pobresa poden perjudicar l'exercici la ciutadania. Més enllà del treball (i a partir de l'exemple del treball), tot individu disposa de drets civils, polítics i socials.

La ciutadania i els drets de l'home es conjuguen amb la declaració dels drets de l'home i del ciutadà, drets civils i drets polítics, drets socials i econòmics. Se'n poden trobar molts exemples en l'actualitat nacional i internacional. Servir-se dels mitjans de comunicació sembla aquí com un suport pedagògic privilegiat si ens interroguem sobre les finalitats i els plantejaments de tenir en compte l'actualitat en uns dispositius d'aprenentatge i si permetem formar els alumnes per a l'esperit crític.

Ciutadania i integració passen per la producció de normes, la cohesió social, la conformitat i la discrepància, la integració, els conflictes. Els conceptes de normes, valors, socialització són indispensables per a l'anàlisi dels processos a través dels quals els individus arriben a seguir o a transgredir les normes de la seva col·lectivitat de pertinença.

La desviació haurà de ser estudiada en el sentit on un acte és desviant no per ell mateix sinó en funció del context en el qual se situa.

Pel que fa a la integració, serà necessari mostrar que aquesta qüestió és difícil perquè fa referència a nocions complexes, com universalisme, multiculturalisme, etc. però que es presta a derrapades i que cal evitar d'esquemitzar-les.

2. 3. Ciutadania i institucions polítiques

Les institucions polítiques que organitzen l'Estat i la democràcia s'han de relacionar a la ciutadania. La ciutadania s'exerceix a través de la comprensió de les institucions polítiques i de les tensions que travessen tota societat democràtica.

Cal iniciar els alumnes als principis fundadors i a les característiques essencials de l'organització política. L'Estat de dret assegura a través dels poders públics el respecte dels valors comuns i del contracte social.

És possible estudiar la ciutadania i la legitimitat del poder polític per una reflexió sobre el que fonamenta i fa existir la comunitat política: què és el vincle polític? Sobre què es basa aquest vincle polític? Quins llocs ocupen la igualtat i la

solidaritat? Com justificar i explicar el pas de la igualtat a l'equitat?

Les grans nocions que cal estudiar són: poder (poders i separació de poders, poder i autoritat), justícia, legitimitat, representació, contracte social, participació política, Estat, nació, poder central/local/supranacional.

La ciutadania i les formes de participació política es poden ampliar en la participació a les associacions civils, socials i polítiques, la participació a grups que defensen diferents interessos, participació a accions col·lectives a nivell nacional i internacional.

El debat argumentat és un mètode útil per exercitar els alumnes a la vida democràtica. Els subjectes econòmics i socials no hi manquen. Molts ja han estat mencionats anteriorment. Es pot afegir com a exemples: «l'arbitratge entre els objectius polítics i la coordinació de les polítiques econòmiques»; «el risc de crisi financera i la necessitat d'una regulació monetària»; «integració internacional i interdependències mundials»; «els marges de maniobra de les polítiques econòmiques a Europa»; entre altres.

3. Competències disciplinàries

1. Comprendre les economies i les societats contemporànies així com les implicacions de les eleccions econòmiques i socials i conèixer els elements fonamentals de l'anàlisi econòmica.

2. Aplicar mètodes eficaços d'observació i d'anàlisi rigorosa dels fenòmens econòmics i socials, i les capacitats de raonament i de reflexió.

3. Desenvolupar l'autonomia intel·lectual i l'esperit crític, la capacitat per expressar la pròpia opinió i per fonamentar les pròpies eleccions.

4. Continguts

Primer curs

1. L'activitat econòmica.

1.1. El problema econòmic.

1.2. Els actors econòmics i les seves relacions.

1.2.1. Les classificacions dels actors econòmics.

1.2.2. La representació pel circuit i la coordinació pel mercat.

1.3. Els mòduls d'anàlisi de l'activitat econòmica.

1.3.1. El corrent liberal (neoclàssic): individualisme metodològic i principi microeconòmic de la coordinació espontània pel mercat.

1.3.2. El corrent intervencionista (keynesià): holisme metodològic i principi macroeconòmic de la regulació dirigida per l'Estat.

2. L'organització social.

2.1. L'estructura de la població i els règims demogràfics.

2.2. L'evolució estructural de la població.

2.3. Els mòduls d'anàlisi de l'estratificació social.

3. L'anàlisi microeconòmica.

3.1. El consumidor i la seva demanda.

3.2. El productor i la seva oferta.

3.3. Els mercats i els preus.

3.3.1. Els mercats: funcions i equilibris.

3.3.2. La teoria dels mercats "purs" (CPP i monopoli)

3.3.3. Els mercats concrets de competència imperfecta i els comportaments estratègics de les empreses.

3.3.4. Mercats des productes i mercats dels factors de producció (capital i treball)

4. L'anàlisi macroeconòmica.

4.1. Les operacions sobre béns i serveis.

4.1.1. Les ofertes i demandes globals.

4.1.2. L'equilibri de les operacions sobre béns i serveis.

4.2. Les operacions de distribució.

4.2.1. La distribució primària.

4.2.2. La distribució secundària (recaptació obligatòria i redistribució)

4.3. Els comportaments macroeconòmics de les llars familiars i de les empreses.

4.3.1. El consum i l'estalvi de les famílies.

4.3.2. La inversió de les empreses.

Segon curs

1. El finançament de l'economia.

1.1. L'equilibri financer dels agents econòmics i el sistema financer de l'economia nacional.

1.2. La moneda.

1.2.1. El fenomen monetari.

1.2.2. Les processos monetaris.

1.2.3. Les teories monetàries.

1.3. Els mercats de capitals i les institucions financeres.

2. Les relacions econòmiques internacionals

2.1. La balança de pagaments i el seu equilibri.

2.1.1. Els diferents tipus de relacions econòmiques internacionals i la seva mesura.

2.1.2. La balança de pagaments i els seus saldos intermitjos.

2.1.3. Els sistemes de canvi i els tipus d'SMI.

2.2. Mundialització i regionalització.

2.2.1. La mundialització del comerç, la globalització de les finances i la internacionalització de la producció.

2.2.2. La regionalització: el cas de la Unió Europea.

2.2.3. L'economia política internacional.

3. La dinàmica econòmica

3.1. La inflació i l'atur.

3.1.1. La inflació.

3.1.1.1. Les definicions i les mesures.

3.1.1.2. Les explicacions.

3.1.1.3. La lluita contra la inflació: per què? com?

3.1.2. L'atur.

3.1.2.1. Les definicions i les mesures.

3.1.2.2. Les explicacions.

3.1.2.3. La lluita contra l'atur.

3.1.3. El dilema inflació-atur.

3.2. El creixement i el desenvolupament.

3.2.1. El creixement de les empreses: modalitats, tipus i estratègies de creixement internacional.

3.2.2. El creixement econòmic nacional.

3.2.3. El desenvolupament econòmic i social.

3.3. Els cicles i les crisis.

4. L'economia pública

4.1. Els rols de l'Estat.

4.1.1. L'Estat productor (de béns públics): serveis públics i sector públic.

4.1.2. L'Estat redistribuïdor (de rendes i de patrimonis): recaptació obligatòria i protecció social.

4.1.3. L'Estat regulador (de les activitats econòmiques) i impulsor (del creixement econòmic): les polítiques econòmiques i la planificació.

4.2. Els graus de la intervenció de l'Estat i els instruments de la intervenció pública.

4.3. Les teories de la intervenció de l'Estat.

5. El sistema econòmic capitalista

5.1. El sistema capitalista: característiques.

5.2. El sistema capitalista: evolució. Revolucions industrials i informacionals. Primera i segona mundialització.

5.3. El sistema capitalista: dos temes de debat sobre el seu futur.

5.3.1. Economia ecològica i desenvolupament sostenible.

5.3.2. Economia política i societat democràtica.

Educació física I

1. Introducció

Atesa la naturalesa de l'activitat que implica per a l'alumne, l'educació física contribueix a una educació harmoniosa i completa. En sol·licitar dels alumnes una participació motriu intensa, controlada i acompanyada, s'assegura una funció d'equilibri de l'oferta educativa al si de l'escola, que, generalment, s'orienta vers una activitat cognitiva abstracta.

En el pla epistemològic, l'educació física ocupa una posició original que contribueix al seu valor educatiu: a més de sabers i de processos cognitius abstractes comparables a aquells que es mobilitzen en d'altres disciplines escolars (coneixement dels fenòmens físics implicats en l'acció motriu eficaç, factors biològics de l'esforç físic, de les dimensions racionals de l'acció col·lectiva ...), també demana la mobilització de processos cognitius estretament vinculats a l'acció en el context, sovint sota pressió temporal, que tenen una dimensió corporal essencial (es tracta de sabers incorporats) i un caràcter tàcit o implícit (es tracta de sabers que no són fàcils d'enunciar i explicitar). Proposa, a més, una mobilització d'aquests sabers en una òptica d'eficàcia física que implica: a) una participació corporal, sol·licitant en el pla emocional, que exigeix lucidesa i autocontrol (sobretot, per bé que no exclusivament, en els esports d'oposició), b) una avaluació en acció dels contextos d'acció que suposen una capacitat de prendre posició, i c) una consciència i un respecte de normes explícites.

L'educació física es refereix a pràctiques socials de les quals extreu objectes d'ensenyament després d'haver-los sotmès a un tractament didàctic amb un objectiu d'educació. Normalment, aquestes pràctiques de referències són els esports, encara que no exclusivament: les activitats corporals, les danses diverses, els jocs tradicionals i tota mena de forma cultural de pràctica física constitueixen referències potencials. Aquests objectes d'ensenyament es poden descriure de diverses maneres, en especial amb el recurs al vocabulari i a les concepcions dels medis de la pràctica (el discurs tècnic de l'esport per exemple); en el present programa es presenten i declinen en termes de sabers i de competència.

L'educació Física proposa assolir tres grans finalitats:

1. Desenvolupar de manera harmònica i equilibrada les qualitats físiques presents en cada individu, en graus diferents, en forma d'un potencial. A través de les seves propietats genèriques no vinculades amb tasques o situacions particulars, permeten d'adaptar-se a una gran varietat de situacions (professionals

i extraprofessionals), mitjançant aprenentatges específics. Malgrat el fet que desenvolupar aquestes qualitats exigeix una elevada quantitat de pràctica específica, ha de constituir una preocupació permanent i essencial (per bé que no exclusiva) en Educació física.

2. Adquirir tècniques corporals esportives i artístiques que pertanyen al patrimoni cultural. Aquest aprenentatge, que es recolza en els recursos que constitueixen les qualitats físiques, correspon a adaptacions específiques a sistemes de constreïments culturals, simbòlics i físics que defineixen les pràctiques corporals d'una cultura donada: des d'aquest punt de vista, l'esport representa una reserva significativa d'aquestes tècniques, paral·lelament a tècniques no competitives procedents de les pràctiques d'expressió corporal, dansa, desenvolupament personal, etc. Aprendre i dominar un grau significatiu d'aquestes tècniques constitueix una part del bagatge cultural de l'individu del segle XXI (si entenem la cultura en el sentit ampli no confinat a formes de pràctica artística i científica).

3. Instaurar un gust per a l'activitat física i hàbits de vida sana. Sense cercar una motivació permanent i intensa per a la pràctica física de tipus vocacional, l'educació física ha de buscar en l'alumne una implicació intensiva que constitueix, alhora, un mitjà i un punt de mira en una perspectiva educativa. Aquest gust per a l'activitat física i aquest hàbits de vida sana suposen comprendre i adquirir un sentit de l'esforç, un plaer a implicar-se corporalment en situacions diverses, respectar i acceptar-se a si mateix i, sobretot, el seu si corporal, com també procediments que organitzen la pràctica.

2. Contribució a l'educació per a la ciutadania

L'educació física és una disciplina d'ensenyament que té per objectiu transmetre competències enumerades i identificades de manera precisa. També es tracta d'una disciplina d'educació que pretén transformar aptituds i actituds dels alumnes i anar més enllà dels simples aprenentatges sensoriomotors. Aquesta contribució a una educació harmoniosa i completa es deu al fet que l'educació física compleix cinc funcions:

1. En un món saturat de tecnologia i que imposa modes de vida exageradament sedentaris que provoquen dificultats de tipus fisiològic (sobretot una tendència general a l'obesitat), contribueix a una educació per a la salut;

2. En un món social generador de dificultats d'integració de certs grups de joves, contribueix a la socialització dels adolescents i a una educació per a la ciutadania. Aquests components, en especial, es manifesten en pràctiques que impliquen la comprensió del sentit de la norma (sobretot del seu caràcter essencial en la regulació de les relacions pel que fa a tercers) i el seu respecte, la recerca d'un resultat òptim en condicions estandarditzades i en la confrontació competitiva, la qual cosa suposa haver de conciliar una implicació màxima i un respecte per l'adversari. En educació física, les situacions són ocasions per instaurar una comprensió en acte i de fet de la lògica de les accions regulades, d'una reflexió sobre la utilitat i la funció de les normes i, per extensió, una presa de consciència dels drets i els deures inherents a qualsevol acció ciutadana.

3. Pel seu ancoratge en activitats motrius en context, demana una relació amb el món a la mida del cos i de la corporeïtat, i contribueix a una educació per a l'ecologia;

4. Per la seva proximitat amb les pràctiques esportives extraescolars, permet als alumnes de participar a aquesta nova cultura corporal universal alhora que adquirir una lucidesa i un esperit crític respecte d'aquesta cultura;

5. Per la seva proximitat amb les pràctiques extraescolars de lleure, representa per als alumnes l'ocasió de fer uns aprenentatges susceptibles de ser invertits en el camp professional del marc esportiu i de lleure.

3. Quatre tipus d'experiència corporal

La diversitat dels mitjans de què disposa l'educació física per assolir els objectius educatius que li són propis, fa que s'hagin d'ordenar aquests mitjans i categoritzar les experiències motrius dels alumnes considerades més essencials, que permetin de concebre i planificar sistemàticament l'ensenyament. Tenint

en compte les condicions horàries i materials de l'educació física, s'han seleccionat un conjunt de quatre categories que corresponen a experiències motrius netament diversificades i eficaces des del punt de vista dels objectius prescrits i, prioritàriament, aprenentatges sensoriomotors específics per tal de dominar les tècniques corporals, esportives i artístiques. Aquestes categories són les següents:

3.1. Les experiències motrius del tipus I

Es caracteritzen per relacions amb un entorn físic conegut i regular. Les pràctiques socials susceptibles de proposar aquest tipus d'experiència motora són, en especial, l'atletisme (curses, salts, llançaments), la natació, l'esquí de fons, el tir amb arc, el cros, el ciclisme en pista, el *roller* en circuit... A més de les tècniques esportives i corporals específiques, en el marc d'aquestes experiències motrius es recorre sobretot a: la força, la resistència, la velocitat gestual, la flexibilitat, la coordinació motora, el gust per a l'esforç, la resistència a l'esforç, el coneixement de si mateix, saber dissenyar i conduir un projecte personal.

3.2. Les experiències motrius del tipus II

Es caracteritzen per relacions amb un entorn físic desconegut i/o canviant, la majoria de les vegades en el medi natural. Les pràctiques socials susceptibles de proposar aquesta mena d'experiència motriu són, sobretot, l'escalada, l'esquí alpí, la cursa d'orientació, el piragüisme, la vela, la bicicleta tot terreny... A més de les tècniques esportives i corporals específiques, en el marc d'aquestes experiències motrius, es recorre en especial a: la força, la resistència, la velocitat de decisió, la flexibilitat, la coordinació motora, l'avaluació i el domini del risc, el control emocional, l'autoconeixement, saber dissenyar i conduir un projecte personal.

3.3. Les experiències motrius del tipus III

Es caracteritzen per les relacions amb els altres segons un règim d'afrontament, amb o sense cooperació. Les pràctiques socials susceptibles de proposar aquest tipus d'experiència motriu són, sobretot,

els esports col·lectius (handbol, bàsquet, voleibol, rugbi, futbol...), els esports de raqueta (tennis, tennis de taula, bàdminton...) i els esports de combat (boxa, lluita, judo, karate...). A més de les tècniques esportives i corporals específiques, en el marc d'aquestes experiències motrius, es recorre sobretot a: la força, la resistència, la velocitat gestual, la velocitat de decisió, la flexibilitat, la coordinació motora, l'avaluació i el domini del risc, el control emocional, l'autoconeixement, l'avaluació d'una relació de força, saber dissenyar i conduir un projecte personal o col·lectiu, respectar les normes i l'adversari.

3.4. Les experiències motrius del tipus IV

Es caracteritzen per les relacions amb els altres segons un registre de comunicació i expressió a partir de produccions motrius codificades o no. Les pràctiques socials susceptibles de proposar aquest tipus d'experiència motriu són, sobretot, la dansa, la gimnàstica, l'acroport, l'expressió corporal, la gimnàstica rítmica i esportiva... A més de les tècniques esportives i corporals específiques, en el marc d'aquestes experiències motrius, es recorre en especial a: la flexibilitat, la coordinació motora, el control gestual, el control emocional, l'autoconeixement, saber dissenyar i conduir un projecte personal o col·lectiu.

Al llarg del curs, els alumnes s'han de confrontar obligatòriament a pràctiques que corresponguin a les quatre categories d'experiències motrius, durant períodes equivalents. La programació del centre estableix la llista de les pràctiques corporals o esportives que proposen aquesta mena d'experiències. Aquests quatre blocs o cicles asseguruen una educació àmplia i general, un aprofundiment de diverses pràctiques socials i la possibilitat, per als alumnes, de fixar la seva inversió física futura respecte dels coneixements pràctics i les experiències viscudes.

4. Tres nivells de competència

Cada categoria d'experiència motriu és l'ocasió de desenvolupar competències pròpies a cada pràctica esportiva o corporal. Per ser desenvolupades, aquestes competències exigeixen una

quantitat important de pràctica estructurada i acompanyada. En el marc de l'educació física al batxillerat, es proposen tres nivells per tal d'esglaonar l'organització i la localització dels aprenentatges. El Nivell 1 és exigible com a nivell mitjà en finalitzar el curs, el Nivell 3 situa el nivell més elevat a considerar en el context de l'educació física escolar.

A continuació, es proposen algunes indicacions per localitzar tres nivells de competència en dos tipus de pràctiques que caracteritzen cada categoria d'experiència motriu. Es pot utilitzar la lògica, que preval a la definició d'aquests nivells, per dissenyar i idear escales anàlogues en d'altres pràctiques corporals esportives o artístiques que depenen de la mateixa categoria.

4.1. Les experiències motrius del tipus I

Salt d'alçada:

Nivell 1: Realitzar diverses tècniques per transmetre al cos unes velocitats horitzontals i verticals òptimes al terme d'una correguda d'impuls gradual per tal de realitzar la millor marca possible.

Nivell 2: Realitzar una o diverses tècniques, amb un nombre limitat d'intents, per transmetre al cos una velocitat horitzontal òptima i una velocitat vertical màxima en el moment de la batuda al terme d'una correguda d'impuls gradual per realitzar la millor marca possible.

Nivell 3: Realitzar la tècnica de salt més adaptada a les seves possibilitats, amb un nombre limitat d'intents, per transmetre al cos una velocitat horitzontal òptima i una velocitat vertical màxima en el moment de la batuda al terme d'una correguda d'impuls gradual, i rendibilitzar la trajectòria del centre de gravetat durant la fase de suspensió per realitzar la millor marca possible.

Natació:

Nivell 1: Nedar tant de temps i ràpidament en crol com en qualsevol altre estil de natació.

Nivell 2: Nedar molt de temps i ràpidament sobre un recorregut que imposi canvis d'estil (ventral – dorsal, alternada – simultània), a partir d'un projecte personal explícit.

Nivell 3: Nedar molt de temps i ràpidament com a mínim en tres estils de natació esportiva, tot respectant les obligacions reglamentàries, a partir d'un projecte personal explícit.

4.2. Les experiències motrius del tipus II

Cursa d'orientació:

Nivell 1: Conduir el seu desplaçament tot seguint línies de tipus "senders" i "interiors" per realitzar la millor marca possible durant una prova de cursa d'orientació individual en un entorn conegut i omplir sense equivocar-se la targeta de control.

Nivell 2: Conduir el seu desplaçament tot seguint i encadenant línies de tipus "interiors" per realitzar la millor marca possible durant una prova de cursa d'orientació, individual o per equips, en un entorn més o menys boscos i parcialment conegut.

Nivell 3: Conduir el seu desplaçament recolzant-se en un enllaç de línies "interiors" per realitzar la millor marca possible durant una prova de cursa d'orientació, individual o per equips, en un entorn més o menys boscos i parcialment conegut.

Escalada:

Nivell 1: Conduir el seu desplaçament tot adaptant-se a les grans formes de suport (nivells de dificultat 4 i 5) i a les orientacions de les preses, confiar en els asseguradors i en el material, i saber-se dominar en situacions en què s'està assegurat amb torniquet.

Nivell 2: Al davant, conduir el seu desplaçament tot estalviant esforços, segons itineraris variats en direcció, per realitzar una prestació màxima i conservar la lucidesa per tal d'assegurar la seguretat a la pujada i la baixada.

Nivell 3: Al davant, conduir el desplaçament de manera fluida, segons itineraris que varien tant en direcció com en volum, per realitzar una prestació màxima i conservar la lucidesa per assegurar la seguretat durant la manipulació de les cordes.

Aquesta categoria d'experiència exigeix, de part de l'alumne, haver d'acceptar un risc corporal "subjectiu" encara

que cal prendre totes les precaucions perquè el risc esdevingui nul.

4.3. Les experiències motrius del tipus III

Handbol:

Nivell 1: dissenyar i realitzar una pujada col·lectiva de pilota davant d'una defensa que intenta recuperar-la al més aviat possible, tot respectant els adversaris i les regles de joc.

Nivell 2: dissenyar i realitzar un atac col·lectiu basat en l'ocupació permanent de l'espai, apartant i escalonant les zones de joc, davant d'una defensa col·lectivament organitzada amb prioritat per recuperar la pilota i defensar la seva porteria.

Nivell 3: dissenyar i realitzar accions que corresponen a opcions tàctiques col·lectives basades en la velocitat d'execució i que impliquen a un(a) dels/de les jugadors/res de l'equip. L'equip en defensa limita l'espai d'acció a la zona de joc situada entre els 6 i 12 metres.

Bàdminton:

Nivell 1: dissenyar i realitzar trajectòries de volant variades, en l'oposició a un adversari de mateix nivell, per tal d'imposar-li importants desplaçaments i posar-lo en dificultat.

Nivell 2: dissenyar, realitzar i adaptar, durant el partit, projectes tàctics davant d'adversaris diferents de nivell similar i, per això, realitzar trajectòries de volant variades des del punt de vista de la direcció, llargada i alçada per fer evolucionar la relació de forces al seu favor.

Nivell 3: dissenyar, realitzar i adaptar, durant el partit, projectes tàctics davant d'adversaris diferents de nivell similar i, per això utilitzar la potència i la precisió de les trajectòries de volant, la variació del ritme de joc i la desinformació de l'adversari per fer evolucionar la relació de forces al seu favor.

En aquesta categoria d'experiència els aprenentatges s'han de dissenyar i idear per establir i cercar la ruptura d'una relació de força individual o col·lectiva. Cal privilegiar les dimensions tàctiques i el component de projecte tàctic deliberat, per bé que els aprenentatges purament tècnics també són importants.

4.4. Les experiències motrius del tipus IV

Dansa:

Nivell 1: interpretar un tema d'estudi imposat i explotar-ne les possibilitats corporals per crear, interpretar i fer apreciar una coreografia en duo.

Nivell 2: proposar un tema de coreografia que interpreti de manera personal, en registres motors propis de la dansa, un mètode de composició identificat en una obra.

Nivell 3: crear i representar una coreografia singular i original amb un termini donat i tot assumint una presa de risc quant a les seleccions fetes.

Gimnàstica al terra:

Nivell 1: idear, realitzar i interpretar tres seqüències que representin un enllaç gimnàstic al terra que articuli les dimensions acrobàtiques i estètiques en el respecte del codi de referència.

Nivell 2: dissenyar i realitzar davant d'un públic, i jutjar un enllaç gimnàstic al terra format per un nombre restringit d'elements, d'acord amb el suport rítmic triat, que articuli les dimensions acrobàtiques i estètiques en el respecte del codi de referència.

Nivell 3: dissenyar i realitzar davant d'un públic, i jutjar un enllaç gimnàstic al terra format per un mínim de 10 elements diferents, d'acord amb el suport rítmic escollit, que articuli les dimensions acrobàtiques i estètiques en el respecte del codi de referència.

En aquesta categoria, les prestacions dels alumnes s'observen i aprecien segons les modalitats diverses.

Filosofia I i II

1. Introducció

El programa de filosofia proposa un equilibri entre:

- El caràcter particular d'una disciplina abstracta i que depèn fortament en relació amb el llenguatge, que s'aborda més tard.

- La relació de la filosofia amb qüestions particulars i diverses (qüestions de dret, de ciència, de literatura, de re-

ligió, etc.), que crea un risc de dispersió i de desorientació.

- Les problemàtiques tradicionals bastant codificades d'una forma de pensament tant antiga com la civilització europea.

Es considera, llavors, el principi d'un recorregut temàtic que pren en compte a la vegada la tradició filosòfica i les significacions renovades que pot tenir amb el món actual.

La tradició filosòfica es constitueix essencialment amb la filosofia universitària del segle XIX, però posteriorment ha evolucionat sensiblement. Aquesta tradició pot ser qüestionada i fins i tot deconstruïda –però constitueix un marc de referència que fa possible un aprenentatge.

En relació al món actual, aquest es caracteritza per ser a la vegada local, regional i nacional, europeu i global, que dóna una triple escala, essencial pel pensament que li permet de situar-se i de pertorbar-lo.

Els objectius que persegueix el seu ensenyament són triples:

a) Afavorir una reflexió “de naturalesa filosòfica”, és a dir conceptual i intel·lectual més que d'ordre del sentiment i de la creença, útil al desenvolupament personal a través del domini de les capacitats d'anàlisi, d'argumentació i de contextualització de les qüestions.

b) Contribuir a la presa de consciència de la pertinença a una cultura europea a través d'algunes de les seves realitzacions més importants.

c) Contribuir a un enfocament transdisciplinari dels problemes científics, tècnics i de societat en allò que té de més actual.

En aquesta perspectiva, és indispensable de desenvolupar i d'exercitar unes capacitats d'anàlisi, d'argumentació, d'abstracció i de generalització en un enfocament de problemes sense caure en el verbalisme. Per aquesta raó, cal recolzar-se sempre que sigui possible, d'una banda, en els coneixements i les pràctiques que els alumnes han adquirit o dominat tant en ciències, en economia, en història, en les arts o en les humanitats, i

de l'altra, en les grans escoles de pensament filosòfic (realisme, empirisme, idealisme, materialisme, etc.), tal com han estat definides en el si de la disciplina filosòfica.

Aquest darrer punt pot semblar estrany en un moment on se subratlla sense pausa la importància de la pluralitat dels punts de vista i accepta com a inevitable en matèria filosòfica el relativisme jutjat com a inevitable.

És important de comprendre que en una època de forta desorientació dels esperits tant en el que implica la cronologia com les articulacions més importants del passat, és necessari de donar una nova oportunitat a un enfocament de la història del pensament i de les idees que, malgrat els riscos d'esquematisme, és l'única susceptible de donar unes articulacions als joves esperits. No es pot avui en dia ni tenir per adquirida i donada per descomptat una cultura històrica ja morta ni pensar que se'n pot fer pura i simplement l'economia.

El recurs als textos filosòfics clàssics (Plató, Aristòtil, Descartes, Kant, etc.) és indispensable però ha d'anar acompanyat, d'una part, d'una posada en relació amb unes qüestions contemporànies. Per donar un sol exemple, un text de Descartes sobre el dubte hauria de ser explicat i comprès avui dia a la vegada des d'una perspectiva històrica i doctrinal del desenvolupament del racionalisme europeu i en la relació amb qüestions contemporànies tant banals com la credibilitat dels mitjans de comunicació o de dades proporcionades per les fotografies preses des d'un satèl·lit. D'aquesta manera, la filosofia s'escapa del tancament dins un marc purament disciplinari buit de significació viva, però també s'escapa de la banalitat del comentari sobre l'actualitat.

Les societats contemporànies han estat definides per sociòlegs com Anthony Giddens, Zygmunt Bauman, o Niklas Luhmann, per filòsofs com Morin, com unes societats reflexives: són societats que no cessen de produir i d'elaborar unes dades, informacions i reflexions sobre el seu propi funcionament i que d'aquesta manera s'esforcen per pilotar el seu funcionament de la manera més eficaç i la més raonable possible. En aquest

sentit, la reflexió filosòfica no ve pas com alguna cosa de referències immòbils: participa d'aquesta reflexivitat esdevinguda d'alguna manera normal, veure automàtica. En contrapartida, cal saber recolzar-se sobre aquesta reflexivitat per donar-li una amplitud, una llargada de vistes i d'un sentit de la complexitat que permeten de depassar el simple comentari o la relació d'expertes sobre els esdeveniments.

En d'altres termes, la reflexivitat ha d'accedir a l'estadi de la reflexió autèntica i és allà que la filosofia té el seu mot a dir. I ho ha de dir en un context nou, que no és la d'una societat tancada i segura d'ella mateixa, però d'una societat on els alumnes fan l'experiència a la vegada de la seva situació local, de la seva pertinença a un context europeu, de la seva pertinença també a un món globalitzat i en constant canvi.

2. Contribució a l'educació per a la ciutadania

Les qüestions abordades i l'espirit en què aquestes són abordades han d'ajudar l'alumne a situar-se de la manera més lúcida possible en el món contemporani, començant clarament entre les condicions d'existència antigues de l'home en un món antic, no tant allunyat de nosaltres, però que és quasi desconegut per part de les noves generacions i aquelles d'un món contemporani extremadament diferent, pluricultural, pluriètnic, mòbil, informat i fins i tot, sobreinformat. Un món on el desenvolupament tecnocientífic ha esdevingut el motor principal del desenvolupament i del canvi, un món també en part desestabilitzat per aquest mateix desenvolupament, en particular, en la seva relació amb la naturalesa. Medi ambient, informació i mitjans de comunicació, desplaçaments, tecnologies constitueixen les dimensions essencials de l'existència. Una introducció a la filosofia ha de permetre als alumnes de prendre en consideració aquestes dimensions com uns paràmetres per les reflexions, les accions i les conductes. El repte que es planteja és aquell de la confiança en la intel·ligència individual (ja que allí es troba ancorada la reflexió) per tal de copsar millor les noves condicions sistèmiques i complexes de l'existència humana en general.

3. Competències disciplinàries

1. Comprendre un text abstracte, argumentat o no, identificant les afirmacions principals, les raons que es donen al llarg de l'argumentació, les il·lustracions o exemples que serveixen a la persuasió, les intencions de persuasió de l'autor.

2. Reformular un text en altres termes presentant les seves articulacions i resultats.

3. Identificar un cert nombre de grans posicions filosòfiques de la tradició: realisme, empirisme, idealisme, entre altres.

4. Comprendre la distinció entre coneixement, creença, probabilitat, evidència i prova.

5. Comprendre de manera simple però clara un cert nombre de nocions com les d'individu, comunitat, nació, dret, obligació, norma, moral.

6. Aprehendre els reptes d'algunes qüestions metafísiques com les de llibertat, món, Déu, existència, essència, llibertat.

7. Aprehendre els reptes epistemològics i metafísics dels processos de les ciències, de les tècniques i de les construccions institucionals.

4. Continguts

Primer curs (per a les modalitats del batxillerat humanístic i lingüístic i del batxillerat artístic i de la comunicació)

I. L'acció

1. El treball i la tècnica empírica.

2. El treball i l'associació: solidaritat social i divisió del treball, organització de les tasques.

3. La tècnica i la naturalesa.

4. El cos, el benestar, la malaltia, la mort.

5. El ritus, l'art, la religió.

II. El coneixement

1. El coneixement empíric i la seva transmissió: els aprenentatges i els sabers fer.

2. El costum, la creença, el dubte, el saber: el naixement del racionalisme.

3. Les primeres etapes científiques: condicions intel·lectuals i condicions socials.

4. La ciència, la lògica, l'experiència i l'observació.

III. L'ésser humà

1. L'ésser humà i la intel·ligència.

2. L'ésser humà i el llenguatge.

3. L'ésser humà i les regles.

4. L'ésser humà, la natura i el més enllà.

Segon curs (totes les modalitats de batxillerat)

I. L'acció

1. Tècnica, tecnologia i ciència: la noció de tecnociència.

2. Tècnica, tecnologia i natura: tècnica, medi ambient, transformació de la naturalesa i preocupació per la natura.

3. Acció col·lectiva, acció complexa i comunicació.

4. La responsabilitat de l'acció.

5. Treball, divisió, organització, automatització.

6. El cos, la medicina i la vida, les biotecnologies.

7. L'art, el lleure i la diversió.

II. El coneixement

1. Què és una ciència: teoria, càlcul, experiència i experimentació, la construcció de l'observació, la refutació, la prova.

2. Ciència i societat.

3. La ciència i el mite: passat i present.

4. Ciències de la naturalesa, ciències humanes.

III. L'ésser humà

1. L'home en l'univers.

2. L'home en la història de la vida.

3. La diversitat humana.

4. L'home, el cervell, el llenguatge, els signes i la intel·ligència.

5. L'home i l'autòmat (robot).

6. L'home, la mort, el món.

7. Llibertat o determinació.

IV. La societat

1. La sociabilitat: simpatia, dependència, egoisme, altruisme.
2. Família, comuna, clan, país, nació.
3. La societat, les regles i el dret.
4. La llibertat, la responsabilitat, la solidaritat.
5. La política, la moral i la vida col·lectiva.
6. Els valors i l'ètica.

V. Iniciació a la història del pensament

1. El platonisme.
2. L'aristotelisme.
3. La teologia medieval.
4. El racionalisme cartesià.
5. L'empirisme.
6. El pensament crític kantian (la revolució copernicana i l'orientació vers l'idealisme).
7. L'idealisme.
8. El materialisme.
9. La filosofia de la vida (Nietzsche, Ortega).
10. El relativisme.
11. L'escepticisme.
12. El pensament zen.
13. El confucianisme.
14. El budisme.

Física i química I i II

1. Introducció

Els físics i els químics tenen l'objectiu comú de conèixer millor el món material en el qual evolucionem. Per tant, les seves recerques estan orientades de manera a fer evolucionar la nostra comprensió de la matèria i de les lleis que la regeixen. Però per atribuir a la seva feina el caràcter incontestable que tenim dret d'esperar d'una producció teòrica de valor universal, els físics i els químics tenen el recurs d'un procediment particular, el «procediment científic».

Una de les etapes indispensables per a aquest procediment és la «modelització» que permet descriure el comportament

de la natura amb l'ajuda d'un nombre limitat de lleis generals sota la forma de relacions matemàtiques entre magnituds físiques ben construïdes. El llenguatge matemàtic que és el de la natura, segons les mateixes paraules de Galileu, és en efecte l'únic que permet a la vegada analitzar una situació física i química, de fer prediccions quantitatives, i fins i tot descobrir efectes qualitius inesperats. Tot i així, les matemàtiques no se substitueixen per això a la llengua natural que continua sent la de la comprensió qualitativa dels fenòmens, i sobretot la de les qüestions que hom es planteja. Això no obstant, la interrogació constitueix una altra etapa important del procediment científic, iniciadora de la resta de processos. De fet, la facilitat i l'eficàcia per resoldre nous problemes depèn de la seva qualitat. Per descomptat, per alimentar la seva reflexió tant al moment del plantejament com en el de la modelització, físics i químics observen el món que els envolta. Tant si s'accontenten en observar els esdeveniments naturals (com ho han fet les generacions d'astrònoms) com si inventen uns dispositius particulars, tenen com a recurs l'experiència. També és ella que permet validar, o no, els nous coneixements i els nous mètodes.

La física i la química són, per tant, dues disciplines «bessones» les produccions de les quals han estat obtingudes a partir d'una metodologia comuna integrant de manera dialèctica interrogació, modelització, i experiència. En el marc del programa de física i química del batxillerat, la comprensió i l'assimilació d'aquest procediment original i productiu és, doncs, un plantejament tan primordial com l'aprenentatge dels coneixements científics que ha permès de produir.

Enfocar la física i la química amb l'únic punt de vista dels coneixements i del procediment resultaria reductor. La ciència també ha de deixar veure com els seus continguts han estat elaborats, amb el pas del temps. En efecte, contràriament al cas de l'art o de la filosofia, sempre és possible presentar una disciplina científica fent abstracció de la seva història. En la mesura en què les noves teories es construeixen per un procediment crític que fan referència als més antics, els coneixements s'actualitzen regularment i la disciplina s'explica en

temps present. Però la curiositat per les ciències i pels mecanismes de la creació en general s'alimenta, a l'evidència, de conèixer les controvèrsies passades, els llargs estancaments així com els avenços decisius, les grans síntesis que sorprenen el bon sentit i capgiren la percepció immediata i intuïtiva del món. Restituir aquesta dimensió històrica del desenvolupament de les ciències és, per tant, indispensable, no només per no deixar creure que els coneixements científics estan estancats, sinó també per fer prendre consciència que el motor de tota recerca és el dubte pel que fa als coneixements disponibles.

Quan es parla de física i química, cal evocar també les relacions forjades entre aquestes dues disciplines i l'enginyeria com a ciència. De fet, físics i químics sovint tenen la necessitat d'aparells tècnics molt sofisticats per realitzar les seves experiències: acceleradors de partícules gegants, reactors experimentals molt evolucionats, però també material de laboratori habitual, aparells de mesura molt precisos, ordinadors, programaris especialitzats, etc. En contrapartida, els enginyers necessiten conèixer sempre millor les lleis de la naturalesa per produir nous objectes (làser, espectròmetre, aparells mèdics, fibres sintètiques, medicaments, productes fitosanitaris, etc.), per millorar els elements existents (motors, carburants, components electrònics, materials per a la construcció, etc.) o per optimitzar les cadenes de producció i els rendiments (indústria automobilística, química, energètica, etc.). Per tant, l'ensenyament de la física i de la química s'ha de recolzar tant com pugui en la descoberta, la comprensió i la realització d'eines i d'objectes tècnics evolucionats.

2. Contribució a l'educació per a la ciutadania

Si la física i la química ens ajuden a entendre millor el món en el qual vivim, aquestes dues disciplines permeten també de modificar-lo de manera significativa, a través de les produccions tecnològiques. Així, el llançament en l'atmosfera de nous gasos (els freons) inventats pels químics ha malmès greument la capa protectora d'ozó. A més, després de l'evolució dels coneixements

en física nuclear, una nova indústria ha vist la llum, els residus de la qual representen una greu amenaça per al nostre medi ambient. Només amb això, aquests dos exemples mostren fins a quin punt la física i la química són dues disciplines que no poden ignorar els problemes mediambientals.

D'altra banda, la pràctica experimental de les ciències físiques i químiques es presta sorprenentment bé a l'aprenentatge de normes de vida que s'inscriuen en una educació ciutadana. Per exemple, els treballs pràctics de química sovint són l'ocasió de tractar les qüestions de toxicitat dels productes químics (però també domèstics), d'emmagatzematge i de tractament de residus, de normes de seguretat en el laboratori (però també a casa). Al mateix temps, els continguts d'electricitat permeten enfocar les qüestions de seguretat elèctrica, ja sigui a nivell de dispositius materials (disjuntor, fusible, presa de terra, etc.), o de les persones (perill d'electrocució).

Per tant, es pot observar amb aquests exemples que la física i la química poden constituir els vectors d'una cultura ciutadana i mediambiental, ja sigui per l'estudi de teories científiques, o per la realització concreta de normes de vida en el marc de la pràctica experimental.

D'aquesta manera s'espera que a la fi d'aquest conjunt d'ensenyaments, l'alumne de formació científica sigui capaç, per sobre de qualsevol altra cosa, de transposar els seus coneixements teòrics i experimentals per:

- veure com els protocols experimentals i teòrics disposats per la ciència al curs del seu desenvolupament històric han permès canviar les representacions pel que fa al món on vivim;
- tenir consciència de les relacions entre el desenvolupament dels coneixements científics, el desenvolupament tecnològic, i la modificació (sovint important) del nostre medi ambient;
- entendre què comporten les eleccions col·lectives o individuals de la societat, com les tries energètiques, mediambientals, etc.

3. Competències disciplinàries

1. Analitzar una situació, un experiment, un document, amb el vocabulari científic adaptat a la física i a la química.

2. Utilitzar els coneixements adquirits en la matèria per plantejar i resoldre els problemes d'aplicació tot analitzant de manera crítica els resultats obtinguts que hauran de ser expressats amb les xifres significatives i les unitats adequades.

3. Identificar els paràmetres que tenen un rol en un fenomen físic o químic.

4. Recolzar-se en un model per elaborar una argumentació en el marc d'un procediment científic.

5. Discutir la pertinència, la coherència i la lògica d'una argumentació científica.

6. Formar, a través de l'experimentació, la mentalitat per ser rigorós, per seguir un mètode científic i per ser crític:

7. Respectar les normes de seguretat en el laboratori (per a les persones, el material i els productes).

8. Descriure i analitzar una experiència (dispositiu i protocol experimentals).

9. Reconèixer, anomenar i utilitzar el material de laboratori.

10. Realitzar un dispositiu experimental senzill a partir d'un esquema descriptiu.

11. Expressar un resultat amb un nombre de xifres significatius compatibles amb les condicions de l'experiment.

12. Analitzar una corba.

13. Fer l'estudi estadístic d'una sèrie de mesures independents utilitzant una calculadora, un full de càlcul o diferents programaris dedicats a certs problemes de la física i de la química.

14. Entendre la condició epistemològica precària dels conceptes, dels models, de les lleis i de les teories científiques.

15. Emetre una opinió crítica sobre la contribució dels coneixements científics en l'evolució i el desenvolupament de la societat actual.

16. Utilitzar els coneixements adquirits en física i en química per entendre el que impliquen les tries col·lectives o individuals de la societat, com les tries ener-

gètiques, mediambientals, etc., per participar a les tries de la societat andorrana en matèria de desenvolupament tecnològic i de condicionament del territori del Principat, en particular, i del planeta, en general.

4. Continguts

Física: Primer curs

1. Les interaccions fonamentals

1.1. Partícules elementals.

1.2. Interaccions fonamentals.

1.3. Interaccions i cohesió de la matèria a diverses escales.

2. Les forces i els moviments

2.1. Moviment d'un sòlid indeformable.

2.2. Forces macroscòpiques que s'exerceixen en un sòlid.

2.3. Aproximació a les lleis de Newton aplicades al centre d'inèrcia.

3. El treball mecànic i l'energia

3.1. Treball d'una força.

3.2. Potència d'una força.

3.3. Treball i energia cinètica.

3.4. Treball i energia potencial gravitatòria.

3.5. Treball i energia interna.

3.6. La transferència tèrmica.

3.7. La radiació: un altre tipus de transferència energètica.

3.8. Energia d'un sistema.

4. Els circuits elèctrics resistius en corrents continu i altern

4.1. El corrent elèctric.

4.2. Intensitat del corrent elèctric.

4.3. Tensió elèctrica.

4.4. Resistència elèctrica.

4.5. Circuits resistius en corrent altern.

4.6. Transferència d'energia al nivell d'un generador i d'un receptor.

4.7. Comportament global d'un circuit.

5. El camp magnètic i les forces electromagnètiques

5.1. Camp magnètic.

- 5.2. Camp magnètic creat per un corrent.
- 5.3. Forces electromagnètiques.
- 5.4. Acoblament magnètic.
- 6. L'òptica geomètrica
 - 6.1. Enfocament energètic de la llum.
 - 6.2. Condicions de visibilitat d'un objecte.
 - 6.3. Imatges donades per un mirall pla.
 - 6.4. Refracció.
 - 6.5. Imatges donades per una lent convergent.
 - 6.6. Un exemple d'aparell òptic.

Química: Primer curs

- 1. Un enfocament històric i experimental de la química
 - 1.1. Les espècies químiques.
 - 1.2. Extracció, separació i identificació d'espècies químiques.
 - 1.3. Síntesi d'una espècie química.
- 2. Les transformacions químiques
 - 2.1. El mol.
 - 2.2. Modelització de la transformació: la reacció química.
 - 2.3. Balanços de matèria.
- 3. La química orgànica
 - 3.1. Importància de la química orgànica.
 - 3.2. Fórmules químiques dels hidrocarburs.
 - 3.3. Modificació de la cadena carbonada.
 - 3.4. Els grups característics: iniciació a la reactivitat.
- 4. La termoquímica
 - 4.1. La cohesió de la matèria.
 - 4.2. Les transformacions de la matèria: aspectes energètics i efectes tèrmics.
 - 4.3. Algunes aplicacions al quotidià dels efectes tèrmics.

Física: Segon curs

- 1. Ones
 - 1.1. Introducció als fenòmens de propagació.

- 1.2. Ones mecàniques progressives periòdiques.
- 1.3. La llum: model ondulatori.
- 2. Transformacions nuclears
 - 2.1. Desintegració radioactiva.
 - 2.2. Nucli, massa, energia.
- 3. Evolució temporal dels sistemes elèctrics
 - 3.1. El cas d'un dipol RC.
 - 3.2. El cas d'un dipol RL.
 - 3.3. El cas d'un dipol RLC.
- 4. Evolució temporal dels sistemes mecànics
 - 4.1. Variació del vector velocitat per un sòlid no isolat.
 - 4.2. Estudi de la caiguda de cossos pesants.
 - 4.3. El cas ideal de la caiguda lliure vertical.
 - 4.4. Moviment de projectils en un camp gravitatori uniforme.
 - 4.5. Satèl·lits i planetes.
 - 4.6. Els sistemes mecànics oscil·lants.
 - 4.7. El fenomen de ressonància.
 - 4.8. Aspectes energètics.
- 5. Obertura cap al món quàntic

Química: Segon curs

- 1. Les solucions aquoses iòniques
 - 1.1. Dissolució d'una espècie iònica sòlida.
 - 1.2. Conductivitat d'una solució iònica.
- 2. Estudi de les reaccions d'oxidoreducció en solució
 - 2.1. Les reaccions d'oxidoreducció.
 - 2.2. Dosificacions directes.
- 3. Cinètica química
 - 3.1. Transformacions químiques lentes i ràpides.
 - 3.2. Seguiment temporal d'una transformació.
 - 3.3. Interpretació microscòpica.
- 4. Els equilibris químics
 - 4.1. Equilibris químics.

- 4.2. Estat d'equilibri d'un sistema en solució.
- 5. Estudi de les reaccions acidobàsiques en solució
 - 5.1. Les reaccions acidobàsiques.
 - 5.2. pH i dosificació d'una solució iònica.

Geografia

1. Introducció

La geografia és indispensable per a la vida i per a la supervivència de l'home d'ahir, d'avui i sobretot de demà. Aquesta ciència de l'espai terrestre permet situar-se en relació als avantatges i inconvenients d'aquest mateix espai i la situació dels altres éssers vius.

En aquest sentit, la geografia ha permès primer explotar i gestionar els recursos propers i progressivament descodificar els móns més allunyats, primer anomenant-los i després descrivint-los.

Des del seu origen, és a través de les representacions mentals que s'ha elaborat i encara s'elabora el coneixement geogràfic del món, tot i que els progressos de la ciència permeten realitzar-ho amb més facilitat.

La geografia ja no és només un enfocament analític de les relacions dels homes amb l'entorn natural. L'antiga distinció geografia física / geografia humana ha quedat desfasada perquè resultava inoperant. La geografia ha de tenir un lloc de referent constant en les activitats dels homes agrupats en societats que produeixen unes civilitzacions. És aquesta òptica la que permet l'estudi i la comprensió del marc espacial en el qual s'inscriuen les seves diferents activitats (materials però també culturals). És per això que el concepte central que li dona sentit és el d'espai produït per les societats per apropiar-se-la, limitar-la, estructurar-la, per explotar-la i gestionar-la. Llavors esdevé el seu territori.

Cal donar preferència al perquè en detriment del què i del com, el que significa tenir en compte la seva descripció, a condició que es formulï en problema, és a dir, que es posi en una perspectiva social, idealment prospectiva, estudiar la

mntanya com a medi natural important per si mateix, però que només té sentit de societat si la situem en l'ús que en fan, en faran i que n'han fet els homes. Aquest ús depèn de les representacions mentals molt determinades per les pertinençes socials i espacials i per les inverteccions individuals. Segons si un és jove o gran, home o dona, ecologista, agricultor, geòleg, poeta, turista, excursionista o esquiador, vianant o gestor, no es veurà la muntanya de la mateixa manera.

D'altra banda, en tots els àmbits de les activitats dels homes i fins i tot en altres disciplines, la geografia és apta per permetre tenir en compte les articulacions dels territoris, entre allò proper (Andorra) i allò llunyà (Europa, el Món), entre la dimensió local i la dimensió global.

2. Contribució a l'educació per a la ciutadania

L'escola prepara cadascú de nosaltres a ser ciutadà de base, responsable local o actor principal, tant en els àmbits econòmic, cultural, religiós com polític. És aquest domini del territori, repartit de manera tan desigual, en què es basa l'aprenentatge en geografia.

L'horitzó de vida de les joves generacions, fins i tot les andorranes, ja no és només l'estat-nació molt apreciat en l'època moderna, sinó també Europa i el Món. El seu espai, el seu quotidià, les seves preocupacions, fan part del món en les seves diferents dimensions (cultura, religió, actualitat, literatura, pintura, música, esport, etc.). Per això cal parlar de l'obertura a Europa i al Món. Això permet privilegiar França i Espanya, però també encabir-hi altres espais, a diferents escales i fer prevaler la imbricació constant de les diferents ciutadanes, més que la seva juxtaposició.

3. Competències disciplinàries

1. Dominar els mitjans conceptuals i instrumentals per llegir, descriure i entendre els diferents paisatges locals, emprant diferents suports: estudi de camp, fotografies, fins i tot aèries, estudi de mapes a diferents escales, etc.

2. Plantejar les diferents problemàtiques derivades de la producció de l'espai.

3. Entendre i utilitzar la situació de l'espai andorrà com a punt de contacte entre la Península Ibèrica, França i la resta del continent europeu.

4. Reflexionar sobre la dialèctica enclavament/xarxa troncal.

5. Ser capaç de situar l'evolució dels microestats (Andorra, Mònaco, Liechtenstein, etc.), en una Europa en profundes mutacions.

6. Identificar els desplaçaments successius de la Unió Europea cap al sud i cap a l'est.

7. Analitzar els canvis en els territoris que modifiquen les velles referències espacials, en concret les que estan relacionades a l'estat-nació heretades del segle XIX.

8. Contextualitzar el sentiment de pertinença regional i la força d'atracció d'allò que ens dona refugi en la dimensió local.

9. Entendre i actuar en la societat en la que vivim amb les seves diferents herències com a ciutadà democràtic, per conèixer i respectar altres civilitzacions i valors.

4. Continguts

Continguts conceptuals

1. El paisatge local, punt de partida essencial per conèixer i entendre el concepte d'espai produït per les societats. Sistemàticament, s'agafarà un exemple d'un altre lloc d'Europa per comparar-ho. Els tipus de paisatges a tractar són:

1. Un paisatge rural significatiu de l'activitat agrícola, les modificacions de la influència agrícola sobre els diferents medis andorrans (ús de feixes degut al relleu i importància de l'exposició pels climes)

2. Un lloc turístic andorrà, per exemple un balneari o una estació d'esports d'hivern, amb estudi de l'espai emprat.

3. Una ciutat dedicada al comerç, amb extensió a l'espai emprat (xarxa de ciutats).

4. Un espai industrial.

5. Un espai residencial.

II. La situació espacial i l'organització del territori andorrà

L'estudi temàtic dels paisatges permet plantejar progressivament la problemàtica general de la producció dels territoris per als homes i per a les seves activitats. En aquest punt hi ha una relació evident amb la història. El Principat s'estudiarà com un cas concret però generalitzable d'apropiació i de gestió d'un territori.

Aquesta organització de l'espai local ha de fer ressaltar les relacions entre les superfícies en qüestió i les xarxes de què disposa. Per descomptat aquestes xarxes estaran connectades no només a nivell nacional, sinó a les xarxes visibles i invisibles a les quals hi estan enllaçades: xarxes materials de transports de béns i de persones, xarxes immaterials de les informacions i dels capitals. D'aquesta manera es mostrarà l'ancoratge del Principat al món. El terme de l'estudi es materialitzarà per un croquis que ressalti l'organització del territori andorrà en les seves articulacions internes i externes.

Aquesta pràctica servirà de punt de partida pel que fa la construcció metodològica i conceptual necessària per a la comprensió dels territoris en altres escales: la nacional, l'europea i la planetària.

III. L'organització del territori: d'Andorra al món per situar-se en el planeta terra

Crida a l'articulació i a la interacció de les escales espacials per mostrar i demostrar les modalitats de l'apropiació política, econòmica, cultural dels territoris per a les societats.

IV. El Principat en el mapa mundial

1. Andorra en el seu entorn pròxim.

2. El punt de contacte dels Pirineus i la comunitat transfronterera (interregió)

3. Les relacions d'Andorra amb França i amb Espanya.

4. Andorra a Europa.

5. La mutació de les situacions espacials i socials dels territoris europeus.

6. La integració europea, el lloc dels microestats.

7. Andorra en el món.

V. El Principat davant els grans reptes planetaris

1. El desenvolupament sostenible.
2. Les grans desigualtats (econòmiques, demogràfiques, culturals, de salut, etc.).
3. Els grans equilibris geopolítics del món.
4. Les grans solidaritats socials i les línies de fractura econòmiques, polítiques i militars.

VI. El medi ambient

1. La geografia de riscos: allaus, inundacions, pol·lucions, riscos industrials.
2. El tractament de residus.
3. L'aigua, disponibilitat i disposició.
4. Contextos socioespacials, els transports, la distribució per zones urbanes, la seguretat, la salut, la cultura.
5. La muntanya, els conflictes pels seus diferents usos (turisme, reserva natural, pastura, silvícola, agrícola, etc.) i les qüestions d'ordenació i d'accessibilitat.
6. Els grans tipus de turisme.

Continguts procedimentals

1. Realització de comparacions entre indrets i temps diferents per entendre que l'organització del territori és el resultat de l'acció del passat, present i futur de les societats.

2. Anàlisi la importància del medi natural en l'organització dels territoris passats, presents i futurs (partir de l'exemple local i projectar-ho en el cas d'un punt determinat)

3. Realització de comparacions entre les grans divisions geopolítiques del món, les solidaritats i els conflictes que hi estan relacionats.

4. Canvi d'escala espacial (mostrar en què la pol·lució local és correlativa o no a un fenomen més general)

5. Descripció d'un paisatge representatiu de les activitats humanes (aplicar a un paisatge desconegut uns mètodes i unes tècniques coneguts a Andorra)

6. Comparació dels sistemes socials i les estructures espacials resultants (per exemple, l'organització urbana d'Andor-

ra la Vella amb una ciutat equivalent a Espanya i a França)

7. Comprensió del què representen les xarxes (pols i fluxos) en l'organització del territori (situar les relacions viàries andorranes amb la xarxa pirinenca...)

8. Anàlisi d'un cas de posada en perill del medi ambient i proposar diferents solucions per limitar-ne els efectes (partir de l'actualitat local per transferir-ho a un altre punt)

9. Anàlisi d'una situació, fet que suposa:

- el domini conceptual
- el domini de l'establiment d'una problemàtica
- el domini instrumental de les eines necessàries

10. Comunicació i debat amb relació als temes d'estudi

11. Defensa d'un punt de vista en el marc d'un debat argumentat

12. Concepció, interpretació i comunicació de manera pertinent i eficaç de les informacions espacials

13. Utilització de les tècniques cartogràfiques i infogràfiques (manuals i informàtiques)

Història de les arts I i II

1. Introducció

El coneixement de les obres d'art de tots els temps i la comprensió de la postura dels artistes són indispensables per a la formació de la cultura visual i artística dels alumnes.

És apropiant-se dels continguts i els temes dels grans corrents artístics, entenent els principis fonamentals de la seva evolució, el seu encadenament i el seu diàleg permanent d'una generació a l'altra que els alumnes podran assolir una veritable autonomia en la seva formació artística.

La història de l'art és la història de les empremtes materials que l'home ha deixat de les seves representacions del món i la seva relació amb el món, de l'entorn que percep i l'univers que habita, i és travessada pel flux tens de les co-

municacions entre les diferents cultures i les diferents civilitzacions a través del temps i l'espai.

La història de l'art no es pot concebre sense tenir en compte els antecedents religiosos, polítics, filosòfics, científics, socials, econòmics i tecnològics de cada època.

Es nodreix de la interacció i les influències creuades de tots els esdeveniments i tots els corrents de pensament que travessa.

S'enfronta a totes les capes socials i qüestiona totes les ideologies d'una època, i evoluciona a través del temps paral·lelament al canvi de l'estatus de l'artista, l'obra, el patrocinador i els destinataris.

Tot i que la part essencial del seu contingut es fonamenta en el coneixement de les belles arts (dibuix, pintura, escultura i arquitectura), ha d'integrar el coneixement de les arts menors, les arts decoratives i les arts ornamentals, i també ha de coincidir amb els grans corrents artístics que l'acompanyen o la sostenen en els àmbits de la literatura, el teatre, el cinema o la publicitat.

2. Contribució a l'educació per a la ciutadania

Les obres d'art de cada època representen l'empremta que les persones han deixat dels seus coneixements, els seus dubtes i les seves esperances. El coneixement de la història de l'art permetrà als ciutadans de demà entrar en el diàleg de les generacions i els donarà una eina conceptual per comprendre i actuar en el món de demà.

La història de l'art és un element essencial per a la formació del ciutadà, tant per l'apropiació dels sabers històrics i culturals de la seva pròpia civilització com per l'obertura a les preguntes universals de la història de la humanitat. Contribueix a acostar el futur ciutadà a les cultures del passat i li permet esdevenir actor de les cultures que han de venir.

Cal dedicar una part important al coneixement de l'art occidental, però és aconsellable iniciar els alumnes en les arts orientals, ameríndies, africanes i oceàniques, passades i recents.

La cultura nacional andorrana ha de ser citada quan sigui possible en correlació amb els grans corrents tractats i, sempre que es pugui, cal recolzar-se en els recursos de proximitat, a Andorra, França, Espanya i, d'una manera general, en les cultures mediterrànies.

3. Competències disciplinàries

1. Conèixer l'ordre cronològic dels grans corrents artístics i comprendre els fonaments principals del seu encadenament.

2. Examinar i explicar la influència dels fenòmens històrics, polítics, religiosos, filosòfics, científics, socials, econòmics i tecnològics en l'evolució i la successió dels corrents artístics.

3. Conèixer i comprendre l'evolució de l'estatus de l'artista, l'obra, el patrocinador i el destinatari.

4. Reconèixer, identificar, classificar les obres d'art més conegudes de la història de la humanitat.

5. Reconèixer i situar les obres d'art dels altres continents i comprendre la seva influència en l'evolució de l'art occidental.

6. Observar, descriure, analitzar, interpretar una obra d'art i fer-ne una descripció gràfica.

7. Dominar el vocabulari específic de l'estudi descriptiu i històric de les obres d'art.

8. Localitzar, aïllar, comparar, utilitzar els elements pertinents d'un estudi d'estil.

9. Reconstituir i comprendre la postura dels artistes tot situant-los en el seu context històric.

10. Localitzar, catalogar, explicitar les relacions semiològiques (signes) i semàntiques (sentit) en una obra d'art.

11. Formular una valoració estètica i comunicar-la de forma argumentada, escrita, oral i gràfica.

12. Citar en el moment oportú les referències artístiques implicades en el seu propi procés de recerca i creació.

4. Continguts

Primer curs

1. Estudi dels grans corrents artístics del passat, des dels primers homes fins a la fi del segle XIX.

1.1. Prehistòria.

1.1.1. Estils i moviments: Lascaux, Chauvet, Cosquier, Altamira, Tassili.

1.1.2. Objectes d'estudi: pintura rupestre, escultura, empremtes, grafismes, objectes usuals.

1. 2. Antiguitat.

1.2.1. Estils i moviments: Egipte, Creta, Grècia, Roma, art dels ibers.

1.2.2. Objectes d'estudi: arquitectura, escultura, fresc, mosaic, objectes ornamentals.

1.3. Edat Mitjana.

1.3.1. Estils i moviments: art bizantí, art romànic, art gòtic, art islàmic, art mudèjar, art mossàrab.

1.3. 2. Objectes d'estudi: arquitectura, escultura, fresc, mosaic, vidriera, manuscrits.

1.4. Renaixement.

1.4.1. Estils i moviments: el *trecento*, el *quattrocento*, arts clàssic i barroc italians, art flamenc, l'edat d'or espanyola, art rococó.

1.4.2. Objectes d'estudi: arquitectura, escultura, pintura, dibuix, retrat, natura morta, arts ornamentals.

1.5. Segle XIX.

1.5.1. Estils i moviments: art neoclàssic, art romàntic, art realista, impressionisme, postimpressionisme, puntillisme, art japonès.

1.5.2. Objectes d'estudi: arquitectura, escultura, pintura, paisatge, dibuix, fotografia, objectes manufacturats.

2. Anàlisi d'una obra d'art descomponent-ne els diferents paràmetres plàstics (formes, materials, colors, grafismes, organització de l'espai...).

3. Identificació de les articulacions entre els diferents paràmetres plàstics en funció de les intencions de l'artista.

4. Ubicació de l'obra d'art en una època, un moviment o un corrent artístic.

5. Comparació de dues obres d'art d'un mateix artista, un mateix moviment o una mateixa època i de treure'n conclusions de caràcter plàstic, artístic o sociològic.

6. Redacció d'una dissertació a partir d'un estudi comparatiu entre dues obres d'art, situant les obres en el seu context històric i artístic.

7. Aplicació dels coneixements d'història de l'art en la pròpia pràctica artística.

Segon curs

1. Estudi dels grans corrents artístics i artistes principals del segle XX

1.1. Anys 1900

1.1.1. Moviments: modernisme, art *nouveau*, expressionisme, fauvisme, cubisme, art africà,

1.1.2. Artistes principals: Antoni Gaudí, Mucha, Gallé, Edvard Munch, Henri Matisse, Pablo Picasso i màscares dogon.

1. 2. Anys 1910

1.2.1. Moviments: abstracció, Bauhaus, futurisme, cronofotografia, dadaisme, rayogrames

1.2.2. Artistes principals: Vassili Kandinsky, Piet Mondrian, Giacomo Balla, Jules-Étienne Marey, Marcel Duchamp i Man Ray.

1.3. Anys 1920

1.3.1. Moviments: surrealisme i poemes-objectes.

1.3.2. Artistes principals: Joan Miró i Salvador Dalí.

1.4. Anys 1940

1.4.1. Moviments: art brut i cobra.

1.4.2. Artistes principals: Jean Dubuffet i Nicolas de Staël.

1.5. Anys 1950

1.5.1. Moviments: expressionisme, abstracte, *pop art* i *land art*.

1.5.2. Artistes principals: Jackson Pollock, Antoni Tàpies, Andy Warhol i John Galsworthy.

1.6. Anys 1960

1.6.1. Moviments: *nouveau réalisme* i art conceptual.

1.6.2. Artistes principals: Arman, César, Daniel Spoerri, Joseph Beuys i Joseph Kosuth.

1.7. Any 1970

1.7.1. Moviments: figuració lliure.

1.7.2. Artistes principals: Francis Bacon i J.-Michel Basquiat.

1.8. Any 1980

1.8.1. Moviments: postmodernisme.

1.8.2. Artistes principals: Frank O. Gehry i Ieoh Ming Pei.

2. Redacció d'una dissertació a partir d'un estudi comparatiu entre diverses obres d'art, situant les obres en el seu context històric, artístic, sociològic, ideològic i tecnològic.

3. Explicitació de les correlacions existents entre els mètodes artístics i tècnics dels grans artistes del segle XX i la seva pròpia pràctica artística.

4. Aproximació a algunes obres recents i de processos de recerca d'artistes plàstics actuals com Miquel Barceló, Christian Boltanski, Titus Carmel, Christo, Robert Combas, Olivier Debré, Hervé Di Rosa, Rebecca Horn, Ilya Kabakov, Ernest Pignon Ernest, Germaine Richier, Niki de Saint-Phalle, Pierre Soulages, Ousmane Sow.

Història I i II

1. Introducció

La història, juntament amb la geografia, és l'única ciència humana que s'ensenya de manera contínua al llarg de la primera ensenyança, la segona ensenyança i el batxillerat. Això no només li confereix una posició privilegiada, sinó també la responsabilitat de proposar estratègies i aportar continguts conceptuals que cobreixin l'ampli camp de les ciències socials abans d'una eventual especialització universitària.

D'aquesta manera la història, "investigació" del passat humà llunyà i immediat, s'ha de contemplar com una disciplina cruïlla, en què les aportacions fetes per la sociologia, l'economia,

l'etnologia i l'antropologia convergeixen en el marc d'una reflexió ideada a través de les evolucions perceptibles de les civilitzacions del món contemporani. Qualsevol aproximació coherent només es pot construir sobre una trama cronològica, tan explícita que és necessària una definició estricta de temàtiques, que han de portar l'alumne i futur ciutadà a comprendre el món que l'envolta per tal de ser un actor conscient dels reptes mediambientals, socials i polítics que s'hi desenvolupen.

No obstant, algunes precaucions fonamentals són indispensables i fan referència a les consecucions del mètode històric elaborat, ara fa més d'un segle, i que és la base essencial d'elaboració d'un discurs històric científicament fonamentat i acceptable des d'un punt de vista deontològic.

En especial, és imperatiu sensibilitzar els alumnes sobre els problemes de la recollida i la crítica de les fonts (escrites, orals, iconogràfiques, etc.) que fonamenten la veracitat de l'esdeveniment enunciat. Si bé queda exclòs fer de l'alumne un aprenent d'historiador, és necessari que prengui consciència de l'existència de normes que presideixen la construcció del saber històric i que legitimen la història com a coneixement que escapa a l'arbitrari d'un mètode únicament subjectiu..

En canvi, cal insistir sobre la pluralitat de les interpretacions possibles dels fets històrics, la confrontació dels punts de vista d'escoles històriques i filosòfiques. No es tracta doncs de donar el significat de la història sinó de donar un significat a la història.

2. Contribució a l'educació per a la ciutadania

Sense caure en l'error d'una instrumentalització excessiva, com la que va dominar durant massa temps l'ensenyament de la història durant els segles XIX i XX, la història que s'ensenya ha de ser una escola de vida i un aprenentatge per a la ciutadania en el marc d'una aproximació a diferents escales: Andorra, països veïns de la banda nord-oest mediterrània, Europa, Món.

Els valors de la democràcia, dels quals cal suggerir, alhora, l'aspecte fràgil i no

irreversible, formen part dels reptes no només nacionals sinó també universals en la importància dels quals encara s'ha d'insistir. Avui dia, la vigilància i la prudència que han de presidir la formació política del ciutadà no es poden concebre sense considerar no només la necessitat de respectar els altres en la vida social, sinó també el medi ambient que condiona la conservació dels grans equilibris ecològics. La història, associada a la geografia, l'economia i la biologia, és una de les disciplines que fonamenten la comprensió del món en el qual s'incrementen contínuament les dependències intercontinentals.

Des de fa més d'un segle, la història s'universalitza, concretament a causa de les desigualtats ocasionades pel creixement industrial i l'economia de mercat. Aquestes diferències van lligades al desenvolupament d'un progrés tecnològic sense control global ni anàlisi prospectiva, llevat d'aquella relativa a la recerca del guany.

El coneixement d'aquests processos és una necessitat cívica, i l'anàlisi crítica dels seus continguts ha de servir de fil conductor al llarg dels estudis de batxillerat.

3. Competències disciplinàries

1. Distingir els grans períodes històrics, situar-los cronològicament i caracteritzar-los segons els seus criteris d'identificació (naturalesa dels poders, nivell tecnològic, composició social, organització i produccions econòmiques, projeccions culturals i representacions)

2. Apropiar-se d'un patrimoni (del local a l'universal) i conservar-ne una memòria, basada en referències, conceptuals, cronològiques i espacials.

3. Adquirir facultats intel·lectuals que reflecteixin les modalitats del mètode històric: esperit crític, curiositat i imaginació, sentit de la complexitat, la diversitat i les evolucions, capacitat d'anàlisi dels vincles de causalitat i de síntesi per a realitzar una narració històrica coherent.

4. Informar-se amb autonomia progressiva, a través del domini de les tècniques diverses de la documentació.

5. Caracteritzar i classificar els documents reunits o proposats (naturalesa,

origen, data, contingut) per analitzar-los abans de relacionar-los.

6. Apropiar-se gradualment el vocabulari específic de l'assignatura per utilitzar-lo de manera coherent en l'anàlisi.

7. Desenvolupar l'educació cívica i ètica que permeti a cadascú d'esdevenir l'actor conscient i lúcid de la història que viu.

8. Utilitzar els coneixements històrics adquirits en d'altres assignatures (ciències econòmiques i socials, literatura, filosofia, art)

9. Comparar les situacions històriques estudiades amb altres situacions no necessàriament analitzades a classe.

4. Continguts

Continguts conceptuals

Primer curs

A. - Les transformacions econòmiques, socials i polítiques a Europa, Amèrica del Nord i Japó de mitjan segle XIX a 1914

A. 1. Creixement econòmic i revolució tecnològica: expansió del capitalisme industrial i financer; naixement de les grans regions industrials; les dues Europees i l'emergència econòmica dels Estats Units i el Japó.

A. 2. Conseqüències socials i polítiques de la industrialització: urbanització i afirmació d'una societat burgesa; el món obrer; liberalisme, sindicalisme i socialisme; les reivindicacions democràtiques.

A. 3. Nacionalitats i nacionalismes: desenvolupament del sentiment nacional a Europa i els moviments nacionals, les "unificacions" alemanya i italiana i les reivindicacions nacionals a Europa central i els Balcans; el despertar de les autonomies i les reivindicacions nacionals a Espanya; vells i nous estats-nació el 1914 (mapa de síntesi).

A. 4. Estats autoritaris i democràcies parlamentàries al tombant dels segles XIX- XX: exemples del Regne Unit, França, Alemanya, Àustria-Hongria i Rússia.

A. 5. La crisi de les societats agrícoles: l'exemple d'Andorra i les societats pirinenques tradicionals; les modificacions

del sistema econòmic i el règim demogràfic andorrà; la situació política al tombant del segle a Andorra i l'impacte dels canvis en la vida política andorrana.

A. 6. Imperialisme i colonització: Europa domina el món; la cursa a les colònies i el desenvolupament dels imperialismes europeus; l'afirmació de nous expansionismes, Estats Units i Japó.

B. - El període dels grans conflictes; Europa en "guerra civil", l'impacte dels totalitarismes (1914-1945)

B. 1. La Primera Guerra Mundial i les seves conseqüències: les fases del conflicte; les revolucions russes; els tractats i les seves conseqüències sociopolítiques; poblacions destrossades, economies trasbalsades, societats maltractades; la radicalització de les contestacions antiliberals, el feixisme i el comunisme.

B. 2. Les democràcies occidentals i la crisi del 1929: Una Europa fràgil en reconstrucció, l'exemple del Regne Unit, França i Alemanya; l'afirmació del "model americà"; els efectes de la crisi del 1929 i la depressió; les respostes democràtiques: el New Deal, les polítiques del "Front popular", el fracàs de la república de Weimar.

B. 3. Europa davant els totalitarismes (1918-1939): naixement de l'URSS i triomf del sistema estalinista; l'estat totalitari, ideologia i pràctiques, l'exemple de la Itàlia feixista i de l'Alemanya nazi; la guerra civil espanyola i la victòria del franquisme; règims autoritaris i sistemes totalitaris.

B. 4. L'evolució d'Andorra fins a la segona guerra mundial: les transformacions econòmiques i socials durant el primer terç del segle XX; el desenvolupament d'una cultura nacional; l'impacte de les guerres en la vida andorrana i les conseqüències de la guerra civil espanyola, refugiats i economia de guerra.

B. 5. La Segona Guerra Mundial: les grans fases del conflicte i el seu caràcter massiu i global, les economies de guerra; l'Europa ocupada, col·laboracions i resistències; la política nazi d'exterminació, el genocidi; les conseqüències de la guerra, Yalta, Nuremberg i el naixement de l'ONU.

Segon Curs

A. - El món contemporani, globalització i interdependències (des del 1945 - fins als nostres dies)

A. 1. Les relacions internacionals: naturalesa i periodització de la guerra freda, la confrontació planetària de dos "models" (1947-1989/91) i els conflictes perifèrics (Pròxim Orient, Sud-est Asiàtic); la desaparició de l'URSS i els nous desequilibris internacionals; la crisi de l'ONU i la superpotència dels Estats Units; l'emergència de l'islamisme.

A. 2. La construcció europea: des de la creació de la Comunitat Europea del Carbó i l'Acer (CECA) fins a l'ampliació cap a l'est (1951-2003); les institucions europees; la formació de les "euroregions", oportunitat per a Europa o desafiament als estats-nació?

A. 3. Andorra en el context europeu i mundial: evolucions recents de la societat andorrana, emigrants i immigrants; la reforma de les institucions i la vida política a Andorra des de la Constitució de 1993; les relacions d'Andorra amb Europa i el món.

A. 4. Descolonització, independències i noves dependències: del despertar dels sentiments nacionals a les reivindicacions d'independència; Tercer Món i tercermundisme; desequilibris econòmics i disparitats socioculturals i sanitàries dels països "emergents".

B. - Aproximació a les civilitzacions extraoccidentals

Entre les cinc propostes fetes, el professor n'ha d'escollir dues, creuant-les amb el programa de geografia corresponent i tractar-les en el prolongament de les qüestions internacionals que hem evocat anteriorment.

B. 1. L'Islam i el món musulmà: les bases de l'Islam, tercera religió monoteista; les etapes de l'expansió musulmana i la cultura musulmana; l'Islam i el món àrab, unitat i diversitats, els conflictes del Pròxim Orient i de l'Orient Mitjà en el segle XX; l'Islam xiïta i la revolució iranian; l'Islam al sud-est asiàtic.

B. 2. La civilització xinesa: els grans trets de la civilització xinesa tradicional i l'herència imperial (confucionisme, taoisme, budisme); la Xina comunista

del maoisme al pragmatisme (1949-2003); Xina, primera potència del segle XXI?

B. 3. El món indi i l'hinduisme: els grans corrents culturals i religiosos de la península Índia; l'Índia britànica (1757-1947); la "via índica", la democràcia més gran del món i les paradoxes del seu desenvolupament.

B. 4. Àfrica negra: civilitzacions diverses; una religiositat amb fonts diverses (animisme, cristianisme, islamisme); un món fracturat per l'explotació esclavista i les herències de la colonització; quines possibilitats de desenvolupament per a l'Àfrica Negra?

B. 5. Amèrica llatina: les civilitzacions precolombines; els xocs de la "conquesta"; les independències del segle XIX; societats mestisses a la recerca d'estats democràtics i de desenvolupament sostenible.

Continguts per a la modalitat del batxillerat científic i tecnològic

A. - Les transformacions econòmiques, socials i polítiques a Europa i Amèrica del Nord de mitjan segle XIX a 1914

A. 1. Creixement econòmic i revolució tecnològica: expansió del capitalisme industrial i financer; naixement de les grans regions industrials; les dues Europees i l'emergència econòmica dels Estats Units i el Japó.

A. 2. Conseqüències socials i polítiques de la industrialització: urbanització i afirmació d'una societat burgesa; el món obrer; liberalisme, sindicalisme i socialisme; les reivindicacions democràtiques; estats autoritaris i democràcies parlamentàries.

A. 3. La crisi de les societats agrícoles: l'exemple d'Andorra i les societats pirinenques tradicionals; les modificacions del sistema econòmic i el règim demogràfic andorrà; la situació política al tombant del segle a Andorra i l'impacte dels canvis sobre la vida política andorrana.

A. 4. Nacionalismes, imperialisme i colonització: sentiment nacional, vells i nous estats-nació a Europa; la cursa a les colònies i el desenvolupament dels imperialismes europeus.

B. - El període dels grans conflictes; Europa en "guerra civil", l'impacte dels totalitarismes (1914-1945)

B. 1. La Primera Guerra Mundial i les seves conseqüències: les fases del conflicte; les revolucions russes; els tractats i les seves conseqüències sociopolítiques; poblacions destrossades, economies trasbalsades, societats maltractades; la radicalització de les contestacions antiliberals, el feixisme i el comunisme.

B. 2. Europa davant els totalitarismes (1918-1939): naixement de l'URSS i triomf del sistema estalinista; les democràcies occidentals afeblides per la crisi del 1929; l'estat totalitari, ideologia i pràctiques, l'exemple de l'Alemanya nazi; la guerra civil espanyola i la victòria del franquisme.

B. 3. L'evolució d'Andorra fins a la segona guerra mundial: les transformacions econòmiques i socials durant el primer terç del segle XX; el desenvolupament d'una cultura nacional; l'impacte de les guerres sobre la vida andorrana i les conseqüències de la guerra civil espanyola, refugiats i economia de guerra.

B. 4. La Segona Guerra Mundial: les grans fases del conflicte i el seu caràcter massiu i global; l'Europa ocupada, col·laboracions i resistències; la política nazi d'exterminació, el genocidi.

C. - El món contemporani, globalització i interdependències (de 1945 - fins als nostres dies)

C. 1. Les relacions internacionals: naturalesa i periodització de la "guerra freda" (1947 - 1989/91); la desaparició de l'URSS i els nous desequilibris internacionals; la crisi de l'ONU i la superpotència dels Estats Units; l'emergència de l'islamisme.

C. 2. Descolonització, independències i noves dependències: del despertar dels sentiments nacionals a les reivindicacions d'independència; Tercer Món i tercermundisme; desequilibris econòmics i disparitats socioculturals i sanitàries dels països "emergents".

C. 3. Andorra en el context europeu i mundial: evolucions recents de la societat andorrana, emigrants i immigrants; la reforma de les institucions i la vida política a Andorra des de la Constitució de

1993 les relacions d'Andorra amb Europa i el món.

Continguts procedimentals

Els continguts procedimentals són els mateixos per primer curs i per segon curs de totes les opcions de batxillerat:

1. Utilització de les diferents categories de temps històrics a través de l'ús de la cronologia, els encadenaments, la localització de les continuïtats, les ruptures, les permanències i les evolucions a ritme variable.

2. Utilització de les diferents fonts de què disposa l'historiador (documents oficials, textos literaris, iconografia, fonts orals, pel·lícules, etc.) per analitzar-les creuant-les en un context donat.

3. Identificació, classificació, comparació dels diversos esdeveniments de naturalesa històrica (polítics i militars, però també econòmics, socials i culturals)

4. Localització en l'espai dels diversos fenòmens històrics a través de la manipulació de mapes a escales diferents.

5. Construcció d'hipòtesis i interpretacions mitjançant el raonament elaborat a partir de la relació establerta entre diferents esdeveniments històrics.

6. Iniciació a la confrontació de les interpretacions històriques i apreciar-ne la validesa.

7. Identificació de processos de causalitats i de pluricausalitats per finalitzar amb una anàlisi sistemàtica.

8. Comparar els fets de civilització utilitzant conceptes adequats del mètode històric.

9. Elaboració de síntesis parcials per a cada bloc del programa.

Informàtica I i II

1. Introducció

Les Noves Tecnologies capgiren el món modificant els circuits i les estructures de la informació. Qui domina aquestes tecnologies viu en aquest món, qui no n'és exclòs! És a partir d'aquesta constatació que s'ha elaborat el programa següent, es tracta, doncs, a través d'aquesta formació de preparar els joves an-

dorrans a viure en el món de la informació digitalitzada.

Preparar el futur, però també conservar el passat, són dues voluntats que suposen un domini de les eines informàtiques, cal conèixer les evolucions de les tècniques per entendre el funcionament de les societats, de l'economia, dels individus, dels mitjans de comunicació, etc. i, per tant, projectar-se en el futur i orientar-se professionalment. Però projectar-se suposa conèixer d'on es comença, les noves tecnologies faciliten a tots la possibilitat de recerques visitant pàgines web, informant-se de com estava el món abans de la situació que vivim actualment.

Aquest doble enfocament que faciliten les noves tecnologies sempre ha estat el de l'ensenyament, preparar el futur amb coneixement del passat, però el professor mai no ha pogut posar tants mitjans per a la recerca d'aquest coneixement. Totes les assignatures es recolzen en les noves tecnologies, es pot dibuixar, es poden fer proves, es pot imaginar, amb l'ajut dels ordinadors. Aquesta democratització de l'eina informàtica és la conseqüència del naixement de la xarxa Internet que construint bases de dades immenses dona sentit als múltiples usos de la informàtica, es pot: escriure, comunicar, informar-se, escoltar, aprendre, reunir-se, vendre, comprar, descobrir, etc. per Internet.

El programa ha de permetre a tots els alumnes de batxillerat d'adquirir el domini dels coneixements elementals de les eines utilitzades per les noves tecnologies començant, per descomptat, per les que són més emprades per tothom i a tot arreu: les eines de l'ofimàtica (tractament de textos, fulls de càlcul, Pre.A.O., P.A.O.), a més que el paper i el lloc de la imatge en les nostres societats no es poden passar per alt, és imperatiu aprendre a saber fer anar els programaris relacionats amb la imatge per entendre com es crea i com s'utilitza en el sistema de la comunicació.

Per descomptat, també és important saber com encendre i instal·lar un programa, abans només calia escriure coses en tinta, ara cal saber connectar-se a Internet i obrir el seu correu. Per tant, cal tenir un mínim de coneixements sobre el

sistema que fa funcionar l'ordinador i l'execució de diferents perifèrics. Aquest mínim tècnic permet a cada persona de ser autònoma i de poder així limitar la seva dependència de cara als «tècnics».

Per tant, aquest programa té com a objectiu permetre a tots els alumnes de l'Escola Andorrana de Batxillerat d'adquirir un bagatge mínim comú, el que deixa suposar que cada alumne podrà segons la seva voluntat i el seu treball anar més enllà d'aquest bagatge mínim. Amb aquesta formació es desenvolupa bàsicament la curiositat i l'autonomia, s'evita la situació de trobar-se perdut i ineficax per desconeixement d'alguna tecnologia, i també de sentir-se malament i isolat perquè s'ignora una eina, no estar aïllat del món i dels altres i ser actiu i actor més aviat que espectador passiu d'un univers en moviment del qual és fàcil ser-ne rebutjat per desconeixement. La revolució de la impremta i dels llibres es renova en una escala molt més àmplia, ningú no es mereix de ser-ne exclòs.

2. Contribució à l'educació per a la ciutadania

Les Noves tecnologies modifiquen les pràctiques dels individus i així la seva introducció indueix nous riscos ètics. Per tant, caldrà associar a la formació de les Tecnologies de la Informació i de la Comunicació (TIC) una reflexió ètica sobre el seu ús i el respecte de les normes internacionals i les lleis que se'n deriven.

El respecte dels Drets Humans i, en particular, el respecte dels Drets d'autor i de les Obres ha de guiar l'ús de les noves tecnologies. L'ús de les TIC i, en particular, d'Internet pot donar una falsa sensació als internautes que els seus actes a la Xarxa no poden ser vistos i, que per tant, n'estarien exempts. Aquest seria el cas, per exemple, d'algú que es descarrega una pel·lícula d'Internet de manera fraudulenta. Cal tenir en compte que el respecte de la llei és una qüestió ineluctable.

La seguretat i la protecció de la privadesa en el tractament de la informació i de les dades personals i professionals és una qüestió cabdal en una societat de la informació. En aquest cas és totalment necessari respectar les normes que regeixen la gestió de les dades.

Les fonts de la informació han de ser verificades, donat que les informacions que es poden trobar per Internet no sempre són fiables, i sempre cal interrogar-se sobre el seu origen. L'aprenentatge de les noves tecnologies sempre va de la mà amb el desenvolupament de l'esperit crític. Així, l'ús des noves tecnologies exigeix realitzar, també, les normes de bon comportament, de civilitat i d'educació que regeixen la nostra societat.

3. Competències disciplinàries

1. Cercar informació, classificar-la, analitzar-la, discutir-la en grup.
2. Realitzar documents amb l'ajuda d'eines informàtiques
3. Presentar documents realitzats en línia. Idear i construir una pàgina web i seguritzar les dades.
4. Comunicar i realitzar intercanvis a distància amb l'ajuda de les TIC.
5. Realitzar projectes amb un treball en grup utilitzant programaris ofimàtics i científics o tecnològics i adaptar-los al treball dut a terme (fulls de càlcul, bases de dades, Pre.A.O., P.A.O etc...)
6. Guardar i arxivar els treballs a la xarxa i a l'ordinador (en diferents tipus de suports)
7. Utilitzar i dominar els programaris específics a les disciplines científiques i tecnològiques, econòmiques i socials, descobrir les possibilitats d'ús de les TIC en els àmbits de les ciències i de les tecnologies i les eines de gestió empresarial moderna (gestió, organització, creació, concepció, DRH etc...).
8. Dominar, instal·lar i utilitzar els ordinadors i l'entorn digital.

4. Continguts

Primer curs (totes les opcions)

1. Domini de l'entorn de l'ordinador.
 - 1.1. Teclat: utilitzar totes les tecles, combinacions i dreceres.
 - 1.2. Ratolí: utilitzar els botons esquerre i dret del ratolí i la rodeta.
 - 1.3. Escriptori: Saber gestionar l'escriptori de Windows: crear repertoris, paperera, explorador, etc...

1.4. Les connexions: Canó de projecció, càmera digital, memòria USB.

1.5. Suports d'emmagatzematge: CD, DVD, disc dur, disquet, memòria USB

2. Domini de la comunicació

2.1. Internet: cerca d'informació, anàlisi i classificació, i verificació (fonts i confrontació de les fonts).

2.2. Correu: enviar i rebre missatges amb diversos documents adjunts, gestionar i crear l'agenda pròpia.

2.3. Utilitzar els recursos documentals: saber cercar informació en un centre de documentació.

2.4. Instal·lar una connexió Internet: els diferents tipus de connexions ADSL, Wi-Fi.

2.5. Crear un bloc propi: crear i gestionar el propi bloc.

2.6. Utilitzar un entorn digital de treball: connectar-se a un entorn digital de treball, i als recursos i cursos.

3. Tractament de dades

3.1. Tractament de textos: aplicació a les diferents assignatures, escriptura i elaboració, creació de documents complexos (amb imatges, esquemes i gràfics)

3.2. Full de càlcul: aplicació a les diferents disciplines, ús dels fulls de càlcul, creació de fórmules de càlcul, creació de gràfics.

3.3. Presentació Assistida per Ordenador: aplicació a les diferents assignatures, presentació de treballs en forma de diapositives.

3.4. Tractament de la imatge: utilitzar una càmera digital i tractar les imatges, inserir imatges d'una càmera digital, d'Internet, d'un escàner en diferents documents.

4. TICE i ciutadania

4.1. Cerca i anàlisi de la informació: debats a classe a partir de diferents documents, confrontació dels diferents punts de vista dels alumnes.

4.2. Els drets i obres, i productes multimèdia.

4.2.1. Noció sobre els drets d'autor i la protecció del treball i de les obres

4.2.2. Què és un producte multimèdia, respecte dels copyright i dels drets d'autor i de propietat industrial.

Segon curs

Per al batxillerat econòmic i social

1. Tractament de dades.

1.1. Full de càlcul i gràfiques: ús de fulls de càlcul, realització de gràfiques a partir de dades estadístiques, fórmules per al càlcul en economia.

1.2. Presentació i Presentació Assistida per Ordinador en profunditat (integració de dades multimèdia i creació de CD Rom o DVD).

1.3. Bases de dades: creació i explotació d'una base de dades, creació de taules i consultes. Aplicació en un model de gestió d'empresa.

1.4. Utilització dels programaris específics a les disciplines econòmiques i social, per exemple un programari que permeti realitzar enquestes, estadístiques, simulacions.

2. Treball en línia

2.1. Realització de formularis en línia: preparació d'un formulari d'enquesta, posar-lo en línia i provar-lo.

2.2. Creació d'un bloc: comunicació i intercanvi amb els companys i el professor de l'assignatura.

3. Presentació del treball i compartiment de coneixements

3.1. Anàlisi crítica col·lectiva: Recuperació o realització de documents amb l'ajuda de l'eina TIC i realització a classe d'una anàlisi crítica col·lectiva.

3.2. Gestió el/s bloc/s del grup-classe: manteniment i seguiment del o dels bloc/s.

4. TIC i ciutadania.

4.1. Ètica a la xarxa i respecte dels ciutadans.

4.2. Respecte de la creació.

Per al batxillerat científic i tecnològic

1. Tractament de dades.

1.1. Full de càlcul i gràfiques: ús de fulls de càlcul, realització de gràfiques a partir de dades estadístiques, fórmules per al càlcul en economia.

1.2. Presentació i Presentació Assistida per Ordinador en profunditat (integració de dades multimèdia i creació de CD Rom o DVD).

1.3. Bases de dades: creació i explotació d'una base de dades, creació de taules i consultes. Aplicació en un model científic o tècnic

1.4. Utilització i domini de programaris específics a les ciències i tecnologies.

2. Treball en línia.

2.1. Utilització i connexió d'una xarxa informàtica simple: connexió de dues màquines amb l'ajuda d'un cable creuat i configuració de la xarxa donant drets als usuaris.

2.2. Protecció del propi microordinador.

2.2.1. Instal·lació d'un programari de tallafoc.

2.2.2. Utilització i configuració d'un antivirus.

2.2.3. Creació d'un bloc.

2.2.4. Comunicació i intercanvi amb els companys i el professor de l'assignatura.

3. Presentació del treball i posada en comú dels coneixements.

3.1. Treball cooperatiu (treballar en equip per a la realització d'un projecte tècnic o científic) Definició del projecte, recerques documentals, tries, repartició de les tasques, organització del treball, concepció i realització

3.2. Anàlisi crítica col·lectiva. Recuperació o realització de documents amb l'ajuda de l'eina TIC i realització a classe d'una anàlisi crítica col·lectiva

4. TIC i ciutadania.

4.1. Ètica de la Xarxa i respecte dels ciutadans.

4.2. Respecte de la creació.

Llatí I i II

1. Introducció

Afirmar que la cultura antiga és indispensable per a l'andorrà del segle XXI podria semblar una paradoxa. Però el coneixement de la civilització llatina és un element determinant per ser capaç d'entendre la realitat profunda del nostre país i la dels països veïns. De fet, Roma va imposar durant segles un model polític, econòmic i social que va marcar profundament i encara marca el pensament i les institucions dels països del sud d'Europa, pobles de diferents orígens que, durant segles, s'han reconegut i constituït a través de l'ús d'una llengua comuna, el llatí.

La llengua és el mitjà més important per a la transmissió d'una cultura. Cal conèixer-ne els fonaments gramaticals per poder arribar a entendre les fonts escrites i, a través d'aquestes i d'altres complementàries, entendre l'essència cultural del poble romà així com la repercussió que aquest va tenir en les generacions posteriors. Tot i això, cal que el percentatge sigui funcional i significatiu perquè sempre hi hagi una estreta relació entre els coneixements adquirits pels alumnes i les seves aplicacions. D'aquesta manera, resulta important establir relacions entre el que els alumnes estan aprenent i el que han après amb anterioritat, intentant adquirir habilitats que els puguin resultar útils en altres àmbits.

A la segona ensenyança, alguns alumnes han tingut un primer contacte amb la cultura antiga a l'assignatura de ciències socials o bé a l'assignatura opcional facultativa de *cultura clàssica* de 4rt curs, però cap alumne no ha tingut encara l'oportunitat d'estudiar la llengua llatina. D'aquesta manera, l'ensenyament del llatí repartit en els dos cursos del Batxillerat humanístic i lingüístic respon a una doble finalitat:

- contribuir a la formació de l'individu i del ciutadà, andorrà i europeu, per l'accés a l'herència lingüística i cultural grecoromana.

- afavorir, amb relació a l'ensenyament de les llengües romàniques (català, castellà i francès), la formació d'alumnes especialitzats en lletres i en idiomes.

Per tant, el programa s'organitzarà al voltant de dos eixos fonamentals:

1. La constatació de la influència de la llengua i de la cultura llatines en la història del món occidental.

2. La descripció dels elements més importants que constitueixen la llengua i la cultura llatines.

Amb les altres disciplines de ciències humanes, l'ensenyament de llatí permet conèixer millor l'especificitat i la identitat del poble andorrà i ressaltar la importància del món grecoromà en la cultura pròpia. El dret, els orígens de la llengua que parlem, les monedes de l'època i certs topònims (Les Escaldes, Lòria, la Massana, Encamp, Casamanya, etc.) donen testimoni de la influència romana a Andorra. Polibi, quan relata el pas d'Hannibal a través dels Pirineus, cita per primera vegada els *andosins*. Per tant, la presència romana va marcar el substrat cultural d'aquest territori pirinenc, el qual, poc a poc i amb l'aparició medieval, va definir la seva personalitat com a poble.

L'estudi conjunt de la història i de la civilització romanes, tan riques en prolongaments en el món actual, i de la llengua de la qual ha sorgit la seva llengua així com la dels països veïns també permet als joves andorrans tenir consciència de la seva identitat europea alimentats per una font comuna i entendre millor els esdeveniments i idees d'avui dia en diferents nivells: polític, històric, moral, intel·lectual i artístic.

Finalment, l'estudi de la llengua mare permet als alumnes de prendre consciència del funcionament dels sistemes lingüístics sorgits d'aquesta i conformen el seu pensament; reforça l'aprenentatge raonat d'un lèxic més ric en la seva llengua materna com en les altres llengües romàniques i contribueix en l'adquisició de competències intel·lectuals específiques. També és important no oblidar que el coneixement de la llengua llatina i de les seves arrels continua sent essencial no només en l'àmbit de les lletres o de les llengües sinó també en els àmbits científics o tecnològics.

A nivell de la metodologia, sembla essencial separar el mínim possible l'estudi de la llengua de la dels textos estudiats i

dels fets de la civilització de manera que els alumnes descobreixen la relació essencial existent entre l'estructura d'una llengua, la seva expressió i les nocions culturals que comporta. Així aprendran conjuntament a descobrir els mecanismes de funcionament de la llengua, a entendre els textos escrits amb el seu propi punt de mira i a través d'aquests coneixeran els fets culturals o històrics més destacats. Per realitzar aquesta lectura, en llengua original o en la seva traducció, l'aprenentatge se centrarà en aquestes lectures. Al mateix temps, s'estendrà l'ensenyament a totes les fonts culturals possibles: restes arqueològiques, obres d'art antigues o modernes... D'aquesta manera, els alumnes arribaran a entendre que la nostra civilització es basa en els fonaments de la cultura grecoromana i que la llengua que parlen habitualment és una evolució del llatí.

En definitiva, cal posar de relleu que, a través de l'estudi de la llengua i de la civilització llatines, els alumnes estaran portats a entendre millor la societat actual, més enllà d'un coneixement més en profunditat del seu passat lingüístic i històric.

2. Contribució a l'educació per a la ciutadania

En aquesta perspectiva, l'ensenyament de la llengua i de la civilització llatines contribueix al desenvolupament de certs valors en l'alumne i a fer una reflexió essencial a la seva educació com a ciutadà.

Valorant el passat romà, se suscita interès i curiositat per una altra civilització i permet una millor comprensió de les restes que encara avui dia subsisteixen. Cal posar de relleu que diferents aspectes com la literatura, l'arquitectura, les representacions figurades..., estan relacionades entre si i són l'expressió d'una mateixa civilització.

A través del contacte que s'estableix amb la literatura, l'alumne aprèn el rigor necessari per a l'estudi d'una llengua i per a la traducció de textos. Entén millor de quina manera l'estudi dels contextos –històric, sociocultural...- ajuda a entendre una obra en profunditat i experimenta la importància de recórrer a diferents fonts per formar el seu criteri propi.

Aquest ensenyament fomenta també el seu enriquiment cultural. Desenvolupa la sensibilitat i afavoreix la conscienciació d'altres tipus de percepció del que és real: a través de la reflexió nascuda del contacte amb una civilització antiga, en l'estranyesa i, al mateix temps, en la seva sorprenent proximitat, l'alumne s'obre a altres tipus de pensament i d'expressió de la persona. El coneixement de mites desenvolupa la seva imaginació i li revela els fonaments d'una cultura encara viva; la localització dels elements culturals que han modelat Andorra i construït Europa, i que travessen encara avui les nostres societats, li permet de conèixer millor el món actual. Així descobreix que el coneixement de fets molt antics pot servir com a clau per entendre esdeveniments més recents.

Aquest ensenyament contribueix també a la seva formació per a la vida en societat afavorint la conscienciació dels seus propis valors i de la seva relativitat, en contacte amb altres maneres de pensar i de viure en societat. L'alumne descobreix la diversitat, a través del temps, les societats humanes i els codis que les regeixen. En l'estudi de la societat antiga -l'organització social i política, les seves diferències i les seves revoltes, l'organització de la família, se'l porta a reflexionar sobre el funcionament de la seva pròpia societat, els fonaments del poder, les relacions entre els homes, el lloc de les dones... La noció de *Pax romana* pot donar-li elements de raonament de cara a la mundialització actual. Així, en contacte amb els tipus de pensament antics - polítics, religiosos i filosòfics- es desenvolupa la seva pròpia capacitat de reflexionar millor, argumentar i deliberar.

Aquest ensenyament permet finalment, a cadascú, d'adquirir un millor domini dels « instruments » de la comunicació: a través de l'estudi de la llengua llatina - etimologia, estructures morfosintàctiques...-, adquireix eines per aprofundir la comprensió de la seva pròpia llengua i la pot comparar amb les llengües romanes conegudes. A través de l'estudi de la retòrica pren consciència de la força d'un idioma que domina i d'un discurs construït, uns avantatges importants per a la seva vida personal i la

seva participació en la vida de la comunitat.

3. Competències disciplinàries

1. Interpretar de manera coherent el contingut d'un text de dificultat mitjana, sabent fer servir els coneixements morfosintàctics, lèxics i de civilització.

2. Relacionar fets lingüístics de la llengua llatina amb els de la pròpia llengua o a la inversa.

3. Reflexionar sobre elements que fan part d'un sistema lingüístic.

4. Identificar les principals manifestacions de la cultura romana, assenyalant la seva repercussió en la història d'Occident.

5. Extreure amb esperit crític informació i conclusions a partir de tota mena de fonts amb relació a la cultura clàssica.

6. Constatar la supervivència de la cultura clàssica a Occident com a model d'imitació i com a font d'imaginari i substrat cultural viu encara avui dia.

7. Valorar els coneixements culturals adquirits com a element clau per entendre fets històrics i culturals posteriors de l'entorn geogràfic i cultural al qual l'alumne pertany.

8. Valorar positivament l'esperit eclèctic i pragmàtic dels romans com a element integrador de diferents corrents de pensament i actituds de la història d'Occident.

4. Continguts

Primer curs

Continguts conceptuals

1. Origen i evolució de la llengua llatina.

1.1. Origen, àmbits i etapes de la llengua llatina.

1.2. Del llatí a les llengües romanes.

2. Sintaxi.

2.1. L'accés a la lectura de textos requereix primer el reconeixement i després el domini dels elements de sintaxi que els construeixen.

2.2. Els elements constitutius de la frase llatina i l'ordre de les paraules.

2.3. Les relacions entre la declinació llatina i els grups funcionals catalans.

2.4. Les expansions del nom: epítets i relatives.

2.5. Els valors dels temps de la narrativa: present, passat, futur.

2.6. L'expressió del temps i del lloc (localització de l'ablatiu absolut)

2.7. L'expressió de la causa (grups nominals, independents coordinades, subordinades a l'indicatiu, cum + subjuntiu, localització del complement agent)

2.8. La percepció de l'oposició entre el valor de l'indicatiu i el del subjuntiu.

3. Morfologia nominal, pronominal i verbal.

L'accés a la lectura de textos implica el reconeixement dels indicis formals que són els sufixos i les terminacions; l'alumne ha de memoritzar aquests elements per la comprensió del sistema de funcionament de la llengua llatina.

3.1. Nocions de base de fonètica llatina.

3.2. Característiques d'una llengua flexional

3.3. Morfologia nominal: els noms i els graus dels adjectius, les tres primeres declinacions.

3.4. Morfologia pronominal: el pronom relatiu (i l'interrogatiu - indefinit).

3.5. Morfologia verbal.

3.6. Present i pretèrit imperfecte, futur de l'indicatiu a l'actiu (i al passiu).

3.7. Pretèrit imperfecte i pretèrit plusquamperfecte de l'indicatiu a l'actiu.

3.8. L'infinitiu i el participi.

3.9. Localització del subjuntiu present i imperfecte.

4. El lèxic llatí.

L'aprenentatge del vocabulari i la seva memorització estan organitzats en funció de la seva aparició en textos o de la seva relació amb les nocions estudiades i en funció de la freqüència del seu ús.

4.1. Mots eines, locucions i expressions llatines utilitzades amb més freqüència

4.2. Àmbits semàntics i famílies lèxiques, amb relació als textos i a les nocions estudiades.

4.3. Nocions d'etimologia i d'evolució dels mots i conceptes: per exemple "res", etc.

5. Literatura romana

5.1. Ciceró, Titus Lúvius, Plaute, Terenci, Petroni.

5.2. Gèneres: història i epopeia, el teatre, la novel·la, el discurs.

5.3. Registres o tonalitats: comicitat, sàtira i paròdia, l'eloqüència.

6. Unitat política i cultural romana.

6.1. Els orígens de Roma i la monarquia romana.

6.2. La primera república (509-272 abans JC) i la conquesta del Mediterrani (segles III-I abans JC).

6.3. Conceptes característics del pensament dels romans.

6.4. Vida quotidiana: la família i la casa romana: *domus, insulae, villae*. Les relacions socials.

6.5. La religió: cultes i divinitats.

6.6. L'armada romana, les vies romanes, els intercanvis econòmics.

7. Supervivència de la cultura clàssica a Europa.

7.1. Presència d'elements culturals clàssics en arts, literatura, cinema, publicitat.

7.2. Elements romans en els usos i costums actuals.

7.3. Roma i la seva història en la tradició literària o artística.

7.4. Expressions llatines d'ús habitual en la pròpia llengua.

Continguts procedimentals

1. Localització d'elements clau (gramaticals, lèxics, culturals) en un text llatí.

2. Emissió i confrontació d'hipòtesis sobre el sentit general de cada text estudiat.

3. Lectura comprensiva de textos llatins, en llengua original o en traducció quan es tracta de textos més difícils o tractats a títol complementari.

4. Interpretació o traducció de textos llatins simples, amb anàlisi morfo-sintàctica quan es cregui convenient i comentari de les nocions culturals conegudes.

5. Localització del gènere literari d'un text.

6. Breu exposició sobre un fet de civilització o d'història.

7. Confrontació de fets culturals i lingüístics entre el llatí i les llengües i la cultura vehiculars.

8. Ús de la llengua llatina per justificar fets lingüístics de la pròpia llengua.

9. Establiment de relacions lèxiques.

10. Aprenentatge de vocabulari, en context i organitzat al voltant dels mots eines i dels camps lèxics freqüentment trobats en els textos estudiats.

11. Elaboració directament en llatí de frases elementals a partir de les nocions i del vocabulari coneguts (resum d'un text llegit o traduït, descripció d'un document iconogràfic...)

12. Jocs d'enriquiment en llatí d'un mot o d'un grup de mots.

13. Manipulació del diccionari.

14. Ús de diferents recursos: textos, restes arqueològiques, representacions figurades.

15. Recerca d'informacions i ús de recursos documentals diversos: diccionaris, enciclopèdies, vídeos, documents iconogràfics, Internet.

16. Realització de sortides: emplaçaments arqueològics, observació de ciutats contemporànies.

Segon curs

Continguts conceptuals

1. Evolució de la llengua llatina.

1.1. El llatí medieval. El llatí relatiu a l'humanisme. El neollatí.

2. Sintaxi.

2.1. L'accés a la lectura de textos requereix el reconeixement i més endavant el domini dels elements de sintaxi que els construeixen.

2.2. Els elements constitutius de la frase llatina raonablement complexa: les relatives (aprofundiment), *ut, cum*, l'oració d'infinitiu.

2.3. La percepció de l'oposició entre el valor de l'indicatiu i el del subjuntiu: la injunció, l'expressió de finalitat i de dubte, les relatives al subjuntiu

2.4. La interrogació indirecta.

2.5. L'ablatiu absolut: aprofundiment

2.6. La hipòtesi simple

3. Morfologia nominal, pronominal i verbal.

3.1. La 4^a i 5ª declinacions.

3.2. Morfologia pronominal: els adjectius-pronoms demostratius, d'identitat i emfàtics.

3.3. Morfologia verbal.

3.4. El present i el pretèrit imperfecte del subjuntiu a l'actiu i al passiu.

3.5. La veu passiva del *perfectum* tant en l'indicatiu com en el subjuntiu.

3.6. L'imperatiu.

4. El lèxic llatí.

4.1. Àmbits semàntics i famílies lèxiques.

4.2. Locucions i expressions llatines d'ús més freqüent.

4.3. Nocions d'etimologia i d'evolució dels mots i conceptes.

5. Literatura.

5.1. Virgili, *L'Eneida*, Tàcit: *De Agricola*, Sèneca, *Epistulae*, Horaci i Ovidi, Fragments de Catul, Tibul.

5. 2. Nocions de base de la prosòdia llatina

5.3. Gèneres: la poesia, la carta, l'assaig filosòfic

5.4. Tonalitats

6. Unitat política i cultural romana.

6.1 Els triumvirats i la dictadura de Cèsar.

6.2 El règim imperial: naixement i consolidació (segles I-II abans JC).

6.3. La crisi de l'Imperi (segles III-IV després de JC).

6.4. La fi de l'Imperi d'Occident. L'Antiguitat tardana.

6.5. Vida quotidiana: el dia a dia d'un romà, la vida política, les magistratures, la noció d'*imperium*.

6.6. Els edificis essencials de la vida pública, la noció d'*otium*.

7. Supervivència de la cultura clàssica a Europa.

7.1. La influència de Roma des del segle VI fins avui.

7.2. Realia lingüístiques i iconogràfiques heretades dels móns romà i romànic.

7.3. Expressions llatines d'ús habitual en la pròpia llengua.

Continguts procedimentals

1. Lectura comprensiva de textos llatins, presentats sols o acompanyats de la seva traducció.

2. Interpretació o traducció de textos llatins de dificultat mitjana, amb anàlisi morfosintàctica quan es cregui necessària, i localització de les nocions culturals conegudes.

3. Localització del gènere literari, de la tonalitat d'un text, amb relació a l'anàlisi del seu objectiu.

4. Comentari d'un text, una part de la qual ha estat traduïda per l'alumne, extraient els punts essencials del text.

5. Comentari de documents iconogràfics.

6. Exposició breu sobre un fet de civilització o d'història.

7. Relació entre la literatura llatina i les representacions artístiques de l'antiguitat o posteriors.

8. Ús del diccionari.

9. Aprenentatge de vocabulari, en context i organitzat al voltant dels mots eines i dels camps lèxics freqüentment trobats en els textos estudiats.

10. Textos molt simples i curts elaborats en llatí per l'alumne a partir de les nocions i del vocabulari coneguts (resum d'un text llegit o traduït, descripció d'un document iconogràfic...)

11. Joc d'enriquiment en llatí de com a mínim una frase

12. Confrontació de fets culturals i lingüístics entre el llatí i les llengües i la cultura vehiculars.

13. Ús de la llengua llatina per justificar fets lingüístics de la pròpia llengua.

14. Establiment de relacions lèxiques

15. Ús, i potser confrontació, de diverses fonts: textos, jaciments arqueològics, representacions figurades

16. Obtenir informació sobre la civilització llatina a partir de recursos documentals diversos: diccionaris, enciclopèdies, vídeos, documents iconogràfics, Internet, Cd Roms, museus...

17. Realització de sortides: jaciments arqueològics, observació de ciutats contemporànies...

Literatura universal I i II

1. Introducció

L'ensenyament de la literatura universal que s'imparteix al nivell del batxillerat proposa a l'alumne aprofundir en la literatura, ampliar la seva cultura i ajudar-lo a formar el seu pensament tot aprenent a situar-la en el corrent de la història i en relació amb altres països.

Atès que coneixerà les obres literàries essencials que han marcat la història de les idees o de les formes, aquesta matèria ha de permetre a l'alumne reforçar la seva autonomia intel·lectual i formar-se unes facultats de judici pròpies. Afavoreix també la seva formació personal, ja que nodreix el seu imaginari. En donar-li ocasions de descobrir-se a si mateix i de comprendre millor els altres, contribueix finalment a la constitució d'una cultura personal i compartida.

La literatura universal ha de permetre, en efecte, conèixer millor el patrimoni cultural que envolta l'alumne perquè pugui comprendre millor el present a la llum del passat. Les obres literàries que

es proposen per a l'estudi es posen en relació amb les expressions artístiques i es confronten amb altres llenguatges, especialment amb el de la imatge.

Tant si es tracta d'adquirir un bagatge cultural, de desenvolupar la seva sensibilitat literària o el seu judici personal, o de reforçar les seves competències en matèria de comunicació, aquesta assignatura ha de respondre a una finalitat doble: procurar a l'alumne un enriquiment en el present i una base per al seu futur.

L'assignatura de *literatura universal I i II* no està destinada a formar especialistes en literatura sinó que la seva finalitat és que alumnes, que la cursin puguin percebre la riquesa de l'aportació de la literatura en general.

Gràcies a un enfocament històric, aquesta assignatura pot ajudar l'alumne, que sovint té coneixements de diversos àmbits, a trobar els lligams que els uneixen i a donar-los un sentit. Aprenderà a establir els vincles entre la literatura universal i la història de les idees, o entre la història dels fets o política, i les obres literàries. De la mateixa manera, l'estudi dels moviments literaris enriquit amb els documents iconogràfics, permetrà a l'alumne construir la noció de moviment cultural i de percebre els fenòmens d'alternança i de permanència en matèria estètica.

El contingut d'aquesta assignatura és particularment ric. Ha de permetre que els alumnes puguin precisar i aprofundir amb més maduresa els coneixements que han adquirit al llarg dels seus estudis sense que siguin capaços encara de formalitzar-los. Se'ls convida a reflexionar sobre la naturalesa i l'estatut particular del text literari i a continuar amb l'estudi dels gèneres i les tonalitats, tot lligat amb el context social, polític i cultural. Hauran d'observar la constitució i l'evolució dels mites que el seu enfocament de la filosofia els ajudarà a abordar.

Aquesta assignatura se centrarà essencialment en les obres i els corrents que han deixat una empremta en el pensament i la representació del món del qual en són hereus, és a dir, en la literatura europea. No obstant això se'ls obriran al marge altres tradicions, ja sigui perquè en alguns moments han fecundat en l'imaginari dels europeus, ja sigui perquè

expressen una visió del món radicalment diferent. L'obertura a la literatura africana, sovint francòfona, permet sortir d'aquest centre sense que la llengua constitueixi un obstacle insuperable.

2. Contribució a l'educació per a la ciutadania

Des d'aquesta perspectiva, l'aprenentatge de la literatura universal contribueix a què els alumnes prenguin consciència i desenvolupin uns valors i unes actituds essencials per a la seva educació com a ciutadà.

Aquesta matèria contribueix a la seva obertura intel·lectual per l'interès i la curiositat que li suscita per les manifestacions literàries. A través del vincle privilegiat que estableix amb la literatura, l'alumne descobreix la importància de la lectura com a font d'enriquiment personal. Gràcies a la reflexió i el desenvolupament de l'imaginari suscitats pel contacte amb els textos, perfila la consciència que té d'ell mateix.

Pel fet de posar-lo en una perspectiva històrica, entén millor de quina manera l'estudi del context l'ajuda a comprendre una obra amb profunditat. Així percep la necessitat del rigor intel·lectual per comprendre el pensament dels altres. En posar l'accent en el context i les referències històriques, estètiques, etc., aquesta assignatura participa en l'enriquiment cultural de l'alumne: amplia el seu camp de visió i desenvolupa la sensibilitat de l'alumne en reconèixer els lligams que existeixen entre l'àmbit literari i les altres arts. Li permet de reconèixer la importància dels moviments culturals i d'entendre els fenòmens de ruptura i de continuïtat que els regeixen.

Contribueix a la seva formació en la vida en societat afavorint que prengui consciència dels seus propis valors i de la relativitat d'aquests en el contacte amb altres maneres de pensar, en el temps i en l'espai. L'alumne s'obre a altres maneres de percepció de la realitat, descobreix la multiplicitat de les expressions literàries alhora que fa que percebi els lligams que uneixen els diversos països en aquestes expressions i les seves recerques literàries i estètiques. Els mites i els motius que travessen les diferents socie-

tats li revelen els fonaments d'una cultura europea.

Finalment, aquesta assignatura permet a cadascun adquirir un domini millor dels "instruments" de la comunicació: un coneixement més aprofundit de la literatura fa que l'alumne valori l'obra literària i l'escrit com a instrument de comunicació. Gràcies a la familiaritat que adquireix amb el text literari, enriqueix i fa més precís el seu llenguatge, aprèn a expressar-se amb més subtilitat, en saber fer servir la diversitat dels registres i les eines retòriques. Així pren consciència de la força del fet de dominar una llengua i de construir un discurs, bagatge important per a la seva vida personal i la seva participació en la vida com a ciutadà.

3. Competències disciplinàries

1. Conèixer les grans corrents de la història de la literatura i la successió dels principals corrents literaris i estètics a Europa.

2. Situar les obres en el seu context.

3. Enriquir la pròpia percepció dels textos pel fet de tenir en compte els contextos històric, social, artístic.

4. Comprendre la noció de moviment literari, i construir la noció de moviment cultural a partir de l'enriquiment d'aquest enfocament mitjançant l'establiment de vincles amb les altres expressions artístiques.

5. Conèixer les característiques dels moviments literaris i artístics més importants.

6. Prestar atenció a la gènesi i l'evolució dels gèneres literaris principals.

7. Reconèixer les tonalitats utilitzades més sovint (lírica, èpica, tràgica o còmica, patètica o irònica...) i vincular-les amb el context i la intenció de l'autor.

8. Descobrir els indicis textuais (llengua, elements culturals, ...) que permeten datar els textos.

9. Aprofundir en el domini de la llengua i les seves figures d'estil.

10. Exercir la reflexió personal mitjançant l'anàlisi dels textos.

11. Ampliar la cultura literària amb lectures personals.

12. Utilitzar els recursos documentals de tot tipus.

4. Continguts

Continguts conceptuals

I. Reflexió sobre la naturalesa i l'estatut del text literari

1. Què és un text literari? Reflexió sobre la noció de literatura enfront les altres formes d'art, els altres textos. Enfocament i evolucions.

2. Identitat i rol(s) de l'escriptor.

3. Text i temporalitat: el temps de l'escriptura el text i els seus contextos (històric, social, artístic).

3.1. El temps de la ficció.

3.2. El temps del lector: recepció, comprensió i interpretacions...

4. La complexitat de l'acte d'escriure: l'enunciat / la modelització / el punt de vista, relacions emissor / receptor, l'autor i les seves màscares, l'autor i el seu públic.

5. La noció de moviment literari i cultural.

II. Les formes literàries

1. Els gèneres literaris.

1.1 Novel·la i narrativa curta, conte, epopeia, poesia, faula, teatre..., les seves característiques i el vocabulari específic.

1.2 Formes i evolució dels tres gèneres principals:

1.2.1. la poesia.

1.2.2. la narrativa.

1.2.3. el teatre ...

2. Els tons: tràgic, patètic, còmic, irònic, líric, èpic, fantàstic ...

3. La noció de mite, de motiu o "topos": origen, constitució i evolució.

4. Les eines del llenguatge:

- consolidar les nocions fonamentals d'anàlisi del text i dominar-ne el vocabulari específic.

- les figures d'estil: de les més senzilles a les més subtils.

III. La literatura europea

1. Les obres fundadores: un patrimoni doble

1.1. L'herència judeocristiana: *la Bíblia*.

- 1.1.1. Els llibres que componen la Bíblia: formació, datació, context.

- 1.1.2. Els textos més fecunds en la representació figurada: *el Gènesi*: la creació del món, *els Evangelis*: la vida de Jesús ...

1.2 L'herència antiga.

Els grans gèneres i els mites fundadors:

- Homer i la poesia, el personatge d'Ulisses. Hesíode: la creació del món, el mite de Prometeu, Isop i la falla.

- El teatre: la tragèdia, Edip i Antígona ...

- L'herència llatina: La comèdia, Virgili i l'epopeia, l'eloqüència.

2. De la literatura medieval a l'humanisme

2.1 L'edat mitjana.

2.1.1 El context històric, polític, social. El lloc de l'església. La creació artística i la vida intel·lectual. La imatge a l'edat mitjana: la il·luminació, la perspectiva.

2.1.2 Els gèneres medievals:

- la narrativa medieval: de l'epopeia a la novel·la. La narrativa curta.

- històries i el sobrenatural. Religió i profà: el teatre.

- trobes i moral. La literatura satírica.

- la poesia: balades i rondós, el lirisme.

2.1.3 Textos i autors:

- *La chanson de Roland, Cantar del mio Cid, Tristany i Isolda* de Bérout, *Le lai du chèvrefeuille* de Marie de France, la *Queste del Saint-Graal*: el cicle arturià i Chrétien de Troyes, Martorell.

- G de Lorris, *Le roman de la rose*, Ramon Llull, Dante: *la Divina Comèdia*.

- *Le roman de Renart, El Corbacho*.

- March, Rutebeuf, Villon.

2.2 Renaixement i humanisme.

2.2.1 El context històric, polític, social. Les commocions: les grans descobertes, la redescoberta de l'antiguitat, el lloc de la religió. La creació artística i la vida intel·lectual, el quattrocento italià...

2.2.2 Textos i autors:

- *els precursors*, Boccaccio, *el Decameró*, Petrarca, Bernat Metge.

- *la recerca humanista*: Erasme, *Elogi de la follia*, More, *Utopia*, Rabelais, *Pantagruel*.

- *el trontoll del món cristià*: Machiavel, Luter et Calví, D'Aubigné, *les Tragiques*, textos sobre la colonització de Montaigne, Bartolomé de las Casas.

- *la renovació de les formes de la llengua*: L'Ariosto, *Orland furios*, els poetes de la Pléiade -Du Bellay, Ronsard-, Juan Boscán, Luis de Góngora.

3. El segle XVII

3.1. Barroc i classicisme.

3.1.1. El context històric, polític, social. La creació artística i la vida intel·lectual: la vida de la cort.

3.1.2. Barroc europeu i classicisme francès: característiques.

3.1.3. Autors i textos:

- Cervantes: *Don Quixot*, Scarron, Tristan L'Hermite.

- El segle del teatre: Shakespeare, Calderón, Molière, Racine.

- La reflexió moral: La Fontaine, Mme de Sévigné, La Bruyère.

4. El segle XVIII.

4.1 El moviment de les llums i el despertar d'una altra sensibilitat.

4.1.1 El context històric, polític, social. La creació artística i la vida intel·lectual: salons i cafès.

4.1.2 Debats i combats:

- els seus objectius, els gèneres privilegiats, les armes: la desviació dels gèneres, la ironia ...

- els autors: Montesquieu, Voltaire, Diderot i Rousseau, Swift, Feijoo.

4.1.3 El descobriment del jo: la novel·la (d'amor, epistolar...), el drama.

5. El segle XIX:

5.1 Del romanticisme al realisme.

5.1.1 El context històric, polític, social. La creació artística i la vida intel·lectual.

5.1.2 Un moviment europeu: característiques.

5.1.3 Lirisme i poesia: Goethe, Schiller, Heine, Wordsworth, Coleridge, Keats, Chateaubriand, Hugo, Musset, J de Espronceda y Delgado

5.1.4 Vers el simbolisme: naixement de la modernitat en la poesia: Baudelaire, Rimbaud ...

5.1.5 El segle de la novel·la: del desplegament de l'imaginari i del jo al realisme.

W. Scott, *Ivanhoe*, les germanes Brontë, (Poe, Hoffmann), Wilde ...

Dickens, Fontane, Balzac, Flaubert, Stendhal, Galdós.

- el naturalisme: Zola, Pardo Bazán, B. Ibáñez ...

6. El segle XX.

6.1 Modernitat, Surrealisme i exploracions contemporànies.

6.1.1 Context històric, polític, social.

6.1.2 La poesia: Apollinaire, els germans Machado, Eluard, Breton, Lorca, Alberti, Maragall, Michaux, Carner ...

6.2 De la novel·la al teatre.

6.2.1 Context històric, polític, social.

6.2.2 L'absurd: Camus, Pinter, Beckett, Ionesco ...

6.3 La novel·la.

6.3.1 Context històric, polític, social.

6.3.2 Recerques: Proust, Kafka, el *nouveau roman*, Hesse, Zweig, Mann, Huxley, R. Gómez de la Serna, Buzzati, Calvino ...

La novel·la americana, la novel·la llatinoamericana, la novel·la contemporània.

6.4 Literatura i compromís.

6.4.1 Context històric, polític, social.

6.4.2 Literatura i ideologies: Sartre, Brecht, Malraux, Grass, C. Riba, J. Pla.

6.4.3 La literatura marcada per la guerra, poesia de la resistència, literatura dels camps ...

IV. Una obertura fora d'Europa.

1. La literatura africana: Ch. Achebe, *Things fall Apart*. C. Laye, *L'enfant noir*.

2. La literatura asiàtica: Xingjian, *La montagne de l'âme*. V. S. Naipaul, *The Middle Passage*.

3. La literatura d'Oceania: P. White, *The Season at Sarsaparilla*.

Continguts procedimentals

1. Lectura personal d'obres literàries, almenys cinc durant el curs, algunes a iniciativa del professor i altres que a elecció de l'alumne.

2. Anàlisi de textos sota la direcció del professor on s'ha de donar importància a la contextualització.

3. Identificació dels tons literaris i els seus vincles amb el context i la visió de l'autor (utilització de la ironia en períodes de censura...).

4. Domini de les figures d'estil i identificació dels seus vincles amb el context sociohistòric (la lítote, la hipèrbole...).

5. Escripció d'invenció o de transposició d'un to a l'altre.

6. Estudi dels vincles entre les obres literàries i artístiques a través de documents iconogràfics, vídeos, visites a museus, pel·lícules ...

7. Elaboració per part de l'alumne de notes de lectura.

8. Ressenyes de lectures, espectacles, visites culturals ...

9. Utilització dels recursos documentals, especialment les tecnologies de la informació i la comunicació per a l'ensenyament.

10. Treball de recerca autònom. Elaboració d'un dossier (cf. infra).

11. Alternança entre el treball individual i el treball col·lectiu: l'alumne confronta la seva intuïció dels textos amb la reacció de l'ensenyant, la dels altres alumnes, amb altres documents.

Llengua i literatura angleses I i II

1. Introducció

L'aprenentatge d'una llengua en un medi institucional no pot dur a un domini de la llengua, idèntic al d'un locutor natiu. És el motiu pel qual el nivell de competència que s'espera que els joves europeus assoleixin a la fi dels seus estudis secundaris, es preveu necessàriament relatiu fins i tot a nivell de l'excel·lència. Al·ludim aquí al *Marc europeu comú de referència* per a les llengües, que presenta els diferents àmbits de competència i n'analitza els elements constitutius.

En el marc especial de l'escola, i d'acord amb les seves missions intel·lectuals i educatives fonamentals, a l'hora d'aplicar la llengua estrangera els textos s'organitzen, prioritàriament, al voltant dels continguts culturals. Aquests recorren a la història, la geografia, la política, la sociologia, l'economia, la literatura, les diferents arts, les ciències. D'aquesta manera, els aprenentatges lingüístics i culturals es troben vinculats i la reflexió sobre les societats de parla anglesa constitueix un objectiu considerablement mobilitzador i educatiu, que es pot assignar tant a les modalitats científiques o tecnològiques com a les generals o artístiques. Els suports són documents autèntics de tota mena: textuals o iconogràfics, àudio o vídeo. Aquesta prioritat té una aproximació alhora cultural i comunicacional, i la tria dels suports induïx a activitats essencialment discursives (contar, formular de nou, descriure, explicar, analitzar, comentar, argumentar, debatre, resumir, modificar el punt de vista, etc.)

2. Contribució a l'educació per a la ciutadania

La llengua oficial de l'Escola Andorrana és el català. La resta d'aprenentatges s'haurà doncs de construir a partir d'aquest coneixement de la llengua i de la cultura catalanes. En aquest sentit, l'aprenentatge de la llengua francesa s'inscriu en una construcció que inclou els objectius següents:

- aprendre les eines i les aptituds necessàries per a la comunicació lingüística a efectes vehiculars,

- conèixer altres cultures,

- adquirir tots els sabers disciplinaris i cognitius que s'hi relacionen.

Més enllà de la simple capacitat per dominar un codi lingüístic, sigui quin sigui, l'objectiu de l'Escola Andorrana és la formació global de l'alumne, un alumne format i preparat per dominar tant les llengües estrangeres com la comunicació amb els estrangers, un alumne posseïdor d'una sòlida cultura general i de sabers propis del seu món i també d'altres móns culturalment propers o llunyans.

La formació de l'alumne andorrà, pel que fa a les llengües vives, s'inscriu en unes finalitats de formació d'un ciutadà arrelat al seu país, per bé que amb totes les competències i actituds necessàries per a una ciutadania d'àmbit europeu i mundial, inscrita en uns valors forts, fonamentats en la universalitat, el saber i el coneixement, els valors de la democràcia i el respecte de les persones i les cultures.

Aquest alumne estarà format i preparat per a un procés de globalització, i inscriurà els seus aprenentatges lingüístics en una aproximació intercultural. Una formació per a la interculturalitat es defineix per un desenvolupament de característiques cognitives, afectives i actitudinals dels alumnes que no són limitades, sinó més aviat obertes a un creixement més enllà dels simples paràmetres psicològics d'una única cultura. Cal concebre la interculturalitat com un procés, una aptitud evolutiva per aprendre l'Altre, comprendre i assimilar nous sabers i habilitats susceptibles de modificar i millorar la nostra relació amb el món.

D'aquesta manera, l'ensenyament de les llengües s'integra a la resta dels ensenyaments generals i es relaciona amb ells a través d'una interdisciplinarietat raonada o construïda, sempre que sigui possible, en un projecte de formació global de l'alumne, sigui quina sigui la llengua.

Per bé que siguin comunes a totes les llengües, cal insistir molt especialment sobre aquestes exigències quan parlem de la llengua anglesa, una llengua anomenada "internacional", que no es pot

veure reduïda a una eina ensenyada amb una única finalitat vehicular, descontextualitzada i sense cultura. Així doncs, és molt important que l'aprenentatge sigui per a l'alumne l'ocasió de conscienciar-se de la molt gran diversitat lingüística i cultural dels móns anglòfons.

3. Competències disciplinàries

1. Participar en una situació de conversa.

2. Comprendre l'essencial de missatges orals o escrits en una llengua moderna.

3. Efectuar un treball interpretatiu que, més enllà del que és explícit, tindrà com objectiu una comprensió de l'implícit.

4. Presentar, formular de nou, explicar o comentar, de manera elaborada, per escrit o oralment, opinions o punts de vista, a partir de documents escrits o orals que comporten una informació o un conjunt d'informacions.

5. Defensar diferents punts de vista i opinions, conduir una argumentació.

4. Continguts

1r curs

1. Comunicació

1.1. La comprensió

Tant en l'escrit com en l'oral, es poden definir tres nivells de comprensió segons els suports que siguin triats i/o explotats pel seu contingut informatiu :

- comprensió global: identificar les informacions essencials del missatge (de què parlem? d'on ve el missatge? a qui va dirigit?).

- comprensió selectiva: cercar o verificar, a petició, informacions precises que permetin, per exemple, de resumir el document o omplir un qüestionari.

- comprensió del que és implícit: percebre la tonalitat del missatge, les intencions d'aquells que escriuen o parlen, allò que pressuposen i sobreenten, etc.

1.1.1. Comprensió oral

La diversitat dels suports i la seva creixent complexitat permeten de dur progressivament els alumnes a abordar

documents que no hauran estat preparats amb un treball previ. En poden localitzar els punts importants i alguns detalls pertinents gràcies a la major autonomia que han adquirit. Passen, progressivament, d'una comprensió global a una comprensió detallada. La interacció entre alumnes es desenvolupa i els dóna la possibilitat d'interrogar per aclarir una problemàtica, de fer precisar una frase o una idea. La reflexió dels alumnes sobre les seves pròpies dificultats i l'ajut que es presten entre ells es desenvolupen. La sensibilització, a diferents nivells de llengua, ofereix els mitjans de localitzar qui parla i en quin context.

Exemples de gèneres textuais: cançons, fragments d'obres de teatre, de pel·lícules, d'obres de ficció, fragments de debats televisius, de reportatges radiofònics, anuncis.

1.1.2. Comprensió escrita

En una primera fase, el descobriment de cada suport mobilitza totes les capacitats que són necessàries per a una comprensió global. La posada en comú dels coneixements, tant de lèxic com de gramàtica, afavoreix el treball interactiu i contribueix a una lectura més acurada que ha de dur l'alumne a apropiarse de dades culturals i lingüístiques.

Exemples de gèneres textuais: anunci publicitari, fulletons, guies turístiques, cartes, correus electrònics, articles de premsa, contes, novel·les curtes, novel·les, poemes, guions de pel·lícules.

El fet de recórrer a una lectura contínua de fragments d'obres representatives de la societat estudiada (novel·les curtes, capítols de novel·les, escenes d'obres de teatre, grans textos polítics, etc.) és, en el marc del programa cultural, un mitjà privilegiat per aprofundir en allò que constitueix les bases de la seva cultura i la seva organització social. Una selecció pertinent d'obres ofereix la possibilitat d'ampliar la reflexió si han inspirat una pel·lícula o una obra de teatre. Les relacions entre text, imatge, realització o escenificació, decorat (eventualment música) organitzen de manera estimulante els temes estudiats i permeten d'evidenciar els diversos punts de vista i aproximacions.

Exemples d'obres literàries i cinematogràfiques que es poden treballar en paral·lel: *The African Queen*, de C. S. Forester, filmada el 1951 per John Huston; *Forrest Gump*, de Winston Groom, filmada el 1994 per Robert Zemeckis; *Strangers on a Train*, de Patricia Highsmith, filmada el 1951 per Alfred Hitchcock; *One Flew Over the Cuckoo's Nest*, de Ken Kesey, filmada el 1975 per Milos Forman; *The Godfather*, de Mario Puzo, filmada el 1972 per Francis Ford Coppola; *The Graduate*, de Charles Webb, filmada el 1967 per Mike Nichols.

1.2. L'expressió

Ni per escrit ni oralment, l'expressió no es pot considerar el fruit d'una inspiració espontània. Tant per escrit com oralment, les activitats d'expressió s'han de preparar tant pel que fa a la forma (mitjans d'expressió) com pel que fa al fons (recapitulatiu dels arguments).

1.2.1. Expressió oral

Els documents treballats susciten reaccions dels alumnes. Prendre la paraula implica haver de buscar un vocabulari adaptat i estructures adequades. La llengua oral privilegia l'encadenament de frases simples, que juxtaposa més que no pas les organitza en un conjunt construït. L'argumentació també procedeix mitjançant una successió d'enunciats tot posant marques de contradicció, d'oposició, de coherència. La conversa recorre a les estratègies i els procediments específics de l'oral: formula de nou, interroga, demana explicacions o confirmacions. El vocabulari, en un inici poc precís, esdevé més ric. L'alumne s'ha de constituir progressivament i memoritzar un vocabulari actiu.

Exemples de gèneres textuais: converses telefòniques, discussions, debats, intercanvis sobre la interpretació d'un document presentat a classe, informes de debats, exposició oral després d'una investigació documental, presentació d'una lectura individual, etc.

1.2.2. Expressió escrita

Recórrer a dades específiques: un temps de reflexió més llarg que en l'expressió oral, una organització més elaborada dels enunciats. Aquests es complexifiquen i incorporen les eines pròpies de l'organització cronològica i

argumentativa (*before, after, although*) que necessiten reacondicionaments temporals o modals. S'organitzen en apartats i després en textos breus al voltant d'un tema de reflexió. Els encadenaments són més coherents i el vocabulari més precís.

Exemples de gèneres textuais: postals, cartes, correus electrònics, narracions, informes, cartes al director, biografies, articles de premsa, resums, tallers d'escriptura (expansió a partir d'una frase, continuar una pàgina d'una novel·la amb organització d'alternances de diàlegs, descripcions, narracions, pastitxos "a l'estil de").

2. Continguts lingüístics

Els documents autèntics, escrits o orals, destinats als alumnes esdevenen més llargs i més complexos i han de suscitar una reflexió més profunda i intercanvis més construïts. Cal fer una distinció entre gramàtica i lèxic de reconeixement, útil per comprendre els documents proposats, i gramàtica i lèxic de producció, indispensables per a l'expressió personal.

2.1. El lèxic i la gramàtica

El lèxic no s'adquireix de manera aleatòria. El vocabulari s'estudia en un context i, d'aquesta manera, l'alumne comprèn com els mots s'insereixen sintàcticament en l'enunciat. A més, aquest vocabulari es col·loca en xarxes mitjançant la derivació morfològica i amb el recurs a camps semàntics. El conjunt del treball suposa una feina regular amb diccionaris bilingües i unilingües.

L'alumne que es troba al final dels seus estudis secundaris, ja ha pres consciència de les especificitats més destacables de la llengua que estudia. Des d'aquesta perspectiva, una aproximació contrastiva el pot ajudar a aprofundir la seva flexió, ja que li permetrà de localitzar similituds i diferències entre la seva llengua materna i les llengües estrangeres que estudia.

La gramàtica sempre s'estudia a partir dels documents proposats i en el context d'utilització. L'alumne aprèn a agrupar els fenòmens lingüístics entorn a grans qüestions com l'organització temporal, modal, aspectual, dels enunciats, el sistema de la determinació nominal, els tipus

de complexificació de la sintaxi. Els nous coneixements s'han d'integrar als coneixements anteriors, per tal que l'alumne adquireixi una bona consciència de la coherència de l'organització lingüística i eviti, d'aquesta manera, el sentiment de repetició monòtona i d'estancament.

Es pot recórrer a un llibre de gramàtica de referència com ajut per personalitzar el procés d'aprenentatge.

2.2. Les varietats lingüístiques

Els alumnes es confronten a documents molt variats en la seva forma, estil, nivell de llengua: oral, escrit, periodístic, literari, noble, popular, contemporani o més antic, que pertanyen a varietats de llengua nacionals o regionals. Cal fer per manera que l'alumne es familiaritzi, a través del reconeixement, amb aquesta variació que fa la riquesa de la llengua. No obstant, la llengua de referència i expressió ha de romandre la norma estàndard.

2.3. L'enfocament contrastiu

L'enfocament contrastiu permet el vaivé constant d'una llengua a l'altra per comprendre millor les especificitats dels sistemes. Entre els exercicis possibles, un treball de traducció permet de subtitllar les anàlisis. El fet de practicar la traducció, tant directa com inversa, per a curts fragments de documents, escrits o orals, és un mitjà eficaç a l'hora de disuadir els alumnes de recórrer al calc per passar d'una llengua a l'altra.

També es pot utilitzar el mètode contrastiu en exercicis sobre informes, en una llengua, relatius a documents lliurats en una altra llengua.

3. Continguts culturals

Integrar un component cultural organitzat a l'ensenyament de l'anglès és una manera de relançar l'interès dels alumnes per l'estudi d'aquesta llengua, el que pot ser molt útil després d'uns quants anys d'aprenentatge. Tampoc, però, no s'ha de transformar la classe d'anglès en una classe magistral d'història, de literatura o de sociologia. Es tracta d'evidenciar, en el marc d'activitats de comprensió i expressió, les particularitats de la cultura dels països anglòfons i els contrastos amb la cultura materna. Llengua de Shakespeare i Conrad, Joyce

i Faulkner, Rushdie i Naipaul, l'anglès també ho és de James Ellroy i P.D. James, la llengua del cinema indi, australià i neozelandès.

No es pot ignorar que, a Europa, altres canals que l'escola, vehiculen la cultura dels països anglòfons. Això pot suscitar en els alumnes un sentiment excessiu de familiaritat i una reticència, conscient o no, a posar en entredit els estereotips.

Es tracta doncs de donar als alumnes un sistema de referències culturals propi per a cadascun dels països, la llengua oficial dels quals és l'anglès, i fer per manera que accedeixin a una millor comprensió dels seus habitants i les seves obres artístiques més importants. Els eixos de reflexió i els suports que es donen a continuació, són eventuais i possibles pistes d'explotació i no s'han de tractar, de cap de les maneres, de manera exhaustiva.

Primer eix possible: la memòria o tot allò que ha construït la cultura. Les ciutats i els indrets que poden il·lustrar aquest tema: l'imperi britànic (Delhi, Hong Kong), immigració i emigració (Irlanda, Nova York, Liverpool, Sydney)

Possibles suports. Fragments de: *True History of the Kelly Gang*, de Peter Carey, respecte d'Austràlia; *To The Island*, de Janet Frame, sobre Nova Zelanda; *Frigrant Harbour*, de John Lanchester, respecte de Hong Kong; *Angela's Ashes*, de Franck McCourt, sobre Irlanda; *An In-sular Possession*, de Timothy Mo, pel que fa a Hong Kong.

Segon eix possible: els intercanvis. Temes, ciutats, llocs que poden il·lustrar: el comerç, el turisme, el joc (Las Vegas, Atlantic City), els parcs nacionals i d'atracció, la moda (Londres, New York), la indústria del cinema (Hollywood, Bollywood), el món de l'espectacle (West End, Broadway)

Possibles suports. Fragments de: *The Tiger in The Smoke*, de Margery Allingham, sobre Londres; *New York Trilogy*, de Paul Auster, respecte de New York; *L.A. Confidential*, de James Elroy, sobre Los Angeles; *Mary Barton*, de Mrs Gaskell, pel que fa a Manchester; *Dubliners*, de James Joyce, sobre Dublín; *Tales of the City*, de Armistead Maupin, sobre San Francisco; *The Age of Innocence*, de

Edith Wharton, sobre Nova York; *The Bonfire of Vanities*, de Tom Wolfe, sobre Nova York.

Tercer eix possible: oposicions i revoltes. Contestació violenta o no de les estructures i les institucions. Els partits polítics, els sindicats, les associacions (RSPCA, Greenpeace), la cultura popular (literatura policíaca, jazz, blues, rock, protest songs, punk, rap, free jazz), literatura "compromesa", tipus de vida alternatius (beat generation, hippies, New Age), moviment d'alliberament no violents (Gandhi, Martin Luther King) o violents (ANC, Black Panthers, IRA), conflictes socials, moviments feministes.

Suports possibles. Fragments de: *I Knew Why the Caged Bird Sings*, de Maya Angelou; *Another Country*, de James Baldwin; *On the Road* i *The Dharma Bums*, de Jack Kerouac; *Jazz*, de Toni Morrison; *Cry the Beloved Country*, de Alan Paton; *Midnight Children*, de Salman Rushdie; *Saturday Night, Sunday Morning* i *The Loneliness of the Long Distance Runner*, d'Alan Silettoe; *A Room of One's Own*, de Virginia Woolf.

Segon curs

1. Comunicació

1.1. La comprensió

1.1.1. Comprensió oral

Cal continuar l'aprenentatge d'una estratègia de comprensió del significat amb l'objectiu de desenvolupar l'autonomia de l'alumne. Caldrà tenir cura, per tant, de presentar suports accessibles i alhora variats (diàlegs, converses de la vida quotidiana, entrevistes, discussions, ebats, testimoniatges, etc.), en què intervinguin diversos interlocutors i accents. La comprensió de l'oral ha de ser objecte d'avaluacions regulars.

1.1.2. Comprensió escrita

D'una banda, el professor s'ha d'esforçar en distingir a la seva classe allò que depèn de l'avaluació de la comprensió d'allò que depèn de l'ajut a la comprensió i, d'altra banda, els punts comuns a un mètode de comprensió de l'escrit i l'oral (anticipació, identificació i jerarquització de la informació, etc.). Aquesta competència també ha de donar lloc a avaluacions regulars a partir de suports

que no ultrapassin 300 mots, i l'objectiu dels quals consisteix en determinar el grau d'autonomia de l'alumne en aquest terreny.

1.2. L'expressió

1.2.1. Producció oral

Des d'ara ja es pot pretendre que un alumne sigui capaç d'explicar els principals punts d'una argumentació i intercanviar informacions amb un o diversos interlocutors i que respecti, per això, els codis sociolingüístics. A l'hora d'entrenar l'alumne per prendre la paraula en continu i intervenir en un diàleg, caldrà tenir en compte les característiques de la llengua oral que ja hagin estat treballades (paper de l'accentuació, ús de *gap fillers*, recurs a la reformulació, etc.)

1.2.2. Producció escrita

L'alumne ha de ser capaç de produir escrits de diferents tipus (narracions, cartes, correus electrònics, desenvolupaments argumentatius, etc.), i demostrar la seva capacitat a l'hora d'estructurar el seu pensament, organitzar la redacció de manera lògica i coherent, operar tries lexicals i sintàctiques relacionades amb les seves paraules. Activitats d'expansió (redactar un text a partir de notes) o de reducció (resumir un text, redactar un informe de debat) són entrenaments especialment útils. A més, el professor ha d'entrenar els alumnes a fer exercicis formals (treball sobre l'estructuració interna de l'apartat, encadenament dels apartats en un text).

2. Continguts lingüístics

Cal tenir en compte, d'una manera més específica que anteriorment, l'articulació entre el discurs escrit i el discurs oral i insistir, en especial, en les activitats de transferència d'un codi a l'altre.

Caldrà desenvolupar l'aproximació contrastiva, aplicada en el primer nivell, per fer palès tant les diferències en la o les llengües maternes de l'alumne i l'anglès com les diferències entre escrit i oral. No es tracta de cap manera de presentar aquestes característiques al llarg de llargues sessions de traducció o de classes magistrals, sinó de fer que l'alumne en copsi el funcionament en el context, en el marc dels documents estudiats.

3. Continguts culturals

Després d'haver explorat alguns aspectes determinants de les cultures anglòfones en el nivell anterior, és convenient considerar els lligams entre l'àrea anglòfona i la resta del món. El món angloparlant, en expansió contínua des de l'emergència dels Estats Units en tant que superpotència després de la segona guerra mundial, ha esdevingut encara més important amb l'acceleració de les noves tecnologies de la informació i la comunicació (Internet). Esdevinguda una llengua internacional, l'anglès ja rivalitza en alguns països amb la pròpia llengua nacional, per bé que, en contrapartida, rep aportacions externes que l'enriqueixen i la dinamitzen. Si bé és veritat que s'ha d'ensenyar un anglès estàndard, també cal que els alumnes s'adonin que aquesta llengua es troba en constant evolució.

El domini d'una llengua vehicular és un objectiu essencial, que no és incompatible, però, amb la necessària percepció de l'anglès com a llengua d'una o de diverses cultures. Des d'aquest punt de vista, es poden organitzar les relacions entre els països anglòfons i la resta del món al voltant de dos grans eixos, com a contactes i conflictes de cultures.

Els eixos de reflexions i suports que es donen a continuació constitueixen possibles pistes d'exploració i no s'han de tractar, de cap manera, de manera exhaustiva.

Contactes de cultures: l'exploració del món (Drake, Raleigh, Cook), el multiculturalisme (llibertat religiosa, Little Italy, Toronto), la integració (classe mitjana negra a Gran Bretanya), la Màfia, l'hibridisme, el mestissatge.

Possibles suports (textos): fragments de novel·les de Tony Hillerman (Indi navajo), de Kasuo Ishiguro (anglojaponès), de Rudyard Kipling, *Kim*; Hanif Kureishi, *The Buddha of Suburbia*; Zadie Smith, *White Teeth*; Salman Rushdie, *Fury*.

Possibles suports audiovisuals: documentals de televisió, *Bend It Like Beckham*, films de Stephen Frears o de Ken Loach, de Francis Ford Coppola .

Conflictes de cultures: l'expansió colonial britànica, la guerra freda, la guerra del Vietnam, les revoltes racials (Brixton,

Los Angeles), els moviments a favor dels drets cívics (Irlanda, Estats Units), els guetos, l'apartheid, les representacions col·lectives (11 de setembre de 2001).

Possibles suports (textos), fragments de: Chinua Achebe, *Things Fall Apart*; J.M. Coetzee, *Boyhood, Youth*; E.M. Foster, *A Passage to India*; Graham Greene, *The Quiet American*; Henry James, *The Europeans*; David Malouf, *Remembering Babylon*; VS Naipaul, *In a Free State*

Possibles suports audiovisuals: documentals de televisió, pel·lícules irlandeses i westerns de John Ford, pel·lícules de Spike Lee, etc.

Llengua i literatura castellanès I i II

1. Introducció

En ser la llengua castellana el vector d'una cultura i una història a escala planetària, el seu estudi ha de donar significat i alhora servir els continguts estudiats a història i geografia dels països de parla hispana, i això des de les primeres etapes.

Així doncs, els ensenyants tindran cura de donar una visió planetària del món hispànic, quant a la seva diversitat cultural, i no una visió etnocèntrica des d'Europa i, en especial, centrada en Espanya.

La classe de llengua castellana s'ha d'inscriure en un millor coneixement geogràfic i històric, literari i artístic del món occidental; no només vetllarà per aportar un domini lingüístic sinó també una visió real, i tan completa com sigui possible, del que és la llengua castellana en el Temps i en l'Espai, d'ahir i d'avui.

També es tindrà cura d'incloure els aspectes més contemporanis del món hispànic actual, a través del coneixement de l'actualitat o de la creació artística actual, cinematogràfica o audiovisual, de tots els països hispànics.

En els ensenyaments de llengua, sobretot al batxillerat, cal treballar les nocions de conflicte cultural, indigenisme, identitats múltiples, sincretisme, diferents relacions en el món i l'univers.

La literatura i les arts han de ser vectors d'aprenentatge de la llengua des de les primeres etapes, en què les arts visuals i musicals es poden privilegiar. També s'ha de tenir cura de no donar als alumnes una visió artística única del món hispànic, sinó més aviat una visió contrastada, diversa, complementària i lligada, el màxim possible, a la realitat històrica, econòmica i social.

Les noves tecnologies han de servir de recolzament en un dispositiu que afavoreixi aquest lligam reforçat amb el món hispànic actual en tota la seva diversitat i molt més enllà del simple contacte amb els hispanoparlants a Andorra.

Aquesta llengua té doncs una doble funcionalitat:

- la comunicació i el coneixement dels espais propers.
- la comunicació i el coneixement dels espais llunyans, en especial Amèrica.

2. Contribució a l'educació per a la ciutadania

En el sistema educatiu andorrà, l'objectiu de l'aprenentatge de les llengües és el coneixement de les llengües i de les cultures estrangeres, com també el domini de les competències que s'hi relacionen.

L'adquisició de qualsevol llengua s'inscriu doncs en una construcció amb els objectius següents:

- l'aprenentatge de les eines i de les aptituds necessàries per a la comunicació lingüística a efectes vehiculars,
- el coneixement d'altres cultures,
- l'adquisició de tots els sabers disciplinaris i cognitius que s'hi relacionen.

Més enllà de la simple capacitat per dominar un codi lingüístic, sigui quin sigui, l'objectiu de l'Escola Andorrana és el de la formació global de l'alumne. Un alumne format i preparat per dominar tant les llengües estrangeres com la comunicació amb els estrangers, un alumne posseïdor d'una sòlida cultura general i de sabers propis del seu món i també d'altres mons culturalment propers o llunyans.

La formació de l'alumne andorrà, pel que fa a les llengües modernes, s'inscriu

en unes finalitats de formació d'un ciutadà arrelat al seu país, per bé que amb totes les competències i les actituds necessàries per a una ciutadania d'àmbit europeu i mundial, inscrita en uns valors forts, fonamentats en la universalitat, el saber i el coneixement, els valors de la democràcia i el respecte de les persones i les cultures.

D'aquesta manera, l'ensenyament de les llengües s'ha d'integrar a la resta dels ensenyaments generals i relacionar-se amb ells a través d'una interdisciplinarietat raonada o construïda, sempre que sigui possible, en un projecte de formació global de l'alumne, sigui quina sigui la llengua.

L'objectiu de l'Escola Andorrana és la formació d'un ciutadà amb un màxim de competències en el camp de les llengües modernes; que domini la seva pròpia llengua i la seva cultura, les llengües i les cultures llatines com també totes aquelles que permetin, a nivell internacional, una obertura econòmica, política, humana i cultural.

3. Competències disciplinàries

1. Comprendre i ser capaç d'interpretar els nivells explícits i implícits d'un discurs escrit o oral en llengua castellana.

2. Participar a tot tipus de situacions de diàleg i adaptar el lèxic i l'entonació a l'interlocutor i a la pròpia situació comunicativa.

3. Expressar-se oralment i per escrit mitjançant diferents tipus de text, estructurar-los, utilitzar diferents mecanismes lingüístics per dotar-los de coherència i cohesió i adaptar-los a la situació comunicativa.

4. Llegir, visualitzar i comentar tot tipus de document escrit, oral, audiovisual o gràfic; identificar-ne el tema, evidenciar-ne les característiques formals i estètiques i indicar la complementarietat entre els recursos verbals i no verbals emprats.

5. Relacionar l'obra i l'autor de qualsevol tipus de document escrit, oral, audiovisual o gràfic, amb un context històric, polític, cultural i literari concret.

6. Defensar un punt de vista i conduir una argumentació.

7. Sintetitzar, tant a l'oral com a l'escrit, diferents tipus de textos formals i indicar-ne les idees principals, secundàries i la intenció comunicativa.

8. Aplicar les normes que regulen la gramàtica de la llengua castellana a textos orals i escrits a partir de les regles de morfologia, sintaxi, ortografia, prosòdia, fonètica i fonologia.

9. Classificar cronològicament els períodes més significatius de la història de la llengua castellana i evidenciar els trets fonamentals de cada període i la seva evolució fins a l'actualitat.

10. Documentar-se, tractar la informació de manera crítica i presentar-la amb mitjans tradicionals i amb les noves tecnologies de la informació i la comunicació.

11. Analitzar el lloc que ocupa la llengua castellana a Andorra, a Europa i en el món, a partir de criteris històrics, econòmics i polítics.

12. Relacionar la llengua castellana amb les altres llengües de l'Escola Andorrana.

4. Continguts

Primer curs

Continguts conceptuals

I. Llengua oral i escrita

1. La comunicació i el llenguatge: situar-se en un context, saber construir el seu pensament, enllaçar significat i significat.

2. El discurs oral: estudi i producció, adaptació a la situació de comunicació.

3. Comunicació escrita: anàlisi de produccions i de registres de llengua.

4. Tipologia del discurs: narració, descripció, argumentació, diàleg, etc.

5. Metodologies de l'anàlisi del discurs: lectura, lectura expressiva, esquemes, resums.

II. Reflexió sobre la llengua

1. La gramàtica.

1.1. Text, frase i mot.

1.2. Tipus de frases: Les proposicions simples i les proposicions compostes i subordinades.

1.3. Categories gramaticals.

1.4. Sintaxi: estructures i funcions.

2. Lèxic.

2.1. Estructura del mot: lexema i morfema.

2.2. Derivació i composició.

2.3. Camps lèxics i semàntics.

2.4. Lèxic i diccionari.

3. El significat.

4. L'etimologia: origen dels mots i evolució fonètica, morfològica i semàntica.

5. L'ortografia: reflexió metalingüística sobre les particularitats ortogràfiques.

III. Creació i discurs.

1. La literatura, les arts plàstiques i les creacions audiovisuals en una dimensió estètica i cultural.

2. Les literatures: literatura de l'oral, novel·la, novel·les curtes, lírica, la cançó, el teatre, el periodisme, el cinema; estructures, tècniques, procediments.

3. Estudi diacrònic dels moviments literaris a Espanya i de la seva història:

a. L'Espanya de les tres religions, l'edat mitjana (romances, Poema del Mío Cid, textos del Califat de Còrdova).

b. La novel·la picaresca del segle XVI (El Lazarillo de Tormes, Fernando de Rojas).

c. La novel·la moderna (Don Quijote de la Mancha, Don Miguel de Cervantes).

d. El teatre i la poesia del Segle d'or castellà (Lope de Vega, Don Luís de Góngora, Quevedo, Calderón de la Barca).

4. Tècniques de comentari, d'anàlisi de suports artístics, literaris, iconogràfics, pictòrics, periodístics, audiovisuals.

IV. Usos de la llengua

1. Els registres de llengua.

2. El lloc de la llengua espanyola en el món.

3. Els usos de la llengua en els diferents països hispanoparlants.

4. La tipologia dels discursos: literatura, administració, llengua del carrer.

Continguts procedimentals

1. Recollida i tractament de les informacions a partir de fonts escrites i orals, de documents audiovisuals i informàtics.

2. Lectura expressiva de textos de diversos tipus.

3. Anàlisi del discurs oral.

4. Anàlisi de textos escrits.

5. Tècniques de l'exposició oral a partir de diversos tipus de documents.

6. Comentari de text.

7. Producció i expressió de discursos orals.

8. Redacció i expressió de textos escrits.

9. Correcció de textos escrits i orals (paginació, entonació, tria de lèxic, morfosintaxi).

10. Estudi de la llengua castellana en la seva dimensió lingüística respecte de les altres llengües estudiades.

11. Estudi del lloc que ocupa la llengua castellana al Principat d'Andorra.

12. Lectura d'autors espanyols de la llista de temes i autors que es dona a continuació.

13. Treball a partir d'obres fílmiques.

14. Treball a partir de traduccions d'obres literàries.

15. Treball sobre formes artístiques contemporànies i clàssiques (pintura, cançons).

Segon curs

Continguts conceptuals

I. Llengua oral i escrita

1. Comunicació a l'oral i a l'escrit.

2. Tècnica del resum, del comentari, de la traducció, traducció directa i traducció inversa, del comentari comparat, eventualment introducció a l'exercici de la dissertació per als alumnes que hagin escollit la branca

de lletres i vulguin cursar estudis literaris a França.

II. Reflexió sobre la llengua

1. Història de la llengua.

2. Fonologia.

2.1 . Conceptes generals de fonologia i fonètica. La síl·laba.

2.2 . El sistema vocàlic - tònic i àton - i el sistema consonàntic.

2.3 . Fenòmens de contacte vocàlic i consonàntic.

3 Gramàtica.

3.1 . Estructura del text: els connectors.

3.2 . Frase composta: juxtaposició, coordinació i subordinació.

4 Lèxic.

4.1 . Relacions per al significat: polisèmia i homonímia, sinonímia i antonímia, hiperònim i hipònim.

4.2 . Formació del lèxic: mots vulgars, mots cultes.

4.3 . Locucions i frases fetes.

5. Comunicació no verbal i dimensió intercultural.

III. Discurs literari i artístic.

1. La literatura, les arts plàstiques, la pintura i el cinema en la seva dimensió de comunicació, des d'un punt de vista estètic i cultural.

2. Història i caracterització dels moviments i dels corrents artístics espanyols.

3. Estudi diacrònic dels moviments literaris a Espanya i Llatinoamèrica i de la seva història:

3.1 . Espanya.

a. La literatura del segle XVIII (Jovellanos, Fernando de Moratín).

b. Espanya i el romanticisme (Bécquer).

c. La generació del 98 (Unamuno, Azorín).

d. La generació del 27 (Salinas, Lorca, Guillén, Hernández, Alberti, Aleixandre).

e. El teatre i la novel·la contemporània abans de la transició (Goytisolo, Marsé, Delibes, Cela)

f. El teatre i la novel·la actual (Torrente Ballester, Gala, Pérez Reverte, Muñoz Molina).

3.2 . Llatinoamèrica.

a. El modernisme (Rubén Darío (Nicaragua)), els pares fundadors de la literatura Hispanoamericana (Gabriela Mistral (Xile)).

b. Les relacions entre l'ésser humà i la naturalesa (Horacio Quiroga (Uruguai), Rómulo Gallegos (Veneçuela)).

c. El real meravellós (Miguel Angel Asturias (Guatemala), Alejo Carpentier (Cuba)).

d. El real transfigurat (García Márquez (Colòmbia)).

e. L'indigenisme (José María Arguedas (Perú)).

f. La poesia compromesa (Nicolás Guillén (Cuba), Pablo Neruda (Xile)).

g. El teatre i la novel·la actual (Isabel Allende (Perú)).

4. Estructura, tècniques, elements d'estil i de retòrica.

5. Comentari i expressió.

IV. Usos de la llengua.

1. Coneixement dels diferents accents respecte de la norma lingüística del castellà.

Continguts procedimentals

1. Comprensió i lectura expressiva de textos periodístics i literaris.

2. Comprensió de formes orals de discurs.

3. Recollida i tractament de diferents fonts d'informació en llengua espanyola.

4. Utilització de les eines informàtiques i de totes les noves tecnologies.

5. Reproducció d'un missatge oral segons un model.

6. Reproducció d'un text escrit segons un model.

7. Redacció de textos escrits.

8. Lectura d'obres literàries (vegeu llista en annex).

9. Caracterització de gèneres literaris.

10. Treball a partir d'adaptacions cinematogràfiques d'obres literàries.

11. Treball sobre fragments d'obres o de les obres lligades a gèneres i a moviments artístics precisos, en interdisciplinarietat amb les altres llengües.

12. Comentari i anàlisi del text literari en relació amb el context de producció.

13. Producció adequada de textos escrits, de produccions àudio, audiovisuals, de documents destinats a Internet.

14. Identificació de funcionalitats lingüístiques.

15. Anàlisi sintàctica de la frase i els seus components.

16. Identificació oral i escrita de normes i les seves variants.

17. Pràctica de la traducció inversa i de la traducció directa gramatical.

18. Comprensió institucional, sociolingüística i psicolingüística d'una societat multicultural i plurilingüe a partir de l'exemple andorrà i del lloc que l'espanyol ocupa a Andorra.

Llengua i literatura catalanes I i II

1. Introducció

Com a llengua oficial d'Andorra, el català és la primera llengua a l'Escola Andorrana. És la llengua vehicular de la vida escolar i de la majoria dels ensenyaments. Per consegüent, l'assignatura *llengua i literatura catalanes* ha de donar preferència a la interactivitat entre l'estudi de la llengua i la cultura catalanes, la seva utilització didàctica a l'Escola Andorrana i el seu paper social a Andorra.

Aquest abast globalitzant, que ja és prou present a l'ensenyament obligatori, es reforça i s'estructura al batxillerat, on s'analitza i avalua, alhora que s'optimitza l'autonomia de l'alumne per tal que situï el seu projecte en un marc universitari, formatiu o laboral.

Aquest objectiu general s'assoleix aprofundint i ampliant els coneixements lingüístics, literaris i culturals de l'ensenyament obligatori que han de dur l'alumne, d'una banda, a dominar la llengua catalana, per escrit i oralment, i els seus referents, d'una manera precisa, rica, matisada, però també, i d'altra banda, a apropiari-se d'una cultura literària, artística, catalana en general, andorrana en particular.

A través de l'accés a textos i documents de naturalesa i origen diversos, mitjançant la utilització d'instruments, tècniques i recursos diversos, l'assignatura de llengua i literatura catalanes ha de dur l'alumne a:

- comprendre profundament tota mena de discurs, i - avaluar-los de manera crítica

- expressar i argumentar els seus propis criteris, i - contrastar-los amb els dels altres.

El projecte didàctic multilingüe, el context sociolingüístic del país, la composició pluricultural de la població d'Andorra, han de recolzar la llengua i la cultura del país, a través de l'assignatura de *llengua i literatura catalanes*, en el seu paper de referència per als alumnes de l'últim nivell educatiu de l'Escola Andorrana.

2. Contribució a l'educació per a la ciutadania

No es pot estudiar la llengua, la literatura i la cultura catalanes a Andorra, sense referir-se a una Andorra tradicional, encara en vigor, i sense tenir en compte la recent modernització del país, ja que ambdues generen una manera de ser, de viure, de dir que la llengua afaïçona i que la literatura, oral i escrita, evidencia. Així, de manera completament natural, pel simple joc de la comparació, s'ha de dur l'alumne a concebre la tradició i la modernitat fora dels estereotips, a apropiari-se del seu espai com a ciutadà responsable pels seus actes i que participa, a través de les seves produccions, a un desenvolupament sostenible.

Estudiar la llengua i la literatura, la cultura i els mitjans de comunicació a Andorra, és fer-ho a través d'una posició perifèrica en front dels centres norma-

litzadors. Això duu a incitar una reflexió recurrent, i a formalitzar-la al batxillerat, respecte de les nocions norma/variant, d'estàndard/estàndards, partint de les seves pròpies necessitats denominatives i comunicatives.

L'estudi i l'ús raonat del català constitueixen doncs, sobretot a les classes de batxillerat en què se la conceptualitza, una iniciació en viu i en directe insubstituïble respecte de l'alteritat, i és un entrenament pràctic per concebre, com a complementaris, diversitat i unitat, particular i universal.

La institucionalització del debat regulat, tant a classe de *llengua i literatura catalanes* com en qualsevol altra assignatura humanística del batxillerat, representa una formació a les normes democràtiques.

Es tracta, a partir d'una llengua i d'una cultura comunes, de fer per manera que l'assignatura *llengua i literatura catalanes* faci aparèixer i susciti, a partir de l'atenció a la diversitat, una consciència de ciutadania andorrana, oberta, dinàmica, generosa.

3. Competències disciplinàries

Al llarg de tota la seva escolaritat a la primera i la segona ensenyança, l'alumne ha adquirit progressivament les competències en llengua catalana i en cultura, relatives a Andorra i a les regions de parla catalana. Durant el batxillerat, es tracta, a totes les activitats de l'assignatura de *llengua i literatura catalanes*, de completar i ampliar aquestes competències, optimitzar-ne l'eficiència a fi i efecte d'assolir l'autonomia necessària per a la inserció universitària o al món laboral de l'alumne, en una perspectiva laboral i universitària.

Entre les competències que s'enumeren a continuació, algunes són generals, atès que es tracta de les quatre habilitats lingüístiques, és a dir comprendre i expressar-se per escrit i oralment, d'altres són pròpiament literàries i culturals.

Per bé que se citin en l'assignatura de *llengua i literatura catalanes* pel fet de ser estudiades més especialment, les competències que concerneixen la llengua vehicular de l'Escola Andorrana

afecten el conjunt de les disciplines i de la vida escolar en llengua catalana. El procediment per adquirir aquestes competències, com també la seva avaluació, no hauria de dependre únicament de l'assignatura de llengua.

1. Comprendre el significat literal d'un document com també el seu significat profund i implícit.

- identificar el document, el tipus de text.

- situar el document, el discurs com acte comunicatiu, determinar-ne l'emissor i el receptor i aclarir el context de la producció.

- resumir el contingut d'un document.

- esquematitzar l'organització d'un document.

- justificar el significat implícit i profund, a partir d'elements objectius (formals o contextuals, retòrics) i subjectius vinculats a la recepció.

2. Participar a tot tipus de conversa i discussió; demostrar la seva cortesia en respectar les normes de l'ortoèpia.

- fer preguntes durant una comunicació en viu o durant una telecomunicació a distància.

- respondre a preguntes durant una comunicació en viu o durant una telecomunicació a distància.

- formular opinions.

- expressar sentiments, gustos, preferències.

- expressar quantitats, qualitats.

- formular suggeriments, acceptacions, crítiques.

- adaptar el nivell de llengua (lèxic, fraseologia, entonació, pauses) a la situació de comunicació.

3. Expressar-se oralment i per escrit a través de diferents tipus de discursos, amb fluïdesa, correcció, coherència i en adequació amb les situacions comunicatives.

- resumir l'opinió d'una altra persona.

- sintetitzar un raonament, tot establint els connectors.

- formular de nou un discurs en funció del nou destinatari.

- demanar / donar informacions.

- demanar / donar consells.

- expressar una obligació, una prohibició; modular-les en funció del receptor.

4. Comprendre i comentar, de manera raonada, qualsevol tipus de text oral, escrit, document iconogràfic, audiovisual, i saber-ne apreciar la riquesa i la capacitat d'expressió de la llengua i dels recursos no verbals.

- identificar la naturalesa i el tema del text o del document.

- resumir / descriure el seu contingut explícit.

- extreure allò que és implícit en el text o el document, justificar-ho.

- avaluar l'abast del text o del document (destinatari, punts interessants).

- remarcar les característiques formals que fan l'originalitat/l'encant, l'eficàcia del text o del document.

- reconèixer aquestes característiques, agrupar-les, designar-les (entonació, gramàtica del text, mètrica, gramàtica de la imatge, registre)

- evidenciar la relació entre els recursos lingüístics i els recursos no verbals, i l'efecte que produeix el text o el document.

- expressar una apreciació, una opinió argumentades, del text o el document prèviament analitzat.

- produir un text escrit o oral, un document, que imiti un dels recursos verbals o no verbals assenyalats a l'anàlisi.

5. Apreciar críticament un autor, un creador, una obra literària, artística. Identificar els elements estètics del document, l'ús creatiu de la llengua i altres recursos, com també la seva relació amb una tradició cultural i un context de producció i de recepció.

- identificar el gènere de l'obra, qualificar-ne el registre a partir del fons i la forma.

- localitzar i citar els principals procediments creatius literaris, iconogràfics o artístics.

- mostrar com contribueixen a la bellesa de l'obra i explicar la impressió que produeixen en el lector, espectador.

- situar l'obra, l'autor, l'artista en el seu context de creació.

- comparar el context de creació amb el de recepció; reflexionar sobre l'evolució de l'abast de l'obra.

- contrastar l'obra analitzada amb d'altres obres contemporànies, o del mateix autor/creador, o del mateix gènere, o d'un tema semblant, eventualment en una altra llengua o procedent d'una altra cultura.

- presentar de manera organitzada el resultat d'aquesta comparació; apreciar el grau d'originalitat de l'obra analitzada.

6. Adoptar una actitud receptiva i oberta davant de les manifestacions literàries, culturals i artístiques, i apreciar-ne l'abast humanístic i la capacitat per representar el món exterior.

- reunir les dades objectives de la manifestació literària, cultural o artística (utilització del paratext, de fulletons de presentació, etc.) i exposar-les de manera escrita o oral.

- situar, descriure allò que sorprèn, que estranya, que xoca ... el que és més familiar, més conegut, més comú.

- intercanviar impressions, justificar-les a partir dels recursos de l'anàlisi, matisar-les (eventualment) després de l'intercanvi.

- reunir informacions sobre el procediment d'elaboració de la manifestació literària o artística.

- estudiar el seu vincle amb la realitat del seu temps, les contingències de l'indret de producció.

- apreciar-ne l'actualitat.

7. Identificar i situar cronològicament els principals períodes, els corrents, les obres i els autors de la literatura respecte de la resta de la producció.

- a partir de la localització i la identificació de les similituds entre les obres literàries contemporànies, deduir les característiques d'un moviment, d'un període.

- recuperar les característiques d'un moviment, d'un període en diferents obres: literàries, iconogràfiques, artístiques.

- atribuir una obra a un període, un moviment.

- reunir informacions per tal de contextualitzar el moviment.

- comparar obres de creació catalana d'un moviment o d'un període concret amb els seus homòlegs en d'altres llengües i cultures.

- conèixer els trets diferencials dels principals períodes i dels principals moviments de la literatura catalana.

- conèixer el seu ordre i successió cronològica.

- (saber) utilitzar llibres d'història de la literatura.

8. Utilitzar el coneixement i la pràctica de la llengua en els mitjans de comunicació, de manera a integrar-los o bé fer-ne una apreciació crítica.

- identificar els gèneres periodístics i de mitjans de comunicació en general.

- identificar-ne els emissors i els receptors.

- identificar els registres, els nivells de llengua, les variants utilitzades en els mitjans de comunicació.

- apreciar el grau d'adequació dels registres, els nivells de llengua, les variants respecte dels gèneres concernits i els destinataris.

- escriure, elaborar de nou un document de comunicació, tot adaptant la llengua (registre, nivells, norma, eventualment grafisme, ritme de paraula, entonació) a canvis de destinatari, espai de comunicació, o mitjà d'emissió.

- avaluar el grau d'adequació dels registres, els nivells de llengua, les variants respecte dels gèneres, si és necessari, i respecte de la naturalesa del mitjà de comunicació, el destinatari, el tipus de document (i respecte a d'altres paràmetres útils durant la vigència del document).

9. Escoltar i comprendre els judicis manifestats, intercanviar opinions i punts de vista i presentar els punts de

vista de manera clara, ordenada i coherent.

- prendre apunts a partir d'un text o d'una presentació oral de tipus argumental.
- fer-ne el resum escrit o oral tot respectant l'ordre de les idees i els lligams lògics.
- exposar oralment un tema: expressar els seus sentiments, les seves impressions i el seu punt de vista segons una progressió raonada.
- participar a un debat regulat.
- ser el moderador en un debat.

10. Restituir oralment, de manera expressiva, textos de caràcter formal i literari amb la pronunciació, l'entonació i la prosòdia correctes.

- llegir en veu alta textos en prosa, de tipus narratiu o documental.
- llegir o recitar poemes.
- restituir oralment textos de teatre.
- produir oralment textos argumentals.

11. Reunir, seleccionar, tractar la informació amb un esperit crític.

- identificar de manera precisa el tema de la recerca, si cal, dividir-lo en mots clau.
- utilitzar fitxers bibliogràfics manuals o informàtics.
- utilitzar diccionaris de llengua i diccionaris enciclopèdics en suport paper i informàtic.
- utilitzar fonts de documentació llibresques, sonores o multimèdiàtiques.
- indicar amb precisió les referències de les fonts consultades.
- buscar elements que permetin de determinar les condicions de producció del document consultat, el públic destinatari, per apreciar-ne el grau de fiabilitat.
- contrastar fonts documentals diferents relatives a un mateix tema.

12. Utilitzar els processadors informàtics per elaborar i presentar produccions individuals o col·lectives.

- utilitzar els tractaments de text.

- utilitzar correctors.
- utilitzar i construir bases de dades.
- utilitzar fulls de càlcul per presentar dades en xifres.
- utilitzar quadres de doble entrada.
- utilitzar eines auxiliars: tipus de lletres, colors, gruixos, fletxes, quadres, paleta gràfica, ...
- utilitzar programaris d'assistència per ordinador (edició, premsa).

- realitzar, individualment o en grup, un informe, un cartell o un fresc, una pàgina web, una documentació informatitzada per acompanyar/guiar una exposició oral (PAO); realitzar un diari en grup.

13. Reflexionar sobre els components textuais, morfosintàctics, lèxics, semàntics, fonològics, ortogràfics de la llengua catalana, tot comparant-los amb els d'altres llengües presents a l'Escola Andorrana i, eventualment, en el país, amb la finalitat d'accelerar el raonament metalingüístic i millorar les produccions.

- evidenciar la progressió d'un text mitjançant la identificació dels marcadors i dels connectors.
- vincular la naturalesa del text / el discurs als seus components gramaticals.
- identificar i utilitzar les subordinacions, sobretot en un discurs argumental.
- identificar i utilitzar les modalitats verbals, sobretot en la narració, l'informe.
- fer una aproximació del vocabulari a través de camps lexicals i camps semàntics per tal d'ampliar, de precisar-ne l'ús.
- reconèixer les especificitats fonològiques del català (tònic, graus d'obertura de les vocals, vocal neutra, consonants sordes i sonores sobretot), i contrastar-les amb d'altres llengües estudiades o amb llengües d'ús.
- identificar a través de la fonologia, la morfologia, el lèxic, a quina varietat dialectal del català pertany un discurs.
- conèixer les normes ortogràfiques del català actual (principalment els apòstrofes i els accents gràfics).

15. Comprendre i memoritzar, de manera organitzada, els trets fonamentals de la història i l'evolució de la llengua catalana, respecte d'altres llengües de l'Escola Andorrana, essencialment el llatí i les llengües romàniques, o bé les llengües que són presents al si de la població andorrana.

- aproximar-se a l'origen de l'evolució fonètica, semàntica dels mots catalans contrastant-los amb d'altres llengües estudiades o conegudes, sobretot el llatí i les llengües romàniques.
- utilitzar, segons les necessitats, diccionaris etimològics, diccionaris històrics de la llengua, diccionaris normatius, diccionaris descriptius, glossaris, llibres de vocabulari i de lèxic especialitzats.

- aproximar-se a la història de la correspondència so-grafia en llengua catalana, i, ocasionalment, comparar-la amb d'altres llengües estudiades o conegudes.

- adquirir nocions de notació fonètica.
- conèixer les principals etapes de la normalització del català, les funcions essencials de l'Institut d'Estudis Catalans

16. Reflexionar sobre l'estatut i la situació de la llengua catalana a Andorra, als països catalans, en un marc europeu i universal.

- conèixer els principals eixos de les polítiques lingüístiques d'Andorra i d'altres països de parla catalana, comparar-les entre ells i, eventualment, amb les polítiques lingüístiques d'altres territoris.
- conèixer comparativament l'estatut de la llengua catalana en els diferents territoris on es parla.
- reflexionar sobre les implicacions del caràcter oficial de la llengua catalana a Andorra, a nivell europeu i mundial.
- estudiar la situació sociolingüística d'Andorra.

17. Observar i apreciar la diversitat lingüística i, en especial, reflexionar sobre les interferències entre les llengües en contacte a partir de la realitat de l'entorn.

- precisar els conceptes següents (o bé conceptualitzar les pràctiques) a partir de l'observació de la situació lingüística a Andorra: llengua oficial, llengua d'ús comú, bilingüisme, plurilingüisme, diglòssia.

- reflexionar sobre els procediments d'aprenentatge de les llengües partint de l'experiència pròpia i apreciar les interllengües.

- sensibilitzar-se en la vida de la llengua a través de l'aproximació als fenòmens de calcs i manlleus entre les llengües en contacte en el marc andorrà i observar, identificar, explicar aquests fenòmens.

- estipular normes de correcció (auto-correcció) calcs i manlleus no acadèmics.

- realitzar lèxics multilingües d'àmbits definits.

- entrenar-se a traduir, tot evitant els calcs semàntics i sintàctics.

- utilitzar de manera lúdica, tant en l'escrit com en l'oral, calcs, manlleus, produccions interlingüístiques.

4. Continguts

Primer curs

Continguts conceptuals

1. Llengua oral i escrita

1.1. Comunicació i llenguatge: situació, elements de comunicació i intenció comunicativa; relació entre significat i significat.

1.2. El missatge oral: estudi i producció, conformitat a la situació comunicativa i correcció, ús espontani, ús planificat.

1.3. La comunicació escrita: estudi i producció, criteris d'adequació a la situació comunicativa, criteris de correcció, produccions escrites lliures, produccions escrites dirigides.

1.4. Tipologia dels discursos: narració, descripció, argumentació, exposició, diàleg, instrucció...

1.5. Tècniques auxiliars per comprendre els discursos: la lectura, la producció oral, el tema, el resum, l'esquema.

2. Reflexió sobre la llengua

2.1. La gramàtica textual.

2.2. L'estructura de la frase.

2.3. L'estructura de la frase simple i de la frase complexa.

2.4. Funcions i relacions sintàctiques i semàntiques.

2.5. Lèxic i semàntica: origen, formació, evolució semàntica dels mots.

2.6. Les convencions ortogràfiques: nocions d'història comparada de l'ortografia, algunes especificitats gràfiques del català.

3. Discurs creatiu

3.1. La literatura, les creacions audiovisuals com fenomen de comunicació, estètic i cultural.

3.2. Les formes literàries: literatura oral, narrativa, poesia, cançó, teatre, assaig, periodisme. La creació iconogràfica, cinematogràfica, audiovisual. Estructures, tècniques, recursos formals, tonalitats.

3.3. Estudi diacrònic dels moviments literaris i creatius: autors i obres del segle XX.

3.4. Tècniques auxiliars d'aproximació al discurs creatiu: comentari, seqüenciació, comparació, imitació.

4. Usos de la llengua

4.1. La variació lingüística.

4.2. Els registres lingüístics.

4.3. La llengua catalana a Andorra: estatut i situació.

4.4. Ús literari, ús en els mitjans de comunicació, ús administratiu, usos comuns.

Continguts procedimentals

1. Recull, selecció i tractament de fonts orals, escrites, audiovisuals, informàtiques.

2. Lectura expressiva i comprensiva de textos formals i literaris.

3. Interpretació de discursos o missatges orals formals.

4. Interpretació, ampliació, canvi de focalització dels textos escrits formals.

5. Presentacions orals, amb el recolzament de documents iconogràfics, auditiu, multimèdia.

6. Anàlisi del text, la frase i els seus elements.

7. Producció, enregistrament i reproducció eventual de missatges orals formals, utilitzant el model adequat.

8. Producció de textos escrits de caràcter formal, en el model adequat, amb o sense l'ajut d'eines informàtiques.

9. Correcció de textos escrits i discursos orals amb normes de paginació i ortografia (en l'escrit), d'entonació (en l'oral), de lèxic, de morfosintaxi.

10. Confrontació dels conceptes lingüístics amb els d'altres llengües estudiades o presents en l'entorn.

11. Anàlisi de la situació de la llengua catalana a Andorra.

12. Realització i buidat d'enquestes de tipus dialectològic i sociolingüístic.

13. Lectura guiada d'autors actuals de la llengua catalana, en especial autors andorrans i audició de cançons

14. Lectura personal d'obres actuals en català o d'adaptacions d'obres antigues (recull de narracions, d'articles, de poemes, de cançons).

15. Veure i analitzar obres cinematogràfiques adaptades de la literatura.

16. Lectura d'autors actuals universals (en especial en les llengües no estudiades a l'Escola Andorrana) traduïdes al català.

17. Visualització de la totalitat o de fragments de pel·lícules catalanes o de pel·lícules doblades al català.

18. Anàlisi i interpretació de textos literaris, cançons, pel·lícules, tenint en compte els contextos en què se situen.

19. Producció de textos literaris / creatius, de documents àudio o multimèdia, d'acord amb les estructures del gènere, amb les tècniques i els recursos corresponents.

20. Anàlisi i producció d'exposicions orals argumentades: enunciat del problema, introducció, il·lustració del desenvolupament, conclusió, connexions lògiques.

21. Ressenya en català d'obres i documents produïts en una de les llengües estudiades.

22. Anàlisi de traduccions al català o a partir del català d'obres literàries, musicals, cinematogràfiques.

Segon curs

Continguts conceptuals

1. Llengua oral i escrita

1.1. Comunicació escrita i oral, el discurs, el text.

1.2. Tècniques auxiliars: el resum, l'esquema, l'estructura, el comentari crític, la transposició, la traducció, la comparació.

2. Reflexió sobre la llengua

2.1. Variants geolingüístiques.

2.2. Història de la llengua.

2.3. Filologia: fenòmens fonètics i analògics.

2.4. Els sons: articulació, representació.

2.5. La frase complexa: juxtaposició, coordinació, subordinació, conjuncions i pronoms relatius.

2.6. Lèxic i semàntica.

2.7. La comunicació no verbal la seva dimensió intercultural.

3. Discurs literari i cinematogràfic

3.1. La literatura i el cinema com a fenomen de comunicació, estètic i cultural.

3.2. Característiques essencials dels períodes, els moviments i els corrents més importants de la literatura catalana, des dels seus orígens fins al segle XIX, com també els autors i les obres més significatius dels diferents gèneres.

3.3. Estructures, tècniques, recursos estilístics i retòrics.

3.4. Comentari literari, comparació d'obres (cinema i literatura en especial), estudis monogràfics, sinopsis diacròniques i sincròniques.

3.5. Aproximació a la literatura oral, dels gèneres populars i del seu naixement fins als nostres dies, en la literatura

(en especial la literatura andorrana), el cinema...

4. Usos de la llengua

4.1. La variació lingüística: dialectes i registres.

4.2. Llenguatge de grups, llenguatge d'especialitat.

4.3. Norma, estàndard.

4.4. Multilingüisme, plurilingüisme, llengües en contacte.

4.5. Estatut de la llengua, de les llengües.

Continguts procedimentals

1. Comprensió i lectura expressiva de textos formals i literaris.

2. Interpretació de discursos o missatges orals formals.

3. Explicitació i resum de discursos orals i escrits.

4. Recull de textos en fonts i llengües diverses, selecció, tractament de la informació manualment i amb mitjans informàtics.

5. Producció de missatges orals, formals, segons els estàndards.

6. Producció de textos escrits de caràcter formal, segons els estàndards.

7. Producció, paginació, correcció de textos escrits, amb les eines tradicionals i informàtiques.

8. Lectura d'obres, fragments d'obres, adaptacions d'obres d'autors catalans des dels orígens fins al segle XIX.

9. Lectura i audició de produccions de la literatura popular, en especial de l'andorrana.

10. Lectura de produccions literàries andorranes o que parlin d'Andorra, relacionades amb la literatura oral i el període que s'estipula al punt 8.

11. Lectura d'obres completes o fragments, que corresponguin als gèneres i als períodes que s'estipulen en els punts 8 i 10, llegir literatures estrangeres traduïdes a la llengua catalana.

12. Visualització de pel·lícules adaptades d'obres literàries i produccions culturals, esmentades en els punts 10 i 11, o

l'acció de les quals se situa durant els períodes estudiats.

13. Anàlisi i interpretació de textos de la literatura oral i escrita, tot i tenint en compte les condicions de producció i recepció.

14. Producció de textos literaris, documents àudio, audiovisuals, pàgines Internet, d'acord amb les estructures del gènere, els recursos lingüístics, estilístics i retòrics corresponents.

15. Identificació d'unitats lingüístiques, les seves funcions i les seves relacions.

16. Anàlisi de la frase i els seus elements.

17. Identificació, oralment i per escrit de l'estàndard i les variants.

18. Pràctica i anàlisi de la traducció al o del català.

19. Aproximació contrastiva dels conceptes lingüístics, entre el català i les altres llengües estudiades a l'Escola Andorrana o presents al si de la població.

20. Aproximació institucional, sociolingüística i psicolingüística d'una societat multilingüe i pluricultural partint de l'exemple andorrà.

Llengua i literatura franceses I i II

1. Introducció

L'ensenyament de l'assignatura de *llengua i literatura franceses I i II* que s'imparteix a batxillerat, participa a les finalitats generals de l'educació i pretén que l'alumne pugui adquirir un major domini de la llengua, descobrir o aprofundir en la literatura en llengua francesa, ampliar la seva cultura i, alhora, ajudar-lo a construir el seu pensament.

L'ensenyament de la llengua i la literatura franceses ha de permetre a l'alumne adquirir una autonomia, tant lingüística com intel·lectual, per poder abordar amb profit i benefici, documents d'àmbit divers i exercir les seves facultats de judici gràcies a una llengua rica i variada. També contribueix a formar una cultura a través de la lectura de textos de tota mena i, en especial, d'obres literàries de les quals extreu el significat.

Afavoreix la formació personal de l'alumne ja que dona a cada un d'ells, ocasions de descobrir-se a si mateix i de comprendre millor els altres. En aquest sentit, la literatura i la producció audiovisual en llengua francesa ofereixen un ampli ventall d'obres on triar i que són susceptibles de facilitar aquesta reflexió sobre si mateix.

A nivell social, afavoreix la integració del jove andorrà en la societat contemporània i contribueix a la seva formació com a ciutadà europeu, a través del coneixement de la llengua i la cultura d'un dels seus veïns propers al qual, de vegades, la història ha vinculat estretament.

El domini de la llengua, condició primera per poder accedir als textos i l'expressió de si mateix, és una finalitat primordial. L'alumne ha de poder intervenir en la comunicació com a oient, lector, locutor i redactor. També ha d'adquirir competències per expressar i estructurar el seu pensament, donar un judici motivat o defensar una posició personal. Per tot això, el perfeccionament lingüístic exigeix que l'adquisició i el domini d'una llengua es realitzin conjuntament amb la introducció a les realitats culturals i la civilització del país del qual s'estudia la llengua.

La història literària i cultural ha de permetre als alumnes fer seva una part de l'herència cultural europea en la que viuen, però també ha de facilitar una obertura sobre l'espai francòfon. Implica haver de relacionar textos literaris i textos no literaris, i confrontar-los a d'altres llenguatges, en especial el de la imatge.

L'ensenyament de la llengua i la literatura franceses es troba confrontat a una veritable dificultat, ja que s'imparteix a alumnes que tenen una pràctica de la llengua heterogènia i que tenen prioritats diferents en funció de currículums diferents. Per a alguns es tracta, essencialment, d'un enriquiment personal mentre que, per a d'altres, contribueix a un veritable projecte d'estudi o professional. El professor és qui haurà d'adaptar els continguts proposats i les seves exigències en funció de la modalitat cursada per l'alumne i del seu projecte de futur.

No obstant, tant si es tracta de desenvolupar les competències dels alumnes

en matèria de comunicació oral i escrita, d'adquirir un bagatge cultural, com de desenvolupar la seva sensibilitat literària i la seva opinió personal, tots aquests coneixements han de respondre a una doble finalitat, procurar-los un enriquiment en el present alhora que ser un avantatge per al seu futur.

En tractar-se d'una assignatura que es complementa amb d'altres ensenyaments impartits en francès, l'assignatura de *llengua i literatura franceses I i II* ha de permetre els alumnes aprofundir en la seva pràctica de la llengua i obrir-los a aspectes culturals i literaris específics. També ha d'establir relacions amb la resta de llengües estudiades i proposar, en especial als alumnes que cursen la modalitat de Batxillerat humanístic i lingüístic, una reflexió sobre els sistemes lingüístics.

Alguns d'aquests alumnes continuaran els seus estudis universitaris a França. Per a aquests, és important que en finalitzar els seus estudis secundaris, tinguin un coneixement aprofundit de la llengua i la cultura franceses i que l'Escola Andorrana els doni la possibilitat de familiaritzar-se amb una aproximació a la literatura i els tipus d'anàlisi i exercicis que es practiquen a l'altre costat dels Pirineus. En definitiva, aquest ensenyament pot participar realment en una millor integració dels alumnes al món laboral i/o als estudis universitaris.

Per poder respondre a aquests objectius, sembla essencial no compartimentar l'aproximació dels diversos àmbits d'expressió –literatura, llengua, arts–, diversificar els suports proposats per a aquest ensenyament –textos literaris o no, documents iconogràfics, vídeos, pel·lícules i també, però, centrar les diverses activitats de classe? la lectura, l'escriptura, l'oral i el treball sobre la llengua – al voltant d'un mateix objecte d'estudi: tema, genere o corrent literari.

D'aquesta manera, tant l'estudi de la llengua i la literatura com el descobriment de la cultura francesa en els seus aspectes més diversos, contribuiran a desenvolupar les competències dels alumnes des del punt de vista de la qualitat de la seva expressió, la seva maduresa intel·lectual, el seu enriquiment

cultural i el desenvolupament de la seva creativitat.

2. Contribució a l'educació per a la ciutadania

Des d'aquestes perspectives, l'ensenyament de la llengua i la literatura franceses contribueix a conscienciar l'alumne i fer desenvolupi valors i actituds essencials per a la seva educació com a ciutadà.

Aquest ensenyament contribueix a la seva obertura intel·lectual a través de l'interès i la curiositat que suscita en ell una altra cultura, i gràcies a la comprensió que permet de les manifestacions literàries i artístiques d'una civilització. Així, afavoreix el desenvolupament de la seva sensibilitat i el reconeixement dels lligams que hi ha entre les diverses expressions d'aquesta cultura: tipus de vida, literatura, altres arts. A través del contacte privilegiat que estableix amb la literatura, l'alumne descobreix la importància del contacte amb les obres com a font d'enriquiment personal i el rigor necessari per comprendre els textos. Aleshores, comprèn millor com l'estudi dels contextos? històric, sociocultural? ajuda a comprendre una obra a fons. Per copsar aquests diversos àmbits, desenvolupa el seu esperit crític i la seva creativitat, sobretot amb la utilització de les diverses fonts d'informació i de les noves tecnologies.

A través de la confrontació amb d'altres modes de percepció de la realitat, alhora diferents i pròxims, aquest ensenyament contribueix a la descoberta d'un mateix i a la formació per a la vida en societat: Permet a l'alumne prendre consciència dels seus propis valors i de la seva relativitat en el contacte amb d'altres maneres de pensar i viure en societat. També l'ajuda a copsar la diversitat, a través del temps i l'espai, de les expressions humanes i els codis que les regulen. La identificació dels elements culturals que han afaïçonat, al mateix temps, Andorra i França, revela a l'alumne que pertanyen a una cultura comú, i això li permet comprendre millor l'Europa llatina.

També permet a cadascú adquirir un millor domini dels "instruments" de la comunicació. Mitjançant l'estudi de la

llengua francesa ? etimologia, estructures morfosintàctiques ? i les relacions que pot establir amb el català, enriqueix la seva percepció dels fenòmens lingüístics i adquireix eines per poder aprofundir en la comprensió de la seva pròpia llengua i comparar-la amb les llengües romàniques que coneix. Amb l'anàlisi aprofundida dels textos ?retòrica, tonalitats?, i a través de l'exigència d'organització de la seva pròpia expressió, aquest ensenyament ajuda a conscienciar-se sobre la força que té un llenguatge dominant i un discurs construït. Així, desenvolupa la seva capacitat per reflexionar, argumentar i deliberar millor, elements cabdals per a la seva vida personal i la seva participació a la vida de la comunitat.

3. Competències disciplinàries

Les finalitats de l'ensenyament de la llengua i la literatura franceses consisteixen doncs en dominar la llengua, apropiari-se de la cultura i la literatura franceses, formar l'alumne des d'un punt de vista personal. En finalitzar el segon curs del batxillerat, l'alumne ha d'haver adquirit competències en diversos àmbits.

En l'àmbit de la comprensió, l'alumne té la competència de copsar el sentit literal d'un document oral o escrit (conversa, text literari o no, pel·lícula) així com el seu significat profund o implícit. Per aconseguir-ho, ha d'haver après a comprendre i identificar diferents tipus de textos (narratiu, descriptiu, informatiu, explicatiu, injuntiu) i els procediments retòrics emprats. També ha d'haver adquirit eines que li permetin precisar la seva percepció de la realitat i aprofundir en el coneixement de si mateix.

En l'àmbit de l'expressió, l'alumne ha d'haver adquirit la competència, tant oral com escrita, per explicar el que ha vist, sentit o llegit i formular una opinió personal: ha de ser capaç de valorar allò que és essencial amb unes quantes paraules distingir les idees principals de les idees secundàries i emetre un judici motivat i argumentat amb l'ajut d'exemples precisos. Ha d'haver après a identificar els diferents registres de la llengua i a expressar-se de manera correcta i coherent en un discurs organitzat.

L'alumne també ha d'haver desenvolupat competències per adquirir, de manera autònoma, nous coneixements lingüístics i culturals: utilitzar les diverses fonts d'informació (diccionaris, premsa, enciclopèdies, CD-Rom, Internet) i ampliar la seva cultura francesa a través del contacte amb les pròpies obres: literatura, pel·lícules, arts. D'aquesta manera, podrà conèixer algunes de les obres més significatives del *génie français* o de la francofonia.

Pel que fa als coneixements adquirits més específicament literaris, l'alumne ha d'haver assolit la competència de reconèixer els gèneres literaris així com les tonalitats més freqüentment utilitzades (lírica, èpica, tràgica o còmica, patètica i irònica). Ha de saber abordar un text narratiu, poètic o teatral i conèixer els escriptors francesos més importants.

Els alumnes de la modalitat de Batxillerat humanístic i lingüístic i aquells que tenen previst cursar estudis universitaris d'aquest tipus a França, hauran de conèixer els principals moviments literaris del segle XVI al segle XX i les seves característiques. Han de ser capaços de proposar un comentari de text literari, oral i escrit i saber reflexionar sobre el funcionament de la llengua francesa (a nivell sintàctic, lexical...) i relacionar-la amb les altres llengües estudiades, en especial el llatí, el català i el castellà.

4. Continguts

Primer curs

Continguts conceptuals

I. Llengua oral i escrita

1. Llenguatge i comunicació

- situació, elements de comunicació i intencionalitat comunicativa

2. Comunicació no lingüística: el gest, la posició corporal, l'entonació, la mirada

3. Llengua oral

- ús espontani i ús planificat

4. Tipologies textuais

- narració, descripció, exposició, diàleg, injunció, carta

5. L'estudi de l'argumentació

- la construcció, els connectors lògics

6. Tècniques auxiliars

- el subjecte, l'esquema i l'estructura

II. Reflexió sobre la llengua

1. Sons i fonemes

2. Les frases i els seus elements

3. Lèxic i semàntica: la formació dels mots, origen, famílies de mots. Noció de camp lexical i de camp semàntic

4. Les convencions ortogràfiques: les concordances simples, els homònims més habituals

III. Discurs literari i coneixements culturals

1. La literatura com a fenomen comunicatiu, estètic i cultural.

2. Estudi de la noció de moviment literari i cultural.

3. Les formes literàries: narració, lírica, teatre. Localització dels elements característics. (enunciació, puntuació, jocs de sonoritats, ...).

4. Les tonalitats essencials: còmica, tràgica, èpica, lírica.

5. Localització de les figures d'estil més freqüents: comparació i metàfora.

6. Estudi de cinc conjunts, obres o agrupaments temàtics, representatius de les obres o els corrents literaris i culturals més importants.

IV. Usos de la llengua

1. La llengua estàndard i les seves variants

Continguts procedimentals

1. Comprendre textos orals i escrits

2. Analitzar la frase complexa i els seus elements

3. Llegir de manera expressiva textos, representar fragments o escenes de teatre, recitar poemes

4. Prendre breument la paraula: formular de nou, evocar un succés, informar sobre una obra (llibre, pel·lícula, obra d'art...), presentar un text literari o un document iconogràfic

5. Produir textos escrits relacionats amb l'objecte d'estudi de la seqüència:

- escrits d'anàlisi o argumentació
- escrits funcionals (resum, redacció d'una carta)
- *escrits més creatius (diàleg de teatre, poema, joc de transposició d'un gènere literari a l'altre, d'una tonalitat a l'altra)

6. Aprenentatge metodològic: la introducció, l'apartat, la conclusió, la presentació d'un document

7. Aplicar, a les situacions reals, coneixements bàsics sobre els mecanismes de la comunicació, tot tenint en compte les variants lingüístiques emprades i el context sociolingüístic

8. Utilitzar instruments i tècniques per seleccionar i interpretar textos literaris.

9. Lectura, dirigida pel professor, d'obres literàries i fragments restituïts en la cronologia i el seu context

10. Lectura personal d'obres abordables i més aviat curtes: narracions breus, contes o novel·les curtes, poemes.

11. Relacionar els textos literaris amb el context històric, social, cultural i artístic.

12. *Identificar la llengua i la seva situació històrica

13. *Relacions establertes entre el francès i les llengües estudiades (l'latí, català, castellà)

Segon curs

Continguts conceptuals

I. Llengua oral i escrita

1. Comunicació escrita: el text i les seves característiques: coherència, correcció.
2. Tipologies textuales: argumentació, exposició, diàleg, injunció.
3. Tècniques auxiliars: el resum, l'esquema, la redacció i el comentari crític.

II. Reflexió sobre la llengua

1. Les frases i els seus elements
2. La frase complexa: coordinació, juxtaposició, subordinació, els connectors lògics
3. Lèxic i semàntica: definicions i sinònims.

4. La correcció ortogràfica: les concordances quan s'utilitza l'auxiliar *avoir*, els verbs reflexius.

5. * Els lligams entre les llengües romàniques: castellà, català, francès (lèxic, morfologia)

III. Discurs literari

1. Els gèneres literaris: relat, poesia, teatre, la literatura d'idees, biografia/autobiografia

2. Les figures d'estil i els procediments oratoris

3. Les tonalitats literàries: èpica, patètica, irònica, polèmica

4. Estudi dels principals moviments literaris i culturals del segle XVI al segle XX, autors i obres significatives

5. Comentari literari

IV. Usos de la llengua

1. Els llenguatges especialitzats: econòmic, jurídic, científic, anàlisi de la imatge, literari.

* V. Història de la literatura

1. Quadres cronològics

- els principals moviments literaris des del segle XVI al segle XX: l'humanisme, l'edat mitjana, *la Pléiade*, el barroc, el classicisme, el moviment dels Il·lustrats, el romanticisme, el realisme, el naturalisme, el simbolisme, el surrealisme, l'absurd, el *Nouveau roman*. (facultatiu: l'edat mitjana)

Continguts procedimentals

1. Comprendre textos orals i escrits
2. Distingir els aspectes fonètics distintius d'una llengua
3. Llegir de manera expressiva textos, representar escenes de teatre o recitar poemes
4. Prendre breument la paraula: formular de nou, evocar un succés, informar sobre una obra (llibre, pel·lícula, obra d'art,...), presentar un text literari o un document iconogràfic
5. Produir textos escrits relacionats amb l'objecte d'estudi de la seqüència:
 - escrits d'anàlisi o argumentació
 - escrits funcionals (resum, redacció d'una carta)

- *escrits més creatius (diàleg de teatre, poema, joc de transposició d'un gènere literari a l'altre, d'una tonalitat a l'altra)

6. Aprenentatge metodològic: organitzar un petit discurs argumentat (introducció, desenvolupament sostingut amb exemples precisos, conclusió)

7. Relació entre textos literaris i context històric, social, cultural i artístic

8. Utilitzar instruments i tècniques per seleccionar i interpretar textos literaris

9. Aplicar, a les situacions reals, coneixements bàsics sobre els mecanismes de la comunicació, tenint en compte les variants lingüístiques emprades i el context sociolingüístic

10. Lectura, dirigida pel professor, de fragments i obres literàries del segle XVI al segle XX. (l'edat mitjana)

11. Analitzar textos i comentar-los.

12. Lectura personal d'obres abordables i més aviat curtes: narracions, novel·les, poemes, obres de teatre.

13. Identificar la llengua i la situació històrica

14. * Relacions establertes entre el francès i les llengües estudiades (l'latí, català, castellà)

Matemàtiques aplicades a les ciències socials I i II

1. Introducció

Una educació científica té com a objectiu situar l'ensenyament de les matemàtiques en la seva dimensió epistemològica subratllant la presència de la resolució de problemes – motor del seu desenvolupament – i el de la veritat matemàtica.

Les matemàtiques apareixen massa sovint com un cos d'enunciats sense "origen", mentre que tenen relació amb unes pràctiques, sovint molt antigues, i que tenen una llarga història com la de l'escriptura, inscrita en la de la humanitat. Cal entendre que el desenvolupament dels coneixements matemàtics es basa en ampliacions successives dels models matemàtics per augmentar els seus camps d'aplicació, i això tant en el

desenvolupament individual com en els processos històrics a nivell d'una comunitat. La comparació amb el desenvolupament dels models econòmics pot aportar també un recolzament interessant per als alumnes.

Cal diferenciar la pràctica matemàtica del seu producte. Aquesta mobilitza unes capacitats d'experimentació, d'imaginació, d'innovació i d'anàlisi crítica. Més concretament, l'alumne d'aquesta modalitat de batxillerat ha d'entendre progressivament el que és un veritable procediment científic en el marc de les matemàtiques com de l'economia: formular un problema, experimentar en exemples numèricament o gràficament, suposar un resultat, elaborar un raonament, realitzar eines teòriques, elaborar una solució, redactar una demostració, controlar els resultats obtinguts, avaluar la seva pertinència en funció del problema plantejat.

La tecnologia es desenvolupa de manera ràpida avui en dia i la qüestió de l'ús de les calculadores i de la informàtica en l'ensenyament de les matemàtiques ja no es planteja tot i que és un repte que no és fàcil de realitzar i que ha comportat tota l'atenció del professor per aconseguir una bona integració dels instruments de càlcul i de les TICE. La qüestió és impulsar una evolució de la integració de les TICE tant a nivell de l'ensenyament com en els alumnes.

2. Contribució a l'educació per a la ciutadania

L'ensenyament de matemàtiques no es limita a l'adquisició de continguts i de mètodes, sinó que també ha d'aportar la seva contribució a l'educació de l'home i del ciutadà. En particular, el desenvolupament dels procediments matemàtics ha de reforçar la formació intel·lectual del ciutadà pel rigor, l'anàlisi crítica, les capacitats d'observació, d'experimentació i d'imaginació, l'anticipació de decisions a través del càlcul i el raonament, les capacitats d'expressió i de comunicació, el debat, l'argumentació, les qualitats d'ordre i de cura en els documents escrits produïts a destinació d'altres alumnes o del professor, i sobretot en la redacció de demostració.

Les matemàtiques també contribueixen a l'enriquiment de l'ús de la llengua per part dels alumnes i de diversos àmbits de representació dels objectes matemàtics, en particular per la pràctica de comunicació amb els altres, del debat i de l'argumentació. És necessari mostrar als alumnes la necessitat d'un llenguatge precís, sense que aquesta exigència sigui considerada com a arbitrària pels alumnes.

L'ensenyament de les matemàtiques atorga als alumnes eines de representació de tota mena com figures, gràfics, esquemes, gràfiques, símbols i fórmules. Les representacions faciliten la comprensió, i permeten esclarir certs aspectes de la realitat en relació amb els fets.

Més enllà dels procediments generals, el domini dels continguts i dels mètodes específics contribueix també a la formació del ciutadà informat. Les tècniques matemàtiques de representació, de tractament de dades (organització, representacions, equacions), de resolució i d'interpretació són eines útils i sovint eficaces per millorar la comprensió de fenòmens i per recolzar decisions preses o ajudar a actuar en la gestió familiar i quotidiana així com en l'activitat professional. L'activitat i les eines de modelització permeten anticipar evolucions i disposar d'instruments d'ajuda a la decisió. Les nocions de proporcionalitat, de funció numèrica i les seves propietats (variació, extrem, tangent...), de funció logarítmica o exponencial, de successions aporten una mirada matemàtica sobre la comprensió de nombrosos fenòmens de la vida quotidiana, de la física, de la biologia, de l'ecologia, de l'economia o de la geografia... Aquestes diferents nocions permeten entendre els problemes plantejats a la nostra societat: contingut de gas carbònic de l'atmosfera, consum dels recursos de petroli, desforestació, pol·lució, potència nuclear... Es tracta per exemple d'entendre el tipus de creixement de certs fenòmens, de de tal manera que les expressions com «creixement exponencial» no siguin únicament sinònim de «creixement ràpid» o, també, no confondre «proporcionalitat» i «funció».

L'alumne d'aquesta assignatura hauria de ser conscient de la importància d'aquestes eines per entendre els fenòmens

econòmics i borsaris que formen part de la vida quotidiana del segle XXI.

Els continguts d'estadística del programa participen plenament de la formació del ciutadà que cada cop està més confrontat a informacions en xifres i a diversos sondejors. Ha de ser capaç de criticar les formulacions, comentaris i interpretacions de les dades en xifres o gràfics emesos pels mitjans de comunicació. D'aquesta manera, un ciutadà d'avui en dia no pot passar per alt les estadístiques; i no acceptarà qualsevol xifra, sondeig, informació en xifres, sense una reflexió crítica. En particular, caldria aconseguir que els alumnes fossin capaços d'entendre la informació aportada pel valor de la desviació típica i de veure que és necessari per comparar diferents fenòmens.

El ciutadà, a més d'estar confrontat a unes informacions científiques per la multiplicació dels mitjans de comunicació, ha de tenir una formació científica sòlida per conèixer millor, amb l'ajuda dels seus coneixements, les implicacions de la societat d'avui dia i els problemes ètics que es plantegen. Més enllà dels continguts ensenyats, les matemàtiques són una disciplina que ensenya a plantejar-se qüestions.

3. Competències disciplinàries

1. Aplicar els grans tipus de raonaments en matemàtiques i entendre què és una demostració matemàtica amb relació a les proves de les altres ciències.

2. Adquirir el domini de les tècniques de càlcul numèric i algebraic sobre els nombres i les expressions algebraiques; saber realitzar correctament una pràctica de càlcul exacte o de càlcul aproximat.

3. Dominar les tècniques algebraiques de resolució d'equacions, d'inequacions i de sistemes d'equacions;

4. Identificar les relacions entre l'aritmètica, l'àlgebra, la geometria i l'anàlisi, i posar-les en relació entre elles per resoldre de manera més pertinent o fàcil els diferents problemes.

5. Dominar la lectura de la informació, sobretot la informació amb xifres, la seva crítica argumentada i el seu tractament.

6. Triar o canviar de registre de representació (gràfica, quadres, algebraica, etc.) per tractar de manera pertinent i eficaç les dades.

7. Entendre i aplicar un procediment de modelització per estudiar fenòmens en matemàtiques o en economia.

8. Dominar i utilitzar correctament les eines informàtiques (calculadores, ordinadors, fulls de càlcul, programaris gràfics, càlcul simbòlic, geometria dinàmica) en els diferents blocs del programa.

4. Continguts

Primer curs

1. Àlgebra

1.1. Polinomis amb una indeterminada: Grau d'un polinomi, arrel d'un polinomi. Operacions amb polinomis. Factorització d'un polinomi.

1.2. Polinomis de segon grau: càlcul de les arrels, relacions de les sumes i productes de les arrels, formes canòniques, aplicació a l'estudi d'una funció polinòmica de segon grau o de tercer, representació gràfica (paràboles) signe d'un trinomi.

1.2.1. Equacions i inequacions de segon grau: Mètode per factorització i mètode discriminant.

1.2.2. Aplicació a les equacions biquadràtiques.

1.3. Exemple de resolució d'equacions de grau superior a dos, d'equacions racionals i d'equacions irracionals simples.

1.4. Equacions lineals amb dues o tres incògnites.

1.4.1. Sistemes d'equacions lineals amb dues o tres incògnites:

1.4.1.1. Conjunt de solucions, equivalència per operacions elementals sobre les línies.

1.4.1.2. Resolució i interpretació geomètrica en dimensió 2 o 3.

1.4.1.3. Mètodes per combinacions lineals o per substitució (el cas de 2 o de tres incògnites)

1.5. Sistemes d'inequacions lineals amb dues incògnites. Resolució gràfica.

2. Anàlisi: estudi de les funcions

2.1. Generalitats sobre les funcions reals d'una variable real: Definició o representació a partir de diferents formes (definició a partir d'una situació, fórmula, quadres de valors, representació gràfica, calculadores...); Estudi global (conjunt de definició, paritat, periodicitat, variacions, signe, extrem...).

2.1.1. Tractament de problemes relatius a les funcions amb l'ajuda de la calculadora gràfica triant la bona opció (fórmula, quadre, gràfic...). En particular es tractarà de saber triar gràficament la bona finestra. Ús de fulls de càlcul per obtenir fulls de càlcul de valors i resoldre certs problemes numèrics.

2.1.2. Aplicació a funcions econòmiques: cost marginal o cost mig.

2.1.3. Estudi d'algunes funcions de referència: les funcions quadrades, funcions de segon grau, funció cub, funció inversa, funció homogràfica, funció arrel quadrada. Es podran examinar altres funcions racionals.

2.2. Límit en un punt i continuïtat en un punt: límit a l'infinit (aproximació intuïtiva per a la introducció de la derivada).

2.2.1. Aplicació a l'estudi local d'una funció, determinació, quan existeixen, dels asíptotes verticals, horitzontals, i oblics (en casos senzills). Es tracta bàsicament de casos on la funció es pot escriure $f(x) = ax + b + u(x)$ on $u(x)$ tendeix cap a 0 quan x tendeix cap a $+\infty$ o $-\infty$.

2.3. Derivada d'una funció en un punt i sobre un interval:

2.3.1. Aproximació numèrica (aproximació afí), gràfica (tangente), funcional (índex de variació), cinemàtica (velocitat) i econòmica (cost marginal).

2.3.2. Càlcul de la funció derivada d'una funció; Operacions algebraiques sobre les derivades de les funcions: Suma, producte, invers i quocient.

2.3.3. Aplicació a l'estudi local (extrems locals d'una funció, determinació de la tangente en un punt a la corba representada) i a l'estudi global (monotonía sobre un interval, extrems globals d'una funció).

2.3.4. Aplicació afí tangente: Aplicació a l'aproximació de percentatges.

2.3.5. Aplicació econòmica: Elasticitat d'una magnitud amb relació a una altra.

3. Anàlisi: estudis de les successions

3.1. Definicions d'una successió numèrica.

3.1.1. Diferents modes de representació i tractament (algebraic, gràfic, quadre de valors).

3.1.2. Sentit de variació, sèries creixents, sèries decreixents.

3.1.3. Càlcul dels termes d'una successió algebraicament, amb l'ajuda d'un full de càlcul o amb la calculadora (ús directe o programació).

3.2. Sèries aritmètiques i successions geomètriques: diferents modes de descripció i monotonia.

3.2.1. Càlcul de la suma de "n" termes consecutius.

3.3. Successions convergents, límits infinits (Caldrà evitar tota definició en \mathbb{N} i es donarà solament una idea intuïtiva de la noció de límits).

3.3.1. Operacions sobre els límits, límit d'una successió aritmètica o geomètrica

3.4. Aplicacions:

3.4.1. Successions d'augmentos absoluts o relatius d'un producte. Successions dels índex.

3.4.2. Modelització de situacions que duguin a successions aritmètiques o geomètriques.

3.4.3. Estudi de l'evolució de fenòmens discrets econòmics (capital invertit amb interessos fixes o compostos, préstecs, creixement demogràfic...).

4. Complementos en el pla i en l'espai

4.1. Vectors del pla i de l'espai: càlcul vectorial elemental (addició, diferèn-

cia, producte per un nombre i combinacions lineals de vectors), vectors col·lineals.

4.1.1. Caracterització vectorial de recta i del pla en l'espai. Noció de punts coplanars.

4.2. Referències ortonormals en el pla i en l'espai: Determinació de la distància entre dos punts, ortogonalitat de dos vectors, estudi de l'alineació de punts amb l'ajuda de les coordenades.

4.3. Equacions d'una recta en el pla: Determinació de les diferents equacions cartesianes de la recta en el pla.

4.3.1. Equacions cartesianes d'una recta o d'un pla en l'espai.

5. Percentatges i estadística

5.1. Percentatge com a relació d'una part al tot o relació de dues magnituds.

5.1.1. Variació relativa d'una magnitud: expressió en percentatge (o índex) d'evolució d'una magnitud, en percentatge d'un increment o d'una disminució, índex de creixement, coeficient multiplicador.

5.1.2. Estudis de variació de percentatges, comparació i addició de percentatges, percentatges de percentatges, índex (variacions amb relació a una referència donada com a base 100).

5.2. Estudi i representacions de sèries estadístiques (població, efectius, freqüències, representacions gràfiques, diagrama en caixes, histogrames, polígon de freqüències). Ús d'una calculadora gràfica o d'un ordinador.

5.2.1. Mesures de tendència central (mitja, mediana, moda, mitjana sense tenir en compte valors aberrants).

5.2.2. Mesures de dispersió (extensió, amplitud interquartílica, variància i desviació típica).

5.2.3. Definició de la distribució de les freqüències d'una sèrie prenent un petit nombre de valors i, de la freqüència d'un esdeveniment.

5.2.4. Simulació i fluctuació de mostratge. S'utilitzarà un full de càlcul o una calculadora.

Segon curs

1. Àlgebra i geometria

1.1. Resolució de sistemes lineals d'equacions amb i sense paràmetres de diverses variables: mètode de GAUSS.

1.2. Sistemes d'inequacions lineals amb dues incògnites.

1.2.1. Exemple de problemes senzills relatius a la programació lineal.

1.2.2. Resolució gràfica, regió solució.

1.3. Referències en el pla i en l'espai.

1.3.1. Posició relativa (paral·lelisme, perpendicularitat...) entre elements geomètrics (punt, recta, pla).

1.3.2. Intersecció de dos plans, d'una recta i d'un pla, de tres plans.

1.3.3. Mètodes geomètric i algebraic. Relacions amb la resolució de sistemes d'equacions lineals.

1.4. Càlcul matricial

1.4.1. Noció de matriu, el cas dels vectors- línies o columnes: operacions, dimensió, Multiplicació d'una matriu per un vector, Multiplicació de dues matrius, exemples d'ús per descriure situacions amb nombroses dades.

1.4.2. Aplicació per a la resolució de sistema d'equacions lineals.

1.4.3. Estudi de la recerca de la inversa d'una matriu quadrada.

1.4.4. Càlcul a mà i ús de la calculadora o de l'ordinador (full de càlcul).

2. Anàlisi: funcions

2.1. Aprofundiments sobre les nocions de límit finit o infinit.

2.1.1. Límits de la suma, del producte, del quocient de dues sèries o de dues funcions; límit de la composició de dues funcions, de la composició d'una sèrie i d'una funció.

2.1.2. Recerca d'asímptotes

2.1.3. Límits i comparacions de funcions. Teorema relatiu a les desigualtats de funcions.

2.2. Continuitat en un punt, continuïtat sobre un interval.

2.2.1. Teorema dels valors intermediaris: "Sigui f una funció definida i

continua sobre un interval I i a i b dues reals en I . Per tot real k comprès entre $f(a)$ i $f(b)$, existeix un real c comprès entre a i b tal com $f(c)=k$ ".

2.2.2. Teorema de la bijecció: «Si f és una funció contínua estrictament monòtona sobre $[a ; b]$, llavors, per tot real k comprès entre $f(a)$ i $f(b)$, l'equació $f(x)=k$ a una solució única en $[a;b]$ ».

2.3. Funcions derivades

2.3.1. Recordatoris sobre les normes de derivació i sobre la relació entre signe de la derivada i variacions de la funció. Extrems.

2.3.2. Aplicació a l'estudi de funcions.

2.3.3. Derivada d'una funció composta.

2.3.4. Estudi de les funcions econòmiques: produccions, cost mig i cost marginal, oferta i demanda.

2.4. Funcions logarítmiques i exponencials.

2.4.1. Funció logarítmica neperiana i funció exponencial de base e .

2.4.2. Propietats algebraiques.

2.4.3. Derivació i comportaments asímptotes; aspecte de les corbes representatives.

2.4.4. Aproximació de $\ln(1+x)$.

2.4.5. Creixement comparat de les funcions exponencials, potències enteres i logaritmes.

2.4.6. Estudi de les funcions del tipus $x \rightarrow \ln(u(x))$ on u és una funció estrictament positiva sobre un interval. Noció de derivada logarítmica. Derivades logarítmiques d'un producte o d'un quocient.

2.4.7. Referències semilogarítmiques

2.4.8. Aplicació econòmica: Increment mitjà relatiu d'una funció entre dos valors i creixement instantani relatiu en un punt. Estudi de la variació d'una funció en percentatge en funció d'una variació de la variable en percentatge: Elasticitat d'una magnitud amb relació a una altra.

3. Anàlisi: estudi de les successions

3.1. Aprofundiment sobre la noció de límit finit o infinit d'una sèrie.

3.2. Límits i ordre. Teorema relatiu a desigualtat de successions.

3.3. Estudi de les successions recurrents. Ús del raonament per recurrència

3.4. Teorema de les successions monòtones: «Tota successió creixent i fitada és convergent».

3.5. Ús de la calculadora o d'un full de càlcul per representar successions, calcular quadres de valors o per programar els termes d'una successió. Resolució aproximada de certs problemes (doblament de capitals...).

3.6. Modelització de situacions per successions aritmètiques i geomètriques (interessos simples i compostos...) o que hi facin referència.

3.7. Exemple d'estudi de successions que verifiquin una relació de recurrència del tipus $u_{n+1} = au_n + b$; Exemple de situacions (evolució d'una població, reemborsament de préstec...) modelitzades per unes sèries com aquestes.

3.8. Exemples de successions que verifiquin una relació de recurrència del tipus $u_{n+2} = au_{n+1} + bu_n$; Exemple de situacions modelitzades per unes sèries com aquestes.

4. Anàlisi: integral d'una funció contínua sobre un interval

4.1. Relació amb àrees.

4.2. Primitiva d'una funció contínua sobre un interval i aplicació al càlcul d'integrals

4.3. Valor mitjà d'una funció com aquesta.

4.4. Linealitat, positivitats, ordre, relació de Chasles.

4.5. Desigualtat de la mitja.

4.6. Integració per parts.

4.7. Primitives de les funcions elementals i fórmules de càlcul algebraic de primitives.

4.8. Càlcul d'integrals definides i aplicació al càlcul d'àrees i al càlcul de volums.

4.9. Aplicacions a funcions econòmiques: cost total i cost marginal.

5. Estadística

5.1. Exemples de sèries estadístiques amb dues variables. Representacions per un núvol de punts, punt mig. Ús eventual de referències semilogarítmiques.

5.2. Estudi de propietats de correlació. Ajustament afí per mínims quadrats, recta de regressió, coeficient de correlació lineal.

6. Probabilitat

6.1. L'atzar. Experiència aleatòria. Univers, esdeveniments elementals, esdeveniment impossible, esdeveniments incompatibles, esdeveniments contraris, unió de dos esdeveniments, intersecció de dos esdeveniments.

6.2. Definició d'una llei de probabilitat. Funció de probabilitat, esperança, variància, desviació típica d'una llei de probabilitat. Probabilitat d'un esdeveniment, de la reunió i de la intersecció d'esdeveniments. Cas de l'equiprobabilitat. Exemples de lleis discretes.

6.2.1. Llei dels grans nombres.

6.3. Probabilitat condicional.

6.3.1. Independència de dos esdeveniments.

6.3.2. Fórmula de les probabilitats totals.

6.4. Modelització d'experiències aleatòries de referència (llançament d'un o de diversos daus o monedes discernibles o no, sorteig en una urna, tria de xifres a l'atzar, etc.).

6.5. Variable aleatòria, llei d'una variable aleatòria, esperança, variància, desviació típica.

6.6. Combinatòria: combinacions; variacions; permutacions.

6.6.1. Fórmula del binomi.

6.6.2. Llei de Bernoulli, llei binomial; esperança i variància d'aquestes lleis, aplicacions.

Matemàtiques I i II

1. Introducció

Una educació científica tindrà com a objectiu situar l'ensenyament de les matemàtiques en la seva dimensió epistemològica subratllant la presència de la

resolució de problemes – motor del seu desenvolupament – i el de la veritat matemàtica.

Les matemàtiques apareixen massa sovint com un cos d'enunciats sense "origen" mentre que tenen relació amb unes pràctiques, sovint molt antigues, i que tenen una llarga història com la de l'escriptura, inscrita en la de la humanitat. En la introducció dels grans àmbits de les matemàtiques o de certes situacions, es podran identificar problemes, fets i esdeveniments que han marcat l'evolució de certs conceptes. Això pot desmitificar l'opacitat d'aquests coneixements i mostrar que les seves creacions responen a certs problemes.

El desenvolupament dels coneixements matemàtics es basa en ampliacions successives dels models matemàtics per tal d'engrandir els seus camps d'aplicació, i això tant en el desenvolupament individual com en els processos històrics a escala d'una comunitat.

L'alumne d'aquesta modalitat de batxillerat ha d'entendre progressivament el que és un veritable procediment científic en el marc de les matemàtiques: «plantejar un problema, experimentar en exemples numèricament o gràficament, establir un resultat, construir una demostració, aplicar eines teòriques, elaborar una solució, controlar els resultats obtinguts, avaluar la seva pertinència en funció del problema plantejat».

En general, la tecnologia es desenvolupa de manera ràpida avui en dia i la qüestió de l'ús de les calculadores i de la informàtica en l'ensenyament de les matemàtiques ja no es planteja tot i que és un repte que no és fàcil de realitzar i que ha comportat tota l'atenció del professor per aconseguir una bona integració dels instruments de càlcul i de les TICE. La qüestió és impulsar una evolució de la integració de les TICE tant a nivell de l'ensenyament com en els alumnes.

2. Contribució a l'educació per a la ciutadania

L'ensenyament de les matemàtiques no es limita a l'adquisició de continguts i de mètodes, sinó que també ha d'aportar la seva contribució a l'educació de l'home i del ciutadà. En particular, el de-

envolupament dels procediments matemàtics ha de reforçar la formació intel·lectual del ciutadà pel rigor, l'anàlisi crítica, les capacitats d'observació, d'experimentació i d'imaginació, l'anticipació de decisions a través del càlcul i el raonament, les capacitats d'expressió i de comunicació, el debat, l'argumentació, les qualitats d'ordre i de cura en els documents escrits produïts per a altres alumnes o pel/per al professor, i sobretot en la redacció de la demostració.

Les matemàtiques també contribueixen a l'enriquiment de l'ús de la llengua per part dels alumnes i de diversos àmbits de representació dels objectes matemàtics, en particular per la pràctica de comunicació amb els altres, del debat i de l'argumentació. És necessari mostrar als alumnes la necessitat d'un llenguatge precís, sense que aquesta exigència sigui considerada com a arbitrària pels alumnes.

L'ensenyament de matemàtiques atorga als alumnes eines de representació de tota mena com figures, gràfics, esquemes, gràfiques, símbols i fórmules. Les representacions faciliten la comprensió, i permeten esclarir certs aspectes de la realitat en relació amb els fets.

Més enllà dels procediments generals, el domini dels continguts i dels mètodes específics contribueix també a la formació del ciutadà informat. Les tècniques matemàtiques de representació, de tractament de dades (organització, representacions, equacions), de resolució i d'interpretació són eines útils i sovint eficaces per millorar la comprensió de fenòmens i per recolzar decisions preses o ajudar a actuar en la gestió familiar i quotidiana així com en l'activitat professional. L'activitat i les eines de modelització permeten anticipar evolucions i disposar d'instruments d'ajuda a la decisió. Les nocions de proporcionalitat, de funció numèrica i les seves propietats (variació, extrem, tangent...), de funció logarítmica o exponencial, de successions aporten una mirada matemàtica sobre la comprensió de nombrosos fenòmens de la vida quotidiana, de la física, de la biologia, de l'ecologia, de l'economia o de la geografia... Aquestes diferents nocions permeten entendre els problemes plantejats a la nostra societat: contingut de gas carbònic en l'atmosfera,

consum dels recursos de petroli, desforestació, pol·lució, potència nuclear... Es tracta per exemple d'entendre el tipus de creixement de certs fenòmens, de de tal manera que les expressions com «creixement exponencial» no siguin únicament sinònim de «creixement ràpid» o, també, no confondre «proporcionalitat» i «funció».

Els continguts d'estadística del programa participen plenament en la formació del ciutadà que cada cop està més confrontat a informacions en xifres i a diversos sondejos. Ha de ser capaç de criticar les formulacions, comentaris i interpretacions de les dades en xifres o gràfics emesos per certs mitjans de comunicació. D'aquesta manera, un ciutadà d'avui en dia no pot passar per alt les estadístiques; no acceptarà qualsevol xifra, sondeig, informació en xifres, sense una reflexió crítica. En particular, caldria fer que els alumnes fossin capaços d'entendre la informació aportada pel valor de la desviació típica i de veure que és necessari per comparar diferents fenòmens.

El ciutadà, a més d'estar confrontat a unes informacions científiques per la multiplicació dels mitjans de comunicació, ha de tenir una informació científica sòlida per conèixer millor, amb l'ajuda dels seus coneixements, les implicacions de la societat d'avui dia i els problemes ètics que es plantegen amb agudesa. Més enllà dels continguts ensenyats, les matemàtiques són una disciplina que ensenya a plantejar-se qüestions.

3. Competències disciplinàries

1. Aplicar els grans tipus de raonaments en matemàtiques i entendre què és una demostració matemàtica amb relació a les proves de les altres ciències.
2. Adquirir el domini de les tècniques de càlcul numèric i algebraic sobre els nombres i les expressions algebraiques; realitzar correctament una pràctica de càlcul exacte o de càlcul aproximat.
3. Identificar les relacions entre l'aritmètica, l'àlgebra, la geometria i l'anàlisi, i posar-les en relació entre elles per resoldre de manera més pertinent o fàcil els diferents problemes.

4. Entendre i aplicar un procediment de modelització per estudiar els fenòmens en matemàtiques o en altres assignatures.

5. Dominar i utilitzar correctament les eines informàtiques (calculadores, ordinadors, fulls de càlcul, programari gràfics, càlcul simbòlic, geometria dinàmica) en els diferents blocs del programa.

4. Continguts

Primer curs

1. Àlgebra

1.1. Els nombres i la seva evolució històrica: sistemes de notació i de numeració dels nombres enters i dels nombres decimals.

1.1.1. Diferents tipus de nombres: enters naturals, enters relatius, nombres decimals, nombres racionals, nombres irracionals.

1.1.2. Notacions N , Z , D , Q , R .

1.1.3. Determinació de la naturalesa entera / sencera, decimal, racional o irracional dels nombres.

1.1.4. Representació dels nombres en una calculadora.

1.1.5. Distinció entre càlcul exacte i càlcul aproximat.

1.2. Polinomis amb una indeterminada: Grau d'un polinomi, arrel d'un polinomi. Operacions amb polinomis. Factorització d'un polinomi.

1.3. Polinomis de segon grau: càlcul de les arrels, relacions de les sumes i productes de les arrels, aplicació a l'estudi d'una funció polinòmica de segon grau o de tercer, signe d'un trinomi.

2. Anàlisi: estudi de les funcions

2.1. Generalitats sobre les funcions reals d'una variable real: Definició o representació a partir de diferents formes (definició a partir d'una situació, fórmula, quadres de valors, representació gràfica, calculadores...); Estudi global (conjunt de definició, paritat, periodicitat, variacions, signe, extrem...).

2.1.1. Tractament de problemes relatius a les funcions amb l'ajuda de la calculadora gràfica triant la bona

opció (fórmula, quadre, gràfic...). En particular es tractarà de saber triar gràficament la bona finestra.

2.2. Estudi de les funcions de referència: les funcions polinòmiques, racionals, trigonomètriques.

2.3. Límit en un punt i continuïtat en un punt; límit a l'infinit: Aplicació a l'estudi local d'una funció, determinació, quan n'hi ha, de les asymptotes verticals, horitzontals, i obliques (en casos simples). Es tracta essencialment de casos on la funció es pot escriure com a $f(x) = ax + b + u(x)$ on $u(x)$ tendeix cap a 0 quan x tendeix cap a $+\infty$ o $-\infty$.

2.4. Derivada d'una funció en un punt i sobre un interval.

2.4.1. Aproximació numèrica (aproximació afí), gràfica (tangent), funcional (índex de variació) i cinemàtica.

2.4.2. Càlcul de la funció derivada d'una funció; operacions algebraïques sobre les derivades de les funcions: suma, producte, invers i quocient.

2.4.3. Aplicació a l'estudi local (extrems locals d'una funció, determinació de la tangent en un punt en la corba representativa) i a l'estudi global (monotonia sobre un interval, extrems globals d'una funció).

2.5. Aplicació a problemes d'optimització de magnituds (llargada, àrea, volum, angle...).

3. Anàlisi: estudis de les successions

3.1. Definicions d'una successió numèrica.

3.1.1. Diferents modes de generacions (funcional $u(n) = f(n)$, per recurrència $u_n = f(u_{n-1})$, tabulacions).

3.1.2. Diferents modes de representació i tractament (algebraic, gràfic, quadre de valors).

3.1.3. Sentit de variació, successions creixents, successions decreixents.

3.1.4. Càlcul dels termes d'una successió algebraicament, amb l'ajuda d'un full de càlcul o amb la calculadora (ús directe o programació).

3.2. Successions aritmètiques i successions geomètriques: diferents modes de descripció i monotonia.

3.2.1. Càlcul de la suma d' n termes consecutius.

3.3. Successions convergents, límits infinits (Caldrà evitar tota definició en \mathbb{N} i es donarà solament una idea intuïtiva de la noció de límits).

3.3.1. Operacions sobre els límits, límit d'una successió aritmètica o geomètrica.

3.3.2. Primera iniciació al teorema relatiu a desigualtats de successions en diferents situacions simples.

3.4. Aplicacions:

3.4.1. Exemples simples d'ús de successions per a l'aproximació d'un nombre (àrea, volum, arrel quadrada...)

3.4.2. Modelització de situacions que duguin a successions aritmètiques o geomètriques

3.4.3. Estudi de l'evolució de fenòmens discrets (capital invertit en interessos simples o compostos, préstecs, desintegració d'una substància radioactiva, datació d'un organisme antic, creixement demogràfic...)

4. Geometria vectorial: pla i espai vectorial

4.1. Vectors del pla i de l'espai: càlcul vectorial elemental (addició, diferència, producte per un nombre i combinacions lineals de vectors) i aplicació a la geometria (problemes d'alineació, d'incidència...).

4.2. Bases del pla: Determinació de bases de pla o d'espai i dels components d'un vector sobre una base donada.

4.3. Dependència i independència lineal de vectors: Determinació de conjunts dependents i independents de vectors.

4.4. Normes d'un vector, angle entre vectors: Càlculs elementals, aplicacions al càlcul de distància.

4.5. Baricentre d'alguns punts ponderats en el pla.

4.5.1. Associabilitat del baricentre.

4.5.2. Aplicació a l'estudi dels problemes d'alineació i d'incidència de rectes.

4.6. El producte escalar de dos vectors del pla: Càlcul del producte escalar de dos vectors sobre el pla, aplicació del producte escalar per determinar la norma d'un vector o l'angle entre dos vectors. Càlcul d'angles, de llargades i d'àrees. Aplicacions geomètriques.

5. Geometria afí i analítica

5.1. Referències ortonormals en el pla i en l'espai: Determinació de la distància entre dos punts, punt i recta, dues rectes.

5.2. Equacions d'una recta en un pla: Determinació de les diferents equacions de la recta en el pla. Aplicació a l'alineació de punts.

5.3. Posició relativa entre elements geomètrics (punt, recta, pla): determinació de la posició relativa de dues rectes i càlcul de les interseccions; determinació de l'alineació de punts; Punts coplanars; aplicació de la condició de paral·lelisme i de perpendicularitat entre dues rectes.

5.4. Estudi de problemes de construcció geomètrics i de recerca de llocs geomètrics. Equacions d'un cercle. Es podria utilitzar un programari de geometria dinàmica per a la part experimental de la recerca.

5.5. Posició relativa d'una recta i d'un cercle: Determinació de l'equació d'un cercle i de la posició relativa d'un cercle i d'una recta. Determinació de la intersecció d'una recta i d'un cercle.

5.6. Transformació en el pla i en l'espai.

5.6.1. Les transformacions vistes durant els cursos anteriors podran ser objecte de revisió en cas de ser necessari (simetria, rotació).

5.6.2. Translacions i homotècies en el pla i en l'espai: definicions; imatge d'una parella de punts; efecte sobre l'alineació, el baricentre, els angles orientats, les llargades, les àrees i els volums; imatge d'una figura (segment, recta, cercle).

5.6.3. Aplicació a l'estudi de configuracions, de problemes de construcció geomètrica o de recerca de llocs geomètrics.

6. Trigonometria

6.1. Les línies trigonomètriques d'un angle en graus i radians: representació en el cercle trigonomètric, relacions entre les línies trigonomètriques, càlculs de línies trigonomètriques, càlcul de l'angle a partir d'una de les seves raons trigonomètriques.

6.2. Fórmules d'addició i de duplicació: aplicació al càlcul de línies trigonomètriques

6.3. Els teoremes del sinus i del cosinus en el triangle (fórmules $a^2 = b^2 + c^2 - 2b \cdot c \cdot \cos A$; $S = 1/2 b \cdot c \cdot \sin A$; $a/\sin A = b/\sin B = c/\sin C$).

6.4. Aplicació a la resolució de triangles qualssevol, al càlcul de distàncies, d'angles, d'àrees i de volums sobre unes configuracions del pla o de l'espai.

6.5. Equacions trigonomètriques: Resolució d'equacions trigonomètriques i interpretació

7. Estadística

7.1. Estudi i representació de les sèries estadístiques.

7.2. Mesures de tendència central (mitjana, mediana, moda, mitjana sense tenir compte de valors aberrants).

7.3. Mesures de dispersió (extensió, amplitud interquartílica, variància i desviació típica).

7.4. Definició de la distribució de les freqüències d'una sèrie prenent un petit nombre de valors i, de la freqüència d'un esdeveniment.

7.5. Simulació i fluctuació de mostrege.

7.6. Es farà servir un full de càlcul o una calculadora, i sobretot la tecla *random*.

Segon curs

1. Àlgebra

1.1. Sistema d'equacions lineals: conjunt de solucions, equivalència per operacions elementals sobre les línies.

1.1.1. Interpretació geomètrica en dimensió 2 o 3. Aplicació a la resolució de problemes geomètrics, d'anàlisi o d'altres disciplines.

1.2. Resolució de sistemes lineals d'equacions amb i sense paràmetres: Mètode de GAUSS o per combinacions lineals o per substitució (el cas de 2 o de tres incògnites).

2. Anàlisi: funcions

2.1. Aprofundiments sobre les nocions de límit finit o infinit.

2.1.1. Teorema relatiu a les desigualtats de funcions.

2.1.2 Límits de la suma, del producte, del quocient de dues successions o de dues funcions; límit de la composició de dues funcions, de la composició d'una successió i d'una funció.

2.1.3. Recerca d'asímptotes.

2.2. Continuïtat en un punt, continuïtat sobre un interval.

2.2.1. Teorema dels valors intermediaris: «Sigui f una funció definida i contínua sobre un interval I i a i b dues reals en I . Per tot real k comprès entre $f(a)$ i $f(b)$, existeix un real c comprès entre a i b tal com $f(c)=k$ ».

2.2.2. Teorema de la bijecció: «Si f és una funció contínua estrictament monòtona sobre $[a ; b]$, llavors, per tot real k comprès entre $f(a)$ i $f(b)$, l'equació $f(x)=k$ té una solució única en $[a;b]$ ».

2.3. Funcions derivades

2.3.1. Recordatoris de les normes de derivació i de la relació entre signe de la derivada i variacions de la funció. Extrems.

2.3.2. Aplicació a l'estudi de funcions.

2.3.3. Derivada d'una funció composta.

2.3.4. Derivades successives. Primera aproximació a la noció de convexitat.

2.4. Funcions logarítmiques i exponencials.

2.4.1. Funció logarítmica neperiana i funció exponencial de base e .

2.4.2. Equacions funcionals característiques.

2.4.3. Derivació i comportaments asímptotes; aspecte de les corbes representatives.

2.4.4. Creixement comparat de les funcions exponencials, potències enteres i logaritmes.

2.5. Equacions diferencials lineals $y'=ay+b$.

2.5.1. Existència i unicitat de la solució que passa per un punt donat.

2.5.2. Estudi d'algunes situacions una modelització de les quals és de la forma $y'=ay+b$ o està relacionada amb $y'=ay+b$.

3. Anàlisi: estudi de les successions

3.1. Aprofundiment sobre la noció de límit finit o infinit d'una successió.

3.2. Teorema relatiu a desigualtat de successions.

3.3. Estudi de les successions recurrents. Ús del raonament per recurrència.

3.4. Teorema de les successions monòtones sota dues formes: «Tota successió creixent i fitada és convergent» i «Tota successió creixent no fitada tendeix vers l'infinit».

3.5. Successions adjacents i teorema de les successions adjacents; aplicació a l'escriptura decimal il·limitada d'un nombre real.

4. Anàlisi: integral d'una funció contínua sobre un interval

4.1. Relació amb àrees.

4.2. Primitives d'una funció contínua sobre un interval i aplicació al càlcul d'integrals.

4.3. Valor mitjà d'una funció com aquesta.

4.4. Linealitat, positivitats, ordre, relació de Chasles.

4.5. Desigualtat de la mitja.

4.6. Integració per parts.

4.7. Primitives de les funcions elementals i fórmules de càlcul de primitives.

4.8. Càlcul d'integrals definides i aplicació al càlcul d'àrees i al càlcul de volums.

5. Pla i espai vectorial

5.1. Càlcul vectorial: Aprofundiment sobre els vectors del pla i de l'espai. Vectors lliures, bases.

5.2. El producte escalar de dos vectors del pla o de l'espai, el producte vectorial de dos vectors en l'espai, el producte mixt de tres vectors: Interpretació i propietats. Càlcul del producte escalar de dos vectors sobre el pla i en l'espai, aplicació del producte escalar per determinar la norma d'un vector o l'angle entre dos vectors. Càlcul d'angles, de llargades i d'àrees. Aplicacions geomètriques.

5.3. Baricentre d'un sistema de punts ponderats en el pla o l'espai:

5.3.1. Associabilitat del baricentre.

5.3.2. Aplicació a l'estudi de configuració i a problemes d'alineació de punts, d'incidència de rectes.

6. Geometria afí i analítica

6.1. Referències en el pla i en l'espai.

6.2. Equacions d'una recta en el pla i en l'espai. Alineació. Equacions d'un pla. Coplanarietat de diversos punts o de dues rectes.

6.3. Posició relativa (paral·lelisme, perpendicularitat...) entre elements geomètrics (punt, recta, pla).

6.3.1. Intersecció de dos plans, d'una recta i d'un pla, de tres plans.

6.3.2. Mètodes geomètric i algebraic.

6.4. Distància entre dos elements geomètrics.

6.5. Angle entre dos plans, dues rectes, un pla i una recta.

6.5.1. Angle entre dues rectes, recta i pla, dos plans.

7. Nombres complexos i semblances

7.1. Els nombres complexos:

7.1.1. Aspectes històrics; Afix d'un punt; mòdul i arguments d'un nombre complex no nul; notació sota la forma algebraica, polar i trigonomètrica; operacions elementals (addició, sotració, producte, quocient, arrels quadrades i arrels n-èssimes) amb aquests nombres sota diferents formes. Resolució de l'equació de segon grau amb coeficients reals i amb coeficients complexos. Aplicacions a la geometria.

7.2. Semblances planes

7.2.1. Definició geomètrica: transformacions del pla conservant les relacions de distàncies.

7.2.2. El cas de les isometries.

7.2.3. Caracterització complexa: Tota semblança amb una escriptura complexa de la forma $z' = az+b$ o $z' = a\bar{z} + b$ (a no nul).

7.2.4. Estudi de les semblances directes.

7.2.5. Descomposició de les semblances.

7.2.6. Aplicacions geomètriques de les semblances a l'estudi de configuracions i, de recerca de llocs geomètrics.

8. Probabilitat

8.1. L'atzar. Experiència aleatòria. Univers, esdeveniments elementals, esdeveniment impossible, esdeveniments incompatibles, esdeveniments contraris, unió de dos esdeveniments, intersecció de dos esdeveniments.

8.2. Definició d'una llei de probabilitat. Funció de probabilitat, esperança, variància, desviació típica d'una llei de probabilitat. Probabilitat d'un esdeveniment, de la reunió i de la intersecció d'esdeveniments. El cas de l'equiprobabilitat. Exemples de lleis discretes.

8.2.1. Llei dels grans nombres.

8.3. Probabilitat condicional.

8.3.1. Independència de dos esdeveniments.

8.3.2. Fórmula de les probabilitats totals.

8.4. Modelització d'experiències aleatòries de referència (llançament d'un o de diversos daus o monedes perceptibles o no, sorteig en una urna, tria de xifres a l'atzar, etc.).

8.5. Variable aleatòria, llei d'una variable aleatòria, esperança, variància, desviació típica.

8.6. Combinatòria: combinacions; variacions; permutacions.

8.6.1. Fórmula del binomi.

8.6.2. Llei de Bernoulli, llei binomial; esperança i variància d'aquestes lleis, aplicacions.

9. Aritmètica

9.1. Estudi de la divisibilitat en \mathbb{N} i \mathbb{Z} .

9.1.1. Divisió euclidiana. Algoritme d'Euclides per al càlcul del MCD. MCM.

9.1.2. Congruències en \mathbb{Z} .

9.2. Nombres primers entre ells.

9.2.1. Nombres primers. Existència i unicitat de la descomposició en producte de factors primers.

9.3. Teorema de Bezout i teorema de Gauss.

9.4. Recerca d'un algoritme senzill a programar a la calculadora o en un full de càlcul: recerca d'un MCD, descomposició d'un enter en factors primers, reconeixement de si un nombre enter és primer.

9.5. Aplicació:

9.5.1. Exemples simples d'equacions diofàntiques.

9.5.2. Aplicacions elementals per a la codificació i per a la criptografia.

Annex 3

Batxillerat artístic i de la comunicació

Assignatures	Coeficients	Llengua de la prova	S'avalua en les proves de	Avaluació de competències	Percentatges en relació als coeficients	Tipus de prova	Durada de la prova
Llengua i literatura catalanes	4	Catalana	Llengua catalana	- comprensió i expressió oral	50%	Oral	30 min.
			Filosofia	- comprensió i expressió escrita	50%	Escrita	
Llengua i literatura angleses	3	Anglesa	Llengua anglesa	- comprensió i expressió oral - comprensió escrita	100%	Oral	30 min.
Llengua i literatura castellanes	3	Castellana	Llengua castellana	- comprensió i expressió oral	50 %	Oral	30 min.
			Història de les arts	- comprensió i expressió escrita	50%	Escrita	
Llengua i literatura franceses	3	Francesa	Llengua francesa	- comprensió i expressió escrita	50 %	Escrita	2 h
			Arts plàstiques i gràfiques	- comprensió i expressió oral	50 %	Oral	30 min.
Filosofia	3	Catalana	Filosofia	- competències en filosofia	100%	Escrita	2 h
Història de les arts	4	Castellana	Història de les arts	- competències en història de les arts	100%	Escrita	3 h
Arts plàstiques i gràfiques	5	Francesa	Arts plàstiques i gràfiques	- competències en arts plàstiques i gràfiques	100%	Escrita i presentació oral	Escrita: 2 h
Comunicació i realització audiovisual	5	Catalana	Comunicació i realització audiovisual	- competències en comunicació i realització audiovisual	100%	Escrita i presentació oral	Escrita: 2 h Oral: 30 min.

Batxillerat científic i tecnològic

Assignatures	Coeficients	Llengua de la prova	S'avalua en les proves de	Avaluació de competències	Percentatges en relació als coeficients	Tipus de prova	Durada de la prova
Llengua i literatura catalanes	4	Catalana	Llengua -catalana	- comprensió i expressió oral	50%	Oral	30 min.
			Filosofia	- comprensió i expressió escrita	50%	Escrita	
Llengua i literatura angleses	3	Anglesa	Llengua anglesa	- comprensió i expressió oral - comprensió escrita	100%	Oral	30 min.
Llengua i literatura castellanes	3	Castellana	Llengua castellana	- comprensió i expressió oral	50%	Oral	30 min.
				- comprensió i expressió escrita	50%	Escrita	2 h
Llengua i literatura franceses	3	Francesa	Llengua francesa	- comprensió i expressió oral	50 %	Oral	30 min
			Física i química	- comprensió i expressió escrita	50 %	Escrita	
Filosofia	3	Catalana	Filosofia	- competències en filosofia	100%	Escrita	2 h
Matemàtiques	5	Castellana	Matemàtiques	- competències en matemàtiques	100%	Escrita	3 h
Física i Química	4	Francesa	Física i Química	- competències en física i química	100%	Escrita	Part teòrica: 2 h Part pràctica: 1 h
Biologia o	4	Catalana	Biologia	- competències en biologia o dibuix tècnic	100%	Escrita	Part teòrica: 2 h Part pràctica: 1 h
Dibuix tècnic			Dibuix tècnic				3 h

Batxillerat econòmic i social

Assignatures	Coefficients	Llengua de la prova	S'avalua en les proves de	Avaluació de competències	Percentatges en relació als coeficients	Tipus de prova	Durada de la prova
Llengua i literatura catalanes	4	Catalana	Llengua catalana	- comprensió i expressió oral	50%	Oral	30 min.
			Filosofia	- comprensió i expressió escrita	50%	Escrita	
Llengua i literatura angleses	3	Anglesa	Llengua anglesa	- comprensió i expressió oral - comprensió escrita	100%	Oral	30 min.
Llengua i literatura castelleses	3	Castellana	Llengua castellana	- comprensió i expressió oral	50%	Oral	30 min.
				- comprensió i expressió escrita	50%	Escrita	2 h
Llengua i literatura franceses	3	Francesa	Llengua francesa	- comprensió i expressió oral	50 %	Oral	30 min
			Economia	- comprensió i expressió escrita	50 %	Escrita	
Filosofia	3	Catalana	Filosofia	- competències en filosofia	100%	Escrita	2 h
Matemàtiques aplicades a les ciències socials	4	Castellana	Matemàtiques aplicades a les ciències socials	- competències en matemàtiques aplicades a les ciències socials	100%	Escrita	3 h
Economia	5	Francesa	Economia	- competències en economia	100%	Escrita	3 h
Història	4	Catalana	Història	- competències història	100%	Escrita	3h

Batxillerat humanístic i lingüístic

Assignatures	Coefficients	Llengua de la prova	S'avalua en les proves de	Avaluació de competències	Percentatges en relació als coeficients	Tipus de prova	Durada de la prova
Llengua i literatura catalanes	5	Catalana	Llengua i literatura catalana	- comprensió i expressió oral - literatura	60%	Oral	30 min.
			Filosofia	- comprensió i expressió escrita	40%	Escrita	
Llengua i literatura angleses	4	Anglesa	Llengua anglesa	- comprensió i expressió oral - comprensió escrita	100%	Oral	30 min.
Llengua i literatura castelleses	4	Castellana	Llengua i literatura castelleses	- comprensió escrita i expressió oral - literatura	60%	Oral	30 min.
			Cultura llatina	- comprensió i expressió escrita	40%	Escrita	
Llengua i literatura franceses	4	Francesa	Llengua i literatura franceses	- comprensió escrita i expressió oral - literatura	60%	Oral	30 min.
			Literatura universal	- expressió escrita	40%	Escrita	
Filosofia	5	Catalana	Filosofia	- competències en filosofia	100%	Escrita	3 h
Llengua i cultura llatina	4	Castellana	Llengua i cultura llatina	- competències en llengua i cultura llatina	100%	Escrita	3 h
Literatura universal	3	Francesa	Literatura universal	- competències en literatura universal	100%	Escrita	3 h
Història	3	Catalana	Història	- competències en història	100%	Escrita	2 h 30